

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Historie a současnost libereckých pěveckých sborů

Cum decore a Cum amore

The past and present of Liberec choirs

„Cum decore“ and „Cum amore“

Eliška Procházková

Vedoucí práce: Petra Bělohlávková, PhDr., Ph.D.

Studijní program: ODBAAJHV17 – Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání,
Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Studijní obor: Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání

2023

Odevzdáním této bakalářské práce na téma *Historie a současnost libereckých pěveckých sborů* *Cum decore a Cum amore* potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 17.4.2023

Chtěla bych poděkovat všem, kteří se mnou při tvorbě této bakalářské práce spolupracovali: své vedoucí bakalářské práce (Petře Bělohlávkové), bývalým i současným sbormistrům (Čeňkovi Svobodovi, Zuzaně Kubelkové, Janu Hronovi, Anně Svobodě), rodinným příslušníkům zesnulého sbormistra Ludvíka Lukuvky (Luděkovi Lukuvkovi a Reně Lukuvkové), bývalým i současným členům sboru/resp. sborových oddělení, lidem, kteří měli ve sboru i organizační funkci (Evě Laurinové, Zuzaně Lorille Havrdové, Janě Ešpandrové), bývalému sbormistrovi souboru Reneta (Janu Prchalovi), bývalé sbormistryni sboru Gaudea (Heleně Krasnické), bývalému manažerovi Europera Jugendorchestr (Daliboru Tužovi), bývalé ředitelce Gymnázia F. X. Šaldy (Ireně Přádné), současnému řediteli Gymnázia F. X. Šaldy (Václavu Ulvrovi) i dalším zaměstnancům Gymnázia F. X. Šaldy.

Taktéž děkuji svým blízkým za podporu.

ABSTRAKT

Tato práce pojednává o dvou spřízněných libereckých sborech: Cum decore a Cum amore (dříve Potěr), a to z historické perspektivy (od prvopočátků v roce 1991 do současnosti). Klade si za cíl, že kusé a roztříštěné údaje, které na toto téma existují, sjednotí do uceleného souboru, že je přehledně rozčlení do vhodných kategorií (dle chronologických a tematických měřítek) a že ty informace, které se vyskytovaly v zastaralém znění, zaktualizuje. Období vývoje sboru jsou v práci rozčleněna na 4 hlavní etapy. První etapa odpovídá létům, kdy se jednalo pouze o původní sbor pod vedením Ludvíka Lukuvky. Druhá etapa popisuje prvních 6 let od momentu, kdy se hlavním sbormistrem stal Čeněk Svoboda. Třetí etapu tvoří samostatně školní rok 2007/2008, během něhož se sbor rozdělil na dvě oddělení. Čtvrtá, poslední etapa trvá od tohoto milníku dodnes a jednotlivá oddělení sboru jsou v rámci ní popisována zvlášť. V rámci jednotlivých období je charakterizován stav sboru (resp. sborových oddělení) z hlediska fluktuace množství členů a parametrů, podle nichž sbor (resp. sborových oddělení) fungoval(a). Z nich je pozornost věnována repertoáru, projektům (které jsou blíže tematicky specifikovány), kroji a tehdejším pomocným sborovým pracovníkům. Postupně je čtenář blíže seznámen s osobami na pozici hlavních i pomocných sbormistrů (s jejich vzděláním, se sbory, kde působili ať už jako členi, se sbory, kde působili jako sbormistři, případně jejich skladatelskou nebo hudebně-aranžerskou činností).

KLÍČOVÁ SLOVA

pěvecký sbor, Gymnázium F. X. Šaldy, Ludvík Lukuvka, Čeněk Svoboda, Zuzana Kubelková

ABSTRACT

This bachelor thesis covers two related Liberec choirs: Cum decore and Cum amore (initially called as Potěr) and their history (from 1991, when established, up to this day). The aim of this paper is to gather all relevant pieces of information spread across many sources, classify them systematically (with regard to their chronological order and their topic) and update the outdated data. The existence of the choir(s) is divided into 4 main stages of development. The first stage refers to the period when the (original) choir was led by Ludvík Lukuvka. The second stage describes the first 6 years after Čeněk Svoboda became the main choirmaster. The third stage corresponds to the school year 2007/2008 as it is when the choir separated into 2 departments. And lastly, the fourth stage lasts from then up to this day and each of these two departments is described in its own section. Each of these stages offers a description of the conditions, under which the choir (or choir departments) worked for that period of time – such as how the numbers of the choir members changed, what their repertoire consisted of, what projects they involved in (the projects are sorted into smaller groups based on their similarities), what their dress-code looked like and which people had a supportive role there at that time. Gradually, the reader becomes familiar with the lives of main choirmaster and secondary choirmasters (their studies, which choirs they joined as members, which choirs they worked in choirmasters, in some cases their experience with musical composition or musical arrangement).

KEYWORDS

choir, grammar school Gymnázium F. X. Šaldy, Ludvík Lukuvka, Čeněk Svoboda, Zuzana Kubelková

Obsah

Úvod.....	1
1 Okolnosti vzniku sboru Cum decore.....	6
1.1 Liberecké sbory do roku 1990.....	6
1.2 Středoškolské sbory.....	9
1.3 Vznik Cum decore (roku 1991).....	12
2 Cum decore (1991/1992-2000/2001).....	16
2.1 Ludvík Lukuvka (hlavní sbormistr: 1991/1992-2000/2001).....	16
2.1.1 Hudebně-aranžerská činnost Ludvíka Lukuvky.....	20
2.2 Členové a pěvecká soustředění.....	21
2.3 Eva Laurinová (organizační vedoucí: 1992-2014).....	25
2.4 Repertoár.....	26
2.5 Sborové projekty.....	27
2.5.1 Projekty spjaté se zahraničím.....	28
2.5.2 Festivaly, soutěže, velké projekty.....	30
2.5.3 Spolupráce s českými sbory.....	32
2.5.4 Vystoupení k výročím a slavnostním otevřením.....	33
2.5.5 Další akce a projekty.....	34
2.6 Sborový kroj.....	35
2.7 Čeněk Svoboda (pomocný sbormistr 1997-2000).....	35
2.8 Hlasové poradkyně Vlasta Petržílková a Dagmar Vinšová-Hodačová.....	37
2.9 Jan Hron (pomocný sbormistr: 2000/2001).....	37
3 Cum decore (2001/2002-2006/2007).....	40
3.1 Čeněk Svoboda (hlavní sbormistr: 2001/2002-2022/2023).....	40
3.1.1 Skladatelská a hudebně-aranžerská činnost Čenka Svobody.....	43
3.2 Členové a pěvecká soustředění.....	44
3.3 Repertoár.....	47

3.4 Sborové projekty.....	48
3.4.1 Projekty spjaté se zahraničím.....	49
3.4.2 Festivaly, soutěže, velké projekty.....	49
3.4.3 Spolupráce s českými sbory.....	52
3.4.4 Vystoupení k výročím a slavnostním otevřením.....	52
3.4.5 Další akce a projekty.....	53
3.5 Sborový kroj Cum decore za Čeňka Svobody (2000/2001-2022/2023).....	54
3.6 Hlasová poradkyně Svatava Šubrtová.....	55
4 Reorganizace sboru (2007/2008).....	58
4.1 Rozdíly mezi oběma odděleními.....	60
4.2 Propojenost obou oddělení.....	61
4.2.1 Název.....	61
4.2.2 Členové obou oddělení.....	62
4.2.3 Projekty obou oddělení.....	66
4.3 Finance a vazba obou oddělení ke GFXŠ.....	67
5 Cum decore (2007/2008-2022/2023).....	70
5.1 Repertoár.....	70
5.2 Sborové projekty.....	72
5.2.1 Koncerty v zahraničí.....	72
5.2.2 Festivaly, soutěže, velké projekty.....	72
5.2.3 Vystoupení k výročím.....	74
5.2.4 Další akce a projekty.....	74
5.3 Vliv pandemie Covid-19 na Cum decore.....	75
6 Potěr (Cum amore) (2007/2008-2022/2023).....	76
6.1 Zuzana Kubelková (hlavní sbormistryně: 2008/2009-2022/2023).....	76
6.2 Členové a pěvecká soustředění.....	81
6.3 Repertoár.....	82

6.4 Sborové projekty.....	82
6.4.1 Festivaly, soutěže, velké projekty.....	84
6.4.2 Další akce a projekty.....	85
6.5 Sborový kroj.....	85
6.6 Anna Svobodová (zastupující sbormistryně: 2017).....	86
6.7 Vliv pandemie Covid-19 na Potěr (Cum amore).....	88
6.8 Čeněk Svoboda (zastupující sbormistr: od ledna 2022) a současní členové Potěru (Cum amore).....	89
Závěr.....	91
Seznam použitých informačních zdrojů.....	93
Přílohy.....	1

Úvod

Sbory mají v mém dosavadním životě významnou roli a věřím, že se jim budu věnovat i v budoucnu. První zkušeností byl pro mne liberecký Severáček, kam jsem chodila na prvním stupni základní školy. Jelikož mne tam sborový zpěv zaujal a například jsem díky němu už tehdy začala objevovat svůj zájem o vícehlas a sbormistrovská gesta, chtěla jsem se po odchodu ze Severáčku stát součástí dalšího pěveckého tělesa a v této zálibě pokračovat. Z toho důvodu jsem si vybrala ke studiu právě Gymnázium F. X. Šaldy, o němž jsme v rodině věděli, že při něm sbor funguje – tehdy se mu přezdívalo Potěr (později se přejmenoval oficiálně na Cum amore). Chodila jsem do něj od primy do kvinty a na své členství v něm ráda vzpomínám (kvůli pocitu sounáležitosti, radosti z hudby a inspirativnímu náboji jeho sbormistryně Zuzany Kubelkové). Proto jsem se rozhodla zmapovat historii Cum amore a sboru Cum decore, které funguje paralelně s ním. Mají společnou historii sahající do roku 1991, kdy existovalo jen jedno pěvecké těleso.

V literatuře není historie sborů Cum decore a Cum amore popsána dostatečnými prostředky, neboť v ní není věnován patřičný prostor nastínění kontextu a poskytnutí většího vhledu do průběhu jednotlivých chronologických období. Mnohé informace (o akcích, o úspěších, o zážitcích apod.) jsou umístěny napříč mnoha zdroji (ve sborových almanaších a ročenkách Gymnázia F. X. Šaldy, webových stránkách Cum decore nebo Gymnasia Cantant), což není čtenářsky přívětivé. Mezi lety 2007/2008 a 2012/2013 výše klasifikované zdroje nenabízí patřičnou jednoznačnost ohledně toho, jaké projekty se týkají jakého oddělení – během tohoto období panujícího po rozdělení sboru se totiž oddělení nerozlišovala a mnohdy označovala stejným názvem jakožto Cum decore (římské číslice nebo podobné identifikátory byly vzácností). Také v těchto tištěných materiálech i na webových stránkách figurují zastaralé údaje (např. o studiích i hudebních aktivitách hlavních a pomocných sbormistrů).

Cílem této práce proto je:

- a) vytvořit jeden ucelený soubor sdružující poznatky o vývoji sboru a jeho odděleních (včetně souhrnu let, kdy se gymnaziální sbor účastnil přehlídky Gymnasia Cantant),
- b) přiřadit data od roku 2007/2008 ke příslušnému sborovému oddělení,
- c) aktualizovat maximum dat s pomocí relevantních zdrojů a rozhovorů (např. o studiích i hudebních aktivitách hlavních a pomocných sbormistrů).

Text práce je rozdělen na následujících šesti hlavních kapitol.

První kapitola „Okolnosti vzniku sboru Cum decore“ nastiňuje, jaké sbory se v Liberci vyskytovaly v roce 1990, popisuje, jaké gymnaziální sbory vznikly počátkem 90. let 20. století v Liberci, přibližuje, jaké jsou obecné charakteristiky středoškolských sborů, a uvádí, jak probíhal vznik sboru Cum decore.

Druhá kapitola „Cum decore (1991/1992-2000/2001)“ popisuje prvních 9 let existence Cum decore pod vedením hlavního sbormistra Ludvíka Lukuvky, jehož život je popsán v samostatné podkapitole. Zaměřuje se tematicky na údaje o členech sboru, o repertoáru, o sborových projektech a sborovém kroji. V neposlední uvádí i informace o organizační vedoucí sboru Evě Laurinové, o pomocných sbormistrech Čeňku Svobodovi a Janu Hronovi a o hlasových poradkyních.

Třetí kapitola „Cum decore (2001/2002-2006/2007)“ popisuje dalších 6 let, a to pod vedením Čeňka Svobody coby hlavního sbormistra – informace o jeho životě a hudební dráze tam navazují chronologicky na předchozí podkapitolu a pokračují až do současnosti, jelikož je ve sboru na této pozici dodnes a protože jeho členství v některých sborech se nedalo přesně datovat. Tato, třetí kapitola se opět tematicky zaměřuje na údaje o členech sboru, o repertoáru, o sborových projektech a sborovém kroji, jehož vývoj je tam ovšem popsán dodnes, neboť prodělal časem jen drobné změny. V neposlední řadě tato kapitola nabízí i údaje o tehdejší hlasové poradkyni Svatavě Šubrtové.

Čtvrtá kapitola „Reorganizace sboru (2007/2008)“ popisuje rozdělení sboru na dvě oddělení a jejich charakteristiky – v jakých zásadních otázkách se liší, jak jsou naopak oddělení provázaná a jakým způsobem jsou propojená (nejen finančně) s Gymnáziem F. X. Šaldy.

Pátá kapitola „Cum decore (2007/2008-2022/2023)“ chronologicky navazuje na kapitolu třetí a přibližuje, jakým se právě toto oddělení zabývá repertoárem a jakým se věnuje sborovým projektům dodnes. Ve stručnosti také zmiňuje, jaké dopady na toto oddělení měla omezení kvůli pandemii Covid-19. Několik témat není umístěno zde, protože už figurovala v předchozích částech – Čeněk Svoboda i vývoj sborového kroje jsou popsány ve 3. kapitole a zobecněné informace o počtu členů sboru figurují ve 4. kapitole.

Šestá kapitola „Potěr (Cum amore) (2007/2008-2022/2023)“ popisuje celou historii tohoto oddělení od jejího vzniku dodnes. Přibližuje čtenáři, co vedlo k tomu, že se hlavní sbormistryní v roce 2008/2009 stala Zuzana Kubelkové a jakým dalším hudebním aktivitám se v životě dodnes věnovala. Tato kapitola se opět zaměřuje právě toto oddělení z hlediska členů, sborového repertoáru, sborových projektů, sborového kroje a ve stručnosti doplňuje, jaké dopady na něj měla omezení v souvislosti s pandemií Covid-19. Dále je zde popsána zastupující sbormistryně Anna Svoboda a současný zastupující sbormistra Čeněk Svoboda, který inicioval změnu ve složení Cum amore

Z metodologického hlediska jsem při tvorbě práce uplatňovala zkoumání tištěných i digitálních pramenů a osobní či textové polostrukturované rozhovory s respondenty. Zásadním způsobem jsem se opírala o následující, blíže popsané zdroje.

Pro základní orientaci o problematice do roku 2011 jsem vycházela ze sborových almanachů, které byly mezi lety 1997 a 2011 vydány celkem čtyři (zhruba pět let po sobě):

- „Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996“ (z roku 1997),

- „10 let sboru Cum decore“ (z roku 2002),
- „*Cum decore: 1991-2006*“ (bez roku vydání),
- „*Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*“ (z roku 2011).

Ve všech čtyřech almanaších figuroval výčet sborových projektů za dosavadní školních roky. Zpracovávání informací od roku 2006/2007 bylo ale ztíženo faktem, že v almanachu z roku 2011 byly u těchto let zmíněny pouze holé počty vystoupení a koncertů, bez detailů (názvů projektů, lokací). Nanejvýš tam byla uvedena data o účasti sboru na festivalech a soutěžích, případné návštěvy spolupracujících sborů. I z tohoto důvodu je kladen o to větší důraz na tyto mimořádné projekty a události. Také zmíněné almanachy nabízely seznamy členů (vždy už od roku 1991) a písní v repertoáru (vždy už od roku 1991), cenné dobové příspěvky od sbormistrů nebo jiných oslovených osob i příspěvky věnované zážitkům sboru z vybraných akcí uskutečněných akcí. Ve dvou almanaších (z roku 2002 a toho bez roku vydání) navíc i byly kapitoly s věnované historii a tehdejšímu stavu sboru, což také bylo při tvorbě této práce užitečné.

V ročenkách Gymnázia F. X. Šaldy, ke kterým jsem se uchýlovala jako ke druhotnému zdroji v situacích, kdy potřebné informace nebyly k nalezení přímo ve sborových almanaších, figurovaly sborové projekty, úspěchy sboru a občas i příspěvky o zážitcích sboru.

Webové stránky „*Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy*“ poskytly cenné údaje oddělení Cum decore (existujícím od roku 2007/2008), tedy o jeho sborových projektech a úspěších na nich a o repertoáru. Problém s těmito daty byl opět v jejich roztržitosti napříč těmito tematickými složkami. Také zde stály údaje o několika sbormistrech spjatých buď s původním sborem existujícím v 90. letech (Ludvík Lukuvka, Jan Hron, Čeněk Svoboda) nebo po rozdělení sboru v roce 2007/2008 (stále Čeněk Svoboda), tedy v tomto smyslu se na existenci Potěru (Cum amore) stránky neodkazoval (s výjimkou uvedení výsledků Potěru na Gymnasia Cantant roku 2008).

Krom již zmíněných zdrojů jsem využila i zapůjčenou sborovou kroniku sepsanou Čeňkem Svobodou, která nabízela stručné popisy jedinců spojených se sborem a detailní vhléd především do let 2000/2001 až 2005/2006.

Neocenitelnou službou pro mne byla spolupráce s mnoha respondenty, kteří mi poskytli rozhovor a příp. fotografické materiály. V nejobsáhlejší míře jsem zužitkovala rozhovory se sbormistry Čeňkem Svobodou a Zuzanou Kubelkovou, nicméně ostatní respondenti byli velmi nápomocní a poskytli mi cenné informace (často spíše ke specifickým tématům).

V této práci budou sborové názvy Cum decore a Cum amore používány ve středním rodě – jedná se o místní zvyklost. Gymnázium F. X. Šaldy bude příležitostně v práci uvedeno ve formě zkratky GFXŠ.

1 Okolnosti vzniku sboru Cum decore

1.1 Liberecké sbory do roku 1990

Liberec je městem sborů. Tomáš Kolafa (ředitel ZUŠ v Liberci od roku 2001) o něm jednou řekl, že je to „mekka sborového zpěvu v České republice“¹. A nebál se ani následujícího odhadu: „Pokud bychom to vztáhli na počet obyvatel, tak ani Praha nemá tolik sborů.“² Zásahu za tento fenomén přičkl manželům Uherkovým, kteří v Liberci založili dosud fungující, úspěšný pěvecký sbor Severáček: „Ať si kdo chce co chce říká, mají v tom prsty Uherkovi a je to vlastně jejich dílo.“³

S tímto pohledem na historii sborového zpěvu v Liberci souhlasila i Svatava Šubrtová (hlasová poradkyně Cum decore od ledna do června 2001). „Uherkovým se povedlo to, co se snad v žádném městě nepodařilo – že tady zpívá každý, každá škola má nějaký pěvecký sbor, i mimo školu se zpívá, takže vlastně zpívá celý Liberec.“⁴

Celé generace obyvatel Liberce si díky svému členství v Severáčku vypěstovaly k hudbě a sborovému zpěvu vztah a to je motivovalo k vyhledávání sborového zpěvu i později během života v jiných souborech. „Není snad v Liberci pěveckého sdružení jakéhokoliv žánru, abyste v něm nenašli někdejšího člena Severáčku, nemluvě o velkém množství pěveckých sborů, které neustále vznikají a po rozpadu se opět vynořují v jiném složení (Cantemus, Rosex, Kvintus, Charmone, Collibet ad.).“⁵

1 PÁRYSOVÁ, Tereza a Adéla KEŘKOVÁ. Jak nás vidí – Tomáš Kolafa. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 20.

2 Tamtéž, s. 20.

3 Tamtéž, s. 20.

4 SCHÄFEROVÁ, Lucie a Veronika EGEROVÁ. Jak nás vidí – Svatava Šubrtová. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 21.

5 Kultura a umění. In: KARPAŠ, Roman, Libuše BÍLKOVÁ, Stanislav BIMAN, et al. *Kniha o Liberci*. Třetí doplněné a rozšířené vydání. Liberec: Roman Karpaš RK, 2022, s. 446. ISBN 978-80-87100-49-3.

Právě Milan Uherek (zakladatel renomovaného libereckého sboru Severáček) o Liberci uvedl, že podle jeho názoru „se zde víc zpívá než v jiných městech“⁶ a že „mládežnických skupin a sborů je tu hodně“⁷. Prý se s tím ale kupodivu nepojí vzájemná rivalita sborů. Spíše naopak: „Pozoruhodné je, že sbory spolupracují, pořádají, společné koncerty, radí si, půjčují si repertoár... To nám skutečně závidí jiná města i v cizině.“⁸

Když se podíváme na Liberec roku 1990, byly v tou dobou činné následující sbory.⁹

Pěvecký sbor Ještěd (založen roku 1907 sbormistrem Karlem Haakem)¹⁰ původně působil jakožto Dělnický zpěvácký spolek české menšiny. Po politických změnách vyvolaných v roce 1948 dětský sbor působící při Ještědu zanikl úplně „a jeho místo zaujal později Severáček“.¹¹ Ještěd tak funguje jako sbor dospělý.¹²

Významný byl a stále je dále Severáček¹³, dětský sbor při liberecké ZUŠ (založen roku 1958 Milanem a Jiřinou Uherkovými). Tomu předcházela už v roce 1954 sbor Pionýrský dětský sbor základní devítileté školy v Orlí ulici, vzápětí přejmenovaný na Radost. Už v roce 1960 se sbor rozdělil na jednotlivá oddělení podle věku: Broučci, Plamínek, koncertní sbor, dívčí komorní sbor. „Toto členění bylo ve své době novátorské a po Severáčku jej převzalo mnoho tuzemských i zahraničních

6 PÁRYSOVÁ, Tereza, Adéla KEŘKOVÁ a Jan RESLER. Jak nás vidí – Milan Uherek. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 18.

7 Tamtéž, s. 18.

8 Tamtéž, s. 18.

9 Poznámka autora: Případné sbory pod mateřskými školkami, základními školami, zájmovými institucemi a náboženskými institucemi z kapacitních důvodů uvedeny nebudou.

10 *Pěvecký sbor Ještěd: O SBORU – minulost a současnost* [online]. Liberec: Pěvecký sbor Ještěd, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.jested-choir.cz/cz/>

11 Kultura a umění. In: KARPAŠ, Roman, Libuše BÍLKOVÁ, Stanislav BIMAN, et al. *Kniha o Liberci*. Třetí doplněné a rozšířené vydání. Liberec: Roman Karpaš RK, 2022, s. 446. ISBN 978-80-87100-49-3.

12 Pěvecký sbor Ještěd. In: *Národní sborová databáze* [online]. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, b.r. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: [https://www.nsdbs.cz/P%C4%9Bveck%C3%BD%20sbor%20Je%C5%A1t%C4%9Bd%20\(Liberec\)/sbor472.html](https://www.nsdbs.cz/P%C4%9Bveck%C3%BD%20sbor%20Je%C5%A1t%C4%9Bd%20(Liberec)/sbor472.html)

13 O SBORU. In: *Severáček* [online]. Liberec: Základní umělecká škola v Liberci, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://severacek.cz/o-severacku-2/o-sboru/>

sborů.“¹⁴ Za desítky let své existence Severáček sesbíral nesčetné množství úspěchů, u nás i v zahraničí.

V průběhu 80. let vznikaly další sbory.

KVINTUS (založen roku 1981 sbormistrem Jiřím Doubkem) původně „vznikl jako pěvecký kroužek studentů Vysoké školy strojní a textilní, nyní Technická univerzita v Liberci.“¹⁵ Dále zmiňme ženský sbor Cantemus¹⁶ (založen roku 1983 sbormistryní Věrou Sokolovou) a smíšený sbor ROSEX¹⁷ ¹⁸ (založen roku 1987 sbormistryní Alenou Sobotkovou).

Z tohoto seznamu sborů (1 dětský, dále dospělé – některé z nich vyložené ženské) je patrné, že v Liberci roku 1990 neexistovalo mnoho sborů, které by přijímaly středoškolské studenty a studenty.

Irena Přádná (ředitelka na Gymnáziu F. X. Šaldy mezi lety 1990-2012)¹⁹ to vyjádřila zjednodušeně takto: „*Na počátku 90. let minulého století [...] liberecký středoškolák moc příležitostí ke sborovému zpívání neměl. Byl tu jen Severáček, ale jeho členem se může stát především ten, kdo ho začne pilně navštěvovat již na 1. stupni základní školy. Pro dospělé tu byl Ještěd.*“²⁰

14 Severáček. In: *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2008 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/component/mdictionary/?task=record.record_detail&id=2175

15 KVINTUS [online]. Liberec, b.r. [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <https://www.pevecky-sbor-kvintus.cz>

16 Cantemus. In: *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2009 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/component/mdictionary/?task=record.record_detail&id=1003197

17 ROSEX: volné liberecké vokální sdružení, z.s. In: *České sbory.cz* [online]. Praha: Unie českých pěveckých sborů, b.r. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/02-01-detail.php?id=68>

18 *Rosex: O nás* [online]. Liberec, b.r. [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <http://www.rosex.eu>

19 Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 135.

20 PŘÁDNÁ, Irena. Jubilejní ohlédnutí In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 3.

1.2 Středoškolské sbory

Změnu v tomto ohledu představil vznik sboru Gaudea a sboru Cum decore na dvou konkurenčních libereckých gymnáziích. Gymnaziální sbor Gaudea (založen v rámci školního roku 1990/1991 sbormistryní Helenou Krasnickou)^{21 22} působil při Gymnáziu a Střední pedagogické škole v Liberci (dnes známé pod názvem Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická v Liberci)²³. Původně šlo prý pouze o skupinu 12 dívek, ale během dvou let už šlo o smíšený sbor, protože se do něj začlenili i chlapci.²⁴ Sbor Cum decore (založen během školního roku 1991/1992 sbormistrem Ludvíkem Lukuvkou) fungoval při Gymnáziu F. X. Šaldy. Už tehdy se jednalo o smíšený sbor.²⁵ Podle Heleny Krasnické (zakládající sbormistryně sboru Gaudea) tyto dva liberecké gymnaziální sbory vznikly na sobě nezávisle a to, že je dělí několik měsíců, je shoda náhod.²⁶ Zajímavé je, že se příslušníci toho či onoho gymnázia nedokážou shodnout, čím sbor vznikl jako první, a každý tábor tak (ať už omylem nebo záměrně) připisuje prvenství tomu svému.^{27 28 29} Gaudea s Cum decore (i s jeho pozdější odnoží Cum amore) k sobě podle Heleny Krasnické chovaly spíše chladnější vztah (na neutrální až konkurenční úrovni). Podobnost těchto sborů viděla v tom, že se zaměřovaly na podobný repertoár „*jako renesance, Janáček, Martinů, případně úpravy lidových písní atd.*“ Rozdíl existoval přinejmenším v obsazení sboru

21 Gaudea. In: *České sbory.cz* [online]. Praha: Unie českých pěveckých sborů, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/02-01-detail.php?id=232>

22 KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 10.3.2023.

23 ŠTASTNÝ, Jaroslav, ed. Almanach: Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická v Liberci v letech 2007-2017. In: *Gymnázium a SOŠ Pedagogická Liberec, Jeronýmova* [online]. Liberec: Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická v Liberci Jeronýmova 425/27 460 07 Liberec, b.r., 2017 [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: https://www.jergym.cz/files/almanach-2017_jergym_15032017_web-m.pdf, s. 6.

24 KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 10.3.2023.

25 Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

26 KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 10.3.2023.

27 Tamtéž

28 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

29 LYSIČANOVÁ, Karolína, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 24.1.2023.

– ve sboru Gaudea prý bylo méně chlapců, občas do té míry, že fungoval čistě jako dívčí sbor.^{30 31 32}

Každý školní sbor se potýká s fluktuací zpěváků – čili fenoménem spočívajícím v tom, že kontinuálně zkušení členové odcházejí, ale jsou nahrazováni je mladšími a méně zkušenými členy (nebo vysloveně začátečníky). Což s sebou nese značné těžkosti, protože každý rok tak potřebuje sbormistr učit část členů sboru zpěv a repertoár lidově řečeno „od nuly“. A zbylí sboristé, kteří mnohé písně už znají z předchozích let se mohou nudit.³³ Míla Smetáčková (z České hudební společnosti) ve svém příspěvku o Gymnasia Cantant popsala kvůli tomuto jevu práci všech sborů jako „sisifovskou“ a shrnula, že z toho důvodu „*udržet sbor na standardní dobré úrovni bez výkyvů je téměř nadlidská práce*“.³⁴

Nyní si sbory studentské (neboli středoškolské i gymnaziální) dejme do souvislostí se sbory dětskými a se sbory dospělými. Jelikož v každém sboru mohou být různě zkušení a různě zdatní zpěváci, nebude zobecňováno, jaká věková kategorie zpívá lépe než ostatní, ale budou se charakterizovat podle jiných parametrů.

Výhodou studentských sborů oproti sborům dětským je, že jejich členové do sboru tedy chodí z vlastního zájmu a rozhodnutí a nechodí tam tedy případně z popudu rodičů. Zpěváci ve středoškolském věku také zažívají různé vývojové změny (chlapecké hlasy jsou ovlivněny mutací) a hudebně se hledají (tříbí se jim vkus, typicky je zajímavá populární hudba; časem třeba formují různé kapely nebo zkouší vystupovat sólově).³⁵ Tomáš Kolafa zobecnil, že je ze středoškolských zpěváků lépe cítit mladistvý temperament. Z druhé strany uvedl, že studentské sbory „*ve srovnání*

30 KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 10.3.2023.

31 KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 11.3.2023.

32 KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 12.3.2023.

33 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

34 LAURINOVÁ, Eva, ed. Jak nás vidí – Míla Smetáčková. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 23.

35 KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 10.3.2023.

s dospělými sbory mají jinou barvu, jiný repertoár, jinou chuť do zpěvu“.³⁶ Podobný názor o mladých studentských sborech vyjádřila i Helena Krasnická: „jejich hlasy jsou dost šťavnaté a jejich projev je daleko energičtější než u starších dospělých sborů“.³⁷ Nepříjemná je zkušenost, kterou časem nabyla Zuzana Kubelková (sbormistryně sboru Cum amore), tedy že studenti „necítí zodpovědnost za sbor jako celek“. To se například projevuje tím, že si nezařídí, aby se účastnili důležitých pěveckých nácviků, a tím ohrožují kvalitu výkonu celého sboru na vystoupení.³⁸

Význam sborů v mladém věku spočívá mimo jiné i v tom, že vzbuzuje v jedincích zájem o to, věnovat se sborového zpěvu i v pozdějším věku. V jednom almanachu Jiří Kolář (toho času předseda hlavního výboru Unie českých pěveckých sborů) doufal, že členové ze středoškolských sborů přinesou do sborů dospělých mladou krev a že přispějí k tomu, že i přiberou do svého repertoáru současnější hudbu. Obecně totiž sledoval to, že pěvecké sbory určené pro dospělé zpěváky v Evropě více a více „stárly“, řady zpěváků řídly (a být spíše komornější) a byl problém s nacházením nových, mladých, mužských hlasů (natolik, že podle něj se na čistě mužské sbory už téměř nedalo narazit).³⁹

Zásadní vliv na výskyt studentských sborů měl fakt, že panovala doba, během níž na gymnáziích a středních školách nebyla hudební výchova v učebních plánech a pěvecké sbory tak na těchto školách byly spíš vzácností. Po revoluci roku 1989 se to však začalo zlepšovat, protože se dané aktivity začaly nabízet alespoň jako volitelné předměty.⁴⁰ Významná pro rozvoj gymnaziálních sborů v České republice začala být přehlídka Gymnasia Cantant,^{41 42} která uvedla svůj 1. ročník v roce 1994. Tento každoroční projekt totiž začal poskytovat poptávku po gymnaziálních pěveckých

36 PÁRYSOVÁ, Tereza a Adéla KEŘKOVÁ. Jak nás vidí – Tomáš Kolafa. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 20.

37 KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 10.3.2023.

38 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

39 KOLÁŘ, Jiří. Napsali o nás. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 19.

40 Tamtéž, s. 18.

41 Tamtéž, s. 18.

42 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

souborech a soustavně je motivovat ke zlepšování jejich výkonů. Od té doby se zdokonalily některé české gymnaziální sbory tak, že zdatně konkurují i těm zahraničním.⁴³

1.3 Vznik Cum decore (roku 1991)

Smíšený sbor Gymnázia F. X. Šaldy vznikl oficiálně v rámci školního roku 1991/1992. Jeho zakládajícím sbormistrem byl tamější učitel, Ludvík Lukuvka.⁴⁴ Ten probíral své hudební nápady se svým tamějším kolegou Bohuslavem Hanelem⁴⁵ (učitelem francouzského a českého jazyka, který na Gymnázium F. X. Šaldy učil mezi lety 1976-1993)⁴⁶. Byli přáteli, seděli v jednom kabinetu a nacházeli společný zájem právě v hudbě⁴⁷ – Bohuslav Hanel byl hráčem na smyčcové nástroje (lišily se však názory, o jaký nástroj šlo: někdo mluvil o viole⁴⁸, někdo o violoncellu^{49 50 51} a někdo o kontrabase⁵², tak není jasné, jaké všechny nástroje ovládal doopravdy). Spolu se zasloužili o to, že na Gymnázium F. X. Šaldy vznikl malý instrumentální soubor⁵³ (krátce před založením sboru)⁵⁴. Šlo nicméně jen o malou skupinku hráčů.⁵⁵ „Když

43 KOLÁŘ, Jiří. Napsali o nás. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 18.

44 Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KERKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

45 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

46 Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 123

47 ZAKOUŘILOVÁ, Markéta, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 12.2.2023.

48 LYSIČANOVÁ, Karolína, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 24.1.2023.

49 Tamtéž

50 ZAKOUŘILOVÁ, Markéta, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 12.2.2023.

51 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

52 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

53 Tamtéž

54 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

55 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

vzniklo *Cum decore*, existence tohoto souboru se jaksí vytratila...“⁵⁶ Bohuslav Hanel také „podporoval myšlenku založení sboru na gymnáziu“⁵⁷, ale Ludvík Lukuvka ho založil sám.⁵⁸

Zpočátku sbor jméno neměl⁵⁹ a byl označován jednoduše jako „sbor Gymnázia F. X. Šaldy“⁶⁰. Ale pak si začali říkat „Cum decore“ podle stejnojmenné renesanční písně⁶¹, kterou složil Tielman Susato⁶². Patřila k jedné z prvních, které se staly součástí jejich repertoáru.⁶³ Latinský text této písně zní: „*Cum decore, cum amore, cum splendore, cum ardore, cum vigore, cum calore, voce cantate melodica. Gaudiis ritica, magnificate in musica.*“ Český znamená: „*Zpívejte s grácií, s láskou, skvostně, živě, mocně, vřele, melodicky. To nádherné štěstí oslavme hudbou.*“⁶⁴

Jedna ze zakládajících členek sboru, Štěpánka Fantová (učitelka na Gymnázium F. X. Šaldy od roku 2012, se specializací na český jazyk a anglický jazyk)⁶⁵ popisuje okolnosti založení sboru takto. Pan Lukuvka v její třídě (4.B, na čtyřletém studiu od 1987 do 1991) učil češtinu. Když ale viděl, že jsou „zpěvavá třída“, rád někdy hodiny českého jazyka pojímal hudebně – kupříkladu tak, že zpívali texty písní z čítanky s harmonikou.⁶⁶ Navíc se pak stal třídním učitelem nové 4.B. (kam shodou okolností

56 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

57 Tamtéž

58 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

59 SVOBODA, Čeněk. Jak se vidíme ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 15.

60 ZAKOUŘILOVÁ, Markéta, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 12.2.2023.

61 SVOBODA, Čeněk. Jak se vidíme ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 15.

62 Cum Decore. In: *Velhartický sbor* [online]. Velhartice: *Velhartický sbor*, b.r. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.nassbor.cz/velhartice/materialy/2019-Karel/CumDecore.pdf>

63 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

64 Cum Decore. In: *Velhartický sbor* [online]. Velhartice: *Velhartický sbor*, b.r. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.nassbor.cz/velhartice/materialy/2019-Karel/CumDecore.pdf>

65 Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 123.

66 FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 7.2.2023.

chodila sestra Štěpánky Fantové, dnes Markéta Zakouřilová) a i této třídě studenty zpěv bavil. Třídu 4.B krom češtiny učil i dějepis a i tam svou harmoniku využíval.⁶⁷ Markéta Zakouřilová vzpomínala, že se v obou předmětech například věnovali hymnám (jmenovitě uvedla francouzskou a polskou – obě v originálních jazycích) a mimo to při výuce s Ludvíkem Lukuvkou zpívali i „*mnoho dalších zajímavých písní (z éry Osvobozeného divadla, Ježkovy písně, Mládkovy písně apod.)*“.⁶⁸

Štěpánka Fantová tak usuzuje, že Ludvík Lukuvka začal situaci, když pracoval se minimálně těmito dvěma muzikálními třídami, vyhodnocovat tak, že by se mládež chtěla někde pěvecky uplatnit. Snad hrála roli okolnost, že se tehdy – podle jejích vzpomínek – hudební výchova na gymnáziu neučila.⁶⁹ Po Sametové revoluci, která se udála v době gymnaziálních studií obou sester, se Ludvík Lukuvka tedy rozhodl sbor zavést. V červnu 1991 (kdy tou dobou měla Štěpánka Fantová po maturitě)⁷⁰ se začaly konat zkoušky a nacvičovat písně. Kuriózní bylo, že probíhaly ve školní jídelně, jelikož tam bylo umístěné školní pianino. Tehdy tam zpívalo jen málo lidí. Ale po prázdninách, tedy v rámci školního roku 1991/1992 už se ke sboru hlásilo lidí více, i včetně pedagogů. Navíc sbor začal být organizovanější – zkoušky se konaly v pátek odpoledne a sbor na ně dostal přidělenou místnost (jednu třídu v přízemí, kam se pianino z jídelny přesunulo).⁷¹ Sbor byl tak v roce 1991/1992 založen oficiálně.

Podle Věry Sokolové vznik Cum decore prolomil to, že „*dlouhá desetiletí*“ v Liberci „*studentská mládež mlčela*“⁷². Podle ní tu měli sborové zastoupení předškoláci, školáci a pak až dospělí, ale mladí lidé gymnaziálního věku ne.⁷³ Asi patrně tehdy nezohlednila čerstvě založený sbor Gaudea.

67 Tamtéž

68 ZAKOUŘILOVÁ, Markéta, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 12.2.2023.

69 FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 7.2.2023.

70 FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 24.2.2023.

71 Tamtéž

72 SOKOLOVÁ, Věra. Jak nás vidí ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 3.

73 Tamtéž, s. 3.

K tomu, co odlišovalo Cum decore od ostatním sborů, se Milan Uherek roku 2002 vyjádřil takto: „Sbor byl ve srovnání s jinými sbory, které tehdy vznikaly a více zpívaly polyfonii či starou hudbu, zajímavý spíše lidovým zaměřením, ale i když se nezpívaly skladby umělecky či dramaturgicky náročné, působily úžasně svěže a krásně.“⁷⁴

74 PÁRYSOVÁ, Tereza, Adéla KEŘKOVÁ a Jan RESLER. Jak nás vidí – Milan Uherek. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 18.

2 Cum decore (1991/1992-2000/2001)

2.1 Ludvík Lukuvka (hlavní sbormistr: 1991/1992-2000/2001)

Nyní si řekněme něco o osobě zakládajícího sbormistra Cum decore. Ludvík Lukuvka se narodil 14. ledna 1935 v obci Červená Voda (v okrese Ústí nad Orlicí).⁷⁵ Během svých středoškolských let studoval ve Vysokém Mýtě.⁷⁶ Nejprve získal učitelské vzdělání se zaměřením na češtinu – na Vysoké škole pedagogické Praha, konkrétně na Fakultě společenských věd, na oboru Učitelství pro 9.-11. ročník jedenáctiletých středních škol, se specializací na jazyk český.^{77 78} Tento obor vystudoval roku 1957 a získal tak kvalifikaci zvanou „promovaný pedagog“. Během tohoto studia „byl členem Vysokoškolského uměleckého souboru Praha a podle fotografií zde hrál na akordeon. Současně taky vedl pěvecký sbor na jednom pražském gymnáziu. Dále každý pátek dojížděl do Pardubic, kde hrál na klavír v jakési taneční kapele.“⁷⁹ „Po absolvování VŠP v Praze v roce 1957 nastoupil na umístěnku do Děčína.“⁸⁰ Roku 1958 nicméně vykonával vojenskou základní službu u letectva v Brně. Tam v brněnském obchodním domě Radost založil a vedl pěvecký sbor. Na Pedagogickém institutu v Ústí nad Labem (1960-1963) si učitelskou kvalifikaci rozšířil o předmět hudební výchova.⁸¹ Během života ale také učil (byť neaprobovaně) další dva předměty, které ho osobně velmi zajímaly: latinu (v níž byl dobrý už jako student ve Vysokém Mýtě) a dějepis (z něhož se soustředil především na období novověku a moderní historie).⁸² V Děčíně působil mnoho let, konkrétně do roku 1975. Během té doby byl sbormistrem dětských a dívčích sborů, okresním

75 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 13.3.2023.

76 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

77 Tamtéž

78 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 13.3.2023.

79 Tamtéž

80 Tamtéž

81 Tamtéž

82 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

metodikem pro hudební výchovu a kapelníkem tanečního orchestru Combo Děčín – tento „*orchestr reprezentoval Severočeský kraj v rozhlase, televizi i v zahraničí (NDR, Velká Británie)*“⁸³. Další jeho etapou bylo, když bydlel mezi lety 1976-1984 v Hradci Králové. Pravdou nicméně bylo, že tehdy učil na gymnáziu v Novém Bydžově (svou čtveřici předmětů: ČJ, HV, D, latina). Také během tohoto období zastával roli klavíristy v orchestru PKO (celým názvem Park kultury a oddechu) v Hradci Králové, jehož kapelníkem byl Ladislavem Vítek. Posledním městem v životě Ludvíka Lukuvky se stal Liberec, do kterého se přestěhoval roku 1984.⁸⁴ Roku 1985 nastoupil jako učitel na Gymnasium v Liberci (v ulici Jeronýmova), což je dnešní Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci (v ulici Partyzánské).⁸⁵ ⁸⁶ Jak vzpomínají příbuzní Ludvíka Lukuvky: „*V Liberci už neměl kapelu, takže se chtěl realizovat alespoň se svým sborem.*“⁸⁷ Do té doby „*ho učitelská praxe přivedla k práci s komorními, většinou dívčími sbory, s nimiž se pravidelně účastnil různých soutěží na okresní, krajské i celostátní úrovni.*“⁸⁸ Během 60. a 70. let byl sbormistrem dívčích a dětských sborů (komorních i velkých) – např. Mládí a hvězdy, Skřivánek, sbor měl také při ZDŠ Děčín. Úspěchy (i s podobě 1 a 2. míst) prý se sbory opakovaně získával v soutěžích Puškinův památník, Zlatá ratolest⁸⁹, okresní soutěži⁹⁰ O zlatou snítku, Zlatá nota⁹¹ i v

83 Tamtéž

84 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 13.3.2023.

85 Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 125.

86 Historie školy. In: Gymnázium F. X. Šaldy [online]. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r.. [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.gfxs.cz/skola/historie/>

87 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 28.2.2023.

88 Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KERKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

89 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

90 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

91 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

celostátní soutěži Písně přátelství (kde získal se sborem 3. místo).⁹² Po tuto etapu života si ale přál mít smíšený sbor, což se mu splnilo až s libereckým Cum decore.⁹³

Během života absolvoval několik sbormistrovských kurzů.^{94 95} „Zpívat uměl, ale jako zpěvák se nikdy neprosazoval.“⁹⁶ Během života se věnoval se převážně hře na klávesové nástroje (konkrétně klavír, varhany, akordeon).⁹⁷

Životní vášní Ludvíka Lukuvky byl jazz, o čemž dokládá, že „téměř 30 let byl členem orchestrů různého typu (od big bandů po komba)“, které se zaměřovaly právě na jazz, ale i pop.⁹⁸ Oba tyto zájmy (klavír a jazz) upotřebil v Cum decore tím, že sbor na piano doprovázel a aranžoval většinu jazzových písní, které Cum decore zpívalo.⁹⁹

Takto úctou Milan Uherek popisoval Ludvíka Lukuvku roku 2002 se vši těmito slovy: „Pan profesor Lukuvka je tvor bohem obdařený, spontánní muzikant.“¹⁰⁰ „Když on začne hrát, člověk cítí ohromné srdce“.¹⁰¹ A jeho přístup k věcem dále shrnul jako: „nešel na to nějakou hroznou vědou“¹⁰². Ludvík Lukuvka si byl prý vědom toho, že se ve sboru budou často měnit čleovéi, takže podle jeho úsudku se o vysokou úroveň

92 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

93 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

94 Tamtéž

95 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 29.3.2023.

96 Tamtéž

97 Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

98 Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4-5.

99 Sbormistři. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/sbormistri>

100 PÁRYSOVÁ, Tereza, Adéla KEŘKOVÁ a Jan RESLER. Jak nás vidí – Milan Uherek. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 19.

101 Tamtéž, s. 19.

102 Tamtéž, s. 19.

zpěvů nemělo význam snažit.¹⁰³ Jak to nazval Jan Hron (bývalý pomocný sbormistr Cum decore po dobu školního roku 2000/2001¹⁰⁴): „*netrápil se tolik technickou dokonalostí a hlasovou kultivovaností*“¹⁰⁵. Jak psal Čeněk Svoboda (následující hlavní sbormistr Cum decore po Ludvíku Lukuvkovi od roku 2001¹⁰⁶) o Ludvíku Lukuvkovi ve sborové kronice: „*každá jeho »hláška« měla v sobě specifický kus humoru*“ a „*uměl žít nějak poeticky*“.¹⁰⁷ V řádce písemných zdrojů (jako jsou almanachy nebo sborová kronika) se o Ludvíku Lukuvkovi přirozeně používalo jméno ve formě Ludva a přízvisko „velký“ – ať už jako „Velký Ludva“¹⁰⁸ nebo jako „velký šéf“^{109 110}. (Podle respondentů se mu tak, nicméně, neříkalo „přímo“, ale nanejvýš se tam mluvilo „o něm“. Studenti mu vykali jako jiným pedagogům).^{111 112}

A právě zmíněné „hlášky“ i naznačovanou autoritu Ludvíka Lukuvky lze doložit následujícími příklady. Například takto rázně a svým sboristům někdy dával najevo, že se mu něco nelíbí (ať už to bylo málo elánu, technické nedostatky nebo podobně): „*Kdo to tam nasazuje tak strašně?! Utrhněte mu nohu! Já si příště vezmu střelnou zbraň... Dost!! Já si tam musím zajít!... Vidíte, najednou to šlo, jen musí člověk vzbudit hrůzu...*“¹¹³ Nebo když tréninku písně „Vyběhla bříza běličká“ od Antonína Dvořáka se zase snažil interpretaci zlepšit slovy: „*Tak dost! Tak to teda ne! To je*

103HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 5.4.2023.

104HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

105HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 5.4.2023.

106Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

107Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 19.

108VORŠÍLKOVÁ, Šárka. BiPo aneb soustředění pro nováčky In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 23.

109Tamtéž, s. 23

110Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 19.

111FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 7.2.2023.

112VAŇKOVÁ, Jana, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 24.1.2023

113Ludva mluví ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 17.

bříza, na kterou zrovna přišli dřevorubci, aby ji porazili, a ne bříza v rozpuku jara!"¹¹⁴

Ale i přesto všechno dokázal patrně brát i sebe s humorem: „*Když už mám jednou ty svoje ploutve nahoře, tak vy musíte být jako rybičky!*"¹¹⁵ a „*Koukej se na mě a myslí si, že jsem kačer Donald!*"¹¹⁶ (tím prý chtěl povzbudit nervózní sboristy před koncertem).

Sbormistrem sboru Cum decore byl do roku 2001¹¹⁷ a v Liberci působil až do své smrti roku 2011.¹¹⁸

2.1.1 Hudebně-aranžerská činnost Ludvíka Lukuvky

Jelikož Ludvík Lukuvka během života zažil mnoho hudebních těles (ať už se jednalo o orchestry nebo sbory), aranžoval hudbu podle toho, aby danému souboru vyhovovala (takže bral v úvahu jejich obsazení).¹¹⁹ Jak uvedla jeho rodina: „*Všechny skladby pro děčínský a hradecký orchestr aranžoval, byla toho hromada. Hodně aranžoval i skladby, které naposlouchal v rádiu Luxembourg.*"¹²⁰ V almanachu sboru Cum decore z roku 2006 jmenovitě jeho jméno figuruje u následujících písní, které v průběhu let pro sbor hudebně upravil: všech 5 písní od G. Gershwina, které si sbor vybral (Fascinating rhythm; I got rhythm; They can't take that away from me; Lady, be good; Somebody loves me), Kakva moma (bulharskou lidovou), When the saints go matching in (spirituál), Krajina posedlá tmou (od dvojice Suchý a Šlitr) a všech 5 sborem zvolených písní od trojice Voskovec, Werich a Ježek (David a Goliáš; Klobouk ve křoví; Svítá; V domě straší duch; Život je jen náhoda).¹²¹ Jediný doložený

114Tamtéž, s. 17.

115Tamtéž, s. 17.

116Tamtéž, s. 17.

117Sbormistři. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/sbormistri>

118LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 13.3.2023.

119LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 13.3.2023.

120LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

121Repertoár sboru Cum decore 1991-2006. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 10-13.

případ, kdy vybočil z role aranžéra a něco sám složil, byla jeho hudba k písni „Dobrá země“, pro kterou text napsal Jindřich Vomáčka. S tou se účastnili v roce 1974 Děčínské kotvy, skladatelské soutěže pro autory hudby a textu. Na tento ročník s tématem „Země, ve které žiji a pracuji“ se přihlásilo celkem 150 písní, ze kterých bylo vybráno pouhých 12. Tímto přísným sítím píseň Ludvíka Lukuvky prošla a obsadila mezi nimi 6. místo.^{122 123}

2.2 Členové a pěvecká soustředění

Sbor vznikl jako skupina nadšenců.¹²⁴ Už v tomto prvním období svého působení tak dokázal svým elánem, radostí ze zpěvu, „živelností“ a „bezprostředností“ zaujmout své okolí.^{125 126} Například Milan Uherek označil vznik Cum decore takto: „*spojili se kantoři se studenty a pěkně to znělo a mělo to krásný lidský rozměr.*“¹²⁷ Tomáš Kolafa v rozhovoru z roku 2002 hodnotil účast učitelů ve sboru jako znak toho, že sbor Cum decore není vyhraněný a naopak že je pro něj důležité přijmou do svých řad všechny jedince, kteří mají chuť si zazpívat. Věřil také, že se tam volil repertoár právě s cílem, aby to zpěváky bavilo.¹²⁸ Karolína Lysičanová (tehdy Kvasničková, učitelka českého jazyka a hudební výchovy na Gymnáziu F. X. Šaldy

122 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 29.3.2023.

123 LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 30.3.2023.

124 SVOBODA, Čeněk. Jak se vidíme ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 15.

125 Jak nás vidí In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 18-23.

126 SVOBODA, Čeněk. Jak se vidíme ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 15.

127 PÁRYSOVÁ, Tereza, Adéla KEŘKOVÁ a Jan RESLER. Jak nás vidí – Milan Uherek. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 19.

128 PÁRYSOVÁ, Tereza a Adéla KEŘKOVÁ. Jak nás vidí – Tomáš Kolafa. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 20.

mezi roky 1992-1993 a od roku 1994 dodnes¹²⁹, která byla právě zhruba mezi lety 1992-1995 ve sboru členkou¹³⁰) osobně nezaznamenala, že by na atmosféře ve sboru bylo tehdy znát nějaké napětí z toho, že do sboru chodili se studenty zároveň učitelé. Prý tam vládla pohoda a učitelé nevyčnivali. Byla to prý „parta“, která si dobře rozuměla a která zažila hodně legrace.¹³¹ Prý se soudržnost členů sboru dala přirovnat až k „rodině“ s vybudovanými „generační vztahy“.¹³² To se dokonce promítlo i na tom, že Cum decore zpívalo na svatbě jedné své členky (konkrétně roku 1994/1995).¹³³

Samozřejmě ale ve sboru nešlo jen příjemné prožití společně stráveného času, ale i o dobrou hudební přípravu. Už od počátku se sborové zkoušky konaly pravidelně v pátek odpoledne.¹³⁴ Zajímavé je, že první pěvecké soustředění sbor nepodnikl první školní rok své existence (1991/1992), ale až ten následující (1992/1993)¹³⁵. Dle Ireny Přádny, (tehdejší ředitelky na Gymnáziu F. X. Šaldy, konkrétně mezi lety 1990-2012¹³⁶) tento intenzivní pěvecký trénink znamenal „*skok v kvalitě a kvantitě*“¹³⁷. V počátcích se museli potýkat potížemi – jednou z nich bylo

129Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 126

130LYSIČANOVÁ, Karolína, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

131LYSIČANOVÁ, Karolína, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 24.1.2023.

132SOKOLOVÁ, Věra. Jak nás vidí ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 3.

133Kalendárium sboru. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 23.

134PŘÁDNÁ, Irena. Jak nás vidí ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 2.

135Kalendárium sboru. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 23.

136Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 135

137PŘÁDNÁ, Irena. Jak nás vidí ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 2.

„shánění dobrých zpěvaček a přemlouvání dobrých, ale nesmělých zpěváků“.¹³⁸ Ale například v roce 1995/1996 už čítal sbor 40 studentů a 11 učitelů.¹³⁹ Roku 1996/1997 Cum decore to vzrostlo ještě více na zhruba 60 zpěváků, z toho 10 z nich byli učitelé.¹⁴⁰ Kvůli členství studentů a pedagogů se tak, pro zajímavost, ten rok (1996/1997) věkové rozmezí členů sboru rozpínalo od 12 do 64.¹⁴¹

Ještě pro úplnost dodejme shrnutí o standardních pěveckých soustředěních za Ludvíka Lukuvky. Prvních 5 let se konala soustředění jednou nebo dvakrát za školní rok, v Bílém Potoce pod Smrkem nebo v Horní Podluží. V rámci školního roku 1996/1997 ale nastal zlom, kdy se počet pěveckých soustředění navýšil na minimálně 4 ročně (v roce 2000/2001 dokonce 8 ročně).¹⁴²

Ten rok měla sbor opustit „první a legendární generace maturantů.“¹⁴³ Na pěveckém soustředění v září roku 1996 se proto zpěváci, kteří byli ten rok v maturitním ročníku, dohodli, že za sebe aktivně pomohou najít nové členy. A skutečně už v říjnu věděli o asi 20 zájemcích, takže následně bylo uspořádáno soustředění čistě pro nováčky. V roli tzv. instruktorů na tomto pěveckém soustředění tam pomáhalo 10 zkušených sboristů, kteří pomáhali mimo jiné na dělených zkouškách.¹⁴⁴ Mezi instruktory byl, mimo jiné, i Čeněk Svoboda¹⁴⁵ (který se stal

138 Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 1.

139 VOLENCOVÁ, Andrea. Z ročenky 1996 Gymnázia F. X. Šaldy In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 9.

140 LAURINOVÁ, Eva. Cum decore In: DANAJOVIČOVÁ, Marcela. *ROČENKA 1997*. 1. vydání. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 55

141 LAURINOVÁ, Eva. Jak se vidíme ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 14.

142 Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 12-15.

143 O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

144 LAURINOVÁ, Eva. Cum decore In: DANAJOVIČOVÁ, Marcela. *ROČENKA 1997*. 1. vydání. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 54

145 VORŠÍLKOVÁ, Šárka. BiPo aneb soustředění pro nováčky In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor*

pomocným sbormistrem od roku 1997 do roku 2000 a byl poté hlavním sbormistr Cum decore po Ludvíku Lukuvkovi od roku 2001)¹⁴⁶ Jedna studentka z řad tehdejších nováčků, Šárka Voršílková, svoje dojmy a prvotní trému popsala v almanachu¹⁴⁷. Takhle formulovala reakci skupiny, když byl losem vybrán na jejich dělenou zkoušku jako jejich dirigent on: „*V naší skupině se ozvalo ne zrovna nadšené šumění. Bylo pro mě dost těžké představit si, že budu zpívat před někým, kdo zpívá tak dobře jako on.*“ „*Po této první zkoušce jsem byla skoro rozhodnuta odejít ze sboru. Měla jsem pocit, že tolik písniček se nikdy nenaučím a že ani neumím zpívat*“. I přes tato dramatická slova ale ve svém příspěvku uklidněně přiznala, že nejistota brzy opadla, a napsala: „*Na další zkoušku jsem už šla beze stranu, vlastně se nebylo čeho bát*“. Další doložené pěvecké soustředění uspořádané speciálně pro nováčky proběhlo i v rámci školního roku 1998/1999. Ten rok (1998/1999) navíc poprvé začala probíhat soustředění i na půdě školy,¹⁴⁸ což ovšem mohlo zpěvákům přijít zážitkově ochuzené.¹⁴⁹ Kolem roku 1999 počet členů Cum decore opět dospěl jakéhosi vrcholu, neboť jich krátce nato opět ubylo¹⁵⁰ – s tím patrně souvisel i fakt, že roku 1999/2000 Cum decore uspořádalo koncert s titulem „*Na odchodnou*“.¹⁵¹ Rok 1999/2000 se vymykal ze statistiky tím, že se zcela netradičně vydalo Cum decore na pěvecké soustředění až do Itálie (do Bibione Pineda).¹⁵² „*Po odchodu 10 maturantů přišlo do sboru během září r. 2000 cca 20 nováčků. Z celkového počtu 65 sboristů se pravidelných akcí (koncertů, soustředění atd.) účastnilo cca 50 zpěváků*“, protože

Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996. 1997, s. 23.

146Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4-5.

147VORŠÍLKOVÁ, Šárka. BiPo aneb soustředění pro nováčky In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 23.

148Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 12-15

149ŠULCOVÁ, Jitka, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 31.1.2023.

150SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

151Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 14

152Tamtéž, s. 14

mnohé akce Cum decore časově kolidovaly s jinými plány, co zpěváci měli v rámci jiných svých kroužků apod.¹⁵³

2.3 Eva Laurinová (organizační vedoucí: 1992-2014)

Speciální funkci měla ve sboru Cum decore řadu let Eva Laurinová (učitelka češtiny, ruštiny a latiny na Gymnáziu F. X. Šaldy mezi lety 1982-2014)¹⁵⁴, která od roku 1992 pomáhala Cum decore jako „organizační vedoucí“.¹⁵⁵ Sama to nazvala tak, že „*měla prsty ve všem, co se dělo ve sboru*“. Po čase, kdy zpívala ve sboru jako řadová členka se totiž ukazovalo, že Ludvíkovi Lukuvkovi organizační záležitosti moc nešly. Takto to nazvala ona: „*Ludva Lukuvka se sice projevil jako skvělý sbormistr a aranžér a klavír přímo božsky ovládal, ale k organizování sborových záležitostí měl přístup vysloveně až nezodpovědně bohémský!*“ Postupně se osvědčilo nechávat provozní záležitosti sboru na ní jakožto svědomité a zodpovědné osobě. Jednalo se o pomoc se zkouškami sboru (kopírování not), s organizací soustředění i jiných sborových akcí (finance, doprava), se psaním článků o aktivitách sboru do ročenek gymnázia a mnoho dalšího. Bohužel, tím se její zpívání ve sboru zásadním způsobem upozadilo.¹⁵⁶ Když toho i na ní bylo mnoho a chtěla mít někoho „k ruce“, oslovila zpěváky, aby byli dalšími pomocníky.¹⁵⁷ Se všemi sbormistry (hlavními i pomocnými), které během své činnosti zažila (Ludvík Lukuvka, Čeněk Svoboda, Jan Hron, Zuzana Kubelková) si (podle jejích slov) „*rozhodně rozuměla velmi dobře!*“¹⁵⁸ Na této funkci skončila někdy po jubilejním koncertu sboru (který se konal v roce 2011).¹⁵⁹

153Rok 2000-01 In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 28.

154Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 125

155Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

156LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 2.3.2023.

157LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 28.2.2023.

158LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 2.3.2023.

159LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 4.3.2023.

Ve sborové kronice se jí připisují se jí tam velké zásluhy z to, že sbor léta fungoval – stojí tam dokonce, že „*je jedním slovem nepostradatelná*“. Také se tam o ní mluví jako o „duši o matce sboru“ a o tom, že prý „*nelze jinak, než si ji vážit a mít ji rád*“, i přes její domnělou rezervovanost.¹⁶⁰

Dle Evy Laurinové bohužel podrobné seznamy členů pro jednotlivé roky neexistují.¹⁶¹ Jména se nicméně uchovávají, aby se pak zanášela do soupisů všech členů, kteří kdy do sboru chodili. Ty se typicky přikládaly do almanachů sboru.¹⁶² V jednom takovém seznamu jmen lidí, kteří po delší či kratší dobu byli členy sboru mezi lety v prvních 6 letech existence sboru (mezi lety 1991 a 1997), figurovalo už 14 kantorů – mezi nimi i již zmiňovaný Bohuslav Hanel. Někteří byli byli dokonce patrně i cizinci.¹⁶³

2.4 Repertoár

Při výběru písní do repertoáru sbor Cum decore nebyl nikdy zaměřený na jednu specifickou výseč hudby. Doklad o jejich žánrovém rozpětí je například přiložen v Almanachu z roku 2002¹⁶⁴: „*Repertoár sboru je velmi široký a pestrý – od skladeb klasických mistrů české i světové hudby přes úpravy lidových písní různých národů, džezové skladby a muzikálové melodie až po skladby současných autorů*“. Sbor byl prý ve výběru svého repertoáru mnohdy ambiciózní.¹⁶⁵ Karolína Lysičanová (tehdy Kvasničková, učitelka českého jazyka a hudební výchovy na Gymnáziu F. X. Šaldy mezi roky 1992-1993 a od roku 1994 dodnes, která byla právě zhruba mezi lety

160Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 2.

161LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

162Členové sboru Cum decore v letech 1991-2011. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 7-12.

163Členové sboru (1991 1997) In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 4.

164Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

165SOKOLOVÁ, Věra. Jak nás vidí ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 3.

1992-1995 ve sboru členkou)¹⁶⁶ zobecnila, že v Cum decore zpívali často skladby neznámé, ale atraktivní a poutavé.¹⁶⁷

Na webových stránkách sboru figuruje také jeden milník, který měl vliv na volbu písní do sborového repertoáru: „*Od roku 1997 se Ludva Lukuvka pokusil rozšiřovat repertoár o další žánry, k čemuž přispěla i chytrá dramaturgie brněnské gymnaziální přehlídky.*“¹⁶⁸

Některé položky v repertoáru sboru přímo souvisely s osobami, které sbor měly na starosti. Jak už bylo zmíněno výše, Ludvík Lukuvka vytvářel u jazzových skladeb své originální aranže.¹⁶⁹ Co ovšem také stojí za zmínku, je, že jednu píseň, se kterou sbor vystupoval, napsal Čeněk Svoboda (tehdy pomocný sbormistr v Cum decore). Konkrétně šlo o jeho skladbu „Crucifixus“, kterou poprvé veřejně zazpívali v Brně na Gymnasia Cantant v roce 1999 (V. ročník).¹⁷⁰

2.5 Sborové projekty

Už za pět let fungování sboru prý mělo Cum decore odzpíváno 53 koncertů. A s každým rokem přibývaly další.¹⁷¹

Protože není potřebné zmiňovat každé jedno vystoupení a je naopak třeba vyfiltrovat tyto události na méně významné a na významné, k čemuž slouží premisa, že aktivní sbor provozuje činnost standardní a činnost mimořádnou. Do činností standardních patří ty aktivity, které jsou běžné, předvídatelné, a tedy nevyžadující speciální pozornost: především adventní, vánoční a velikonoční koncerty, (s výjimkou

166Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 126

167LYSIČANOVÁ, Karolína, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 24.1.2023.

168O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

169Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

170Tamtéž, s. 4

171Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 6-8.

těch, které například probíhaly v zahraničí nebo při kterých spolupracovali s dalšími sbory) akce v rámci své školy¹⁷² (která po celou dobu existence sboru nese jméno Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci)¹⁷³ a akce v rámci svého rodného města (Liberci) a jeho čtvrtí (i př. Vratislavicích nad Nisou). To není vše, neboť není překvapením, když sbor zpívá v rámci svého regionu/okrese (př. v Chrastavě, v Hodkovicích nad Mohelkou, v Šimonovicích, v Hejnicích), v obcích, kam sbor jezdil na pěvecká soustředění (v Horním Podluží), nebo obcích, které jsou v jejich blízkosti (př. Dolní Podluží).¹⁷⁴

Z těchto důvodů budou v práci explicitně figurovat jen projekty mimořádné, a to uspořádané pro přehlednost do tematických kategorií (ref. podkapitoly níže).¹⁷⁵

2.5.1 Projekty spjaté se zahraničím

V rámci školního roku 1994/1995 vystupovalo Cum decore v dvakrát Žitavě.¹⁷⁶ I když během školního roku 1994/1995 fungovalo Cum decore teprve 4. rok, vyrazilo na svůj první týdenní koncertní zájezd do ciziny – do Švýcarska (konkrétně St. Gallen).¹⁷⁷ Bydleli u rodin. Spolu se švýcarským sborem nazkoušeli „desetihlasou skladbu *Madrigal od Rolanda di Lassa*“. Zpívali i v katedrále. Pobyt jako takový si užili i z pohledu turistů: prošli si město i hostitelskou školu s vybavenou hudebnou, podnikli výlet k Rýnským vodopádům, vypravili se za pomoci lanovky na vrchol Säntisu, a prohlédli si Kostnici a Husův dům.¹⁷⁸ Roku 1995/1996 opět jeli mimo

172Kalendárium sboru. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 22-28.

173Historie školy. In: Gymnázium F. X. Šaldy [online]. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r.. [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.gfxs.cz/skola/historie/>

174Kalendárium sboru. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 22-28.

175Poznámka autora: Tímto zredukováním zmíněných akcí sboru nemá být naznačeno, že by snad „standardní“ projekty nebyly pěvecky kvalitní. Jde pouze o rozhodnutí z hlediska kapacity bakalářské práce.

176Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 7

177Tamtéž, s. 7

178HALÍŘOVÁ, Petra a Rudi DREITHALER. Týden v zemi ementálu ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 19-20.

rodnou zemi na „týdenní“ zájezd – tentokrát do Montivilliers ve Francii.¹⁷⁹ To jim prý umožnilo vedení školy Sainte Croix.¹⁸⁰ Stejně jako tehdy ve Švýcarsku, i nyní ve Francii sboristé bydleli v tamějších rodinách. Na tomto pobytu sbor vystupoval hned v několika katedrálách (v Montivilliers, v Bayeux, v Rouenu) a kostele (v té době nově vybudovaném na místě upálení Johanky z Arcu). Jejich zpívání „se všude setkalo s velkým zájmem i náhodně procházejících obyvatel“.¹⁸¹ Krom samotného městečka Montivilliers a pláže si zpěváci prohlédli i Rouen a Arromanches.¹⁸² kde u památníku vyloďení Spojenců zhlédli výstavu¹⁸³, a při zpáteční cestě do Čech si udělali zastávku v Paříži.¹⁸⁴ V rámci školního roku 1996/1997 vystupovali opět v Žitavě, a navíc i v klášteře Ostritz-Marienthal.¹⁸⁵ Také je tehdy navštívil francouzský sbor z Montivilliers navštívil a uspořádali v Liberci společný koncert.¹⁸⁶ V rámci školního roku 1997/1998 si Cum decore koncertní zájezd do švýcarského St. Gallen zopakovalo. Také naopak sbor Vox (pocházející ze St. Gallenu) jel do Liberce, kde podnikli společný koncert v

179Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996.* 1997, s. 7

180VOLENCOVÁ, Andrea. Z ročenky 1996 Gymnázia F. X. Šaldy In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996.* 1997, s. 10.

181DREITHALER, Rudi. Od katedrály ke katedrále zpívali sboristé Cum decore In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996.* 1997, s. 21.

182VOLENCOVÁ, Andrea. Z ročenky 1996 Gymnázia F. X. Šaldy In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996.* 1997, s. 10.

183DREITHALER, Rudi. Od katedrály ke katedrále zpívali sboristé Cum decore In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996.* 1997, s. 21.

184VOLENCOVÁ, Andrea. Z ročenky 1996 Gymnázia F. X. Šaldy In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996.* 1997, s. 10.

185Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996.* 1997, s. 7

186Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore.* 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 13

Severočeském muzeu v Liberci.¹⁸⁷ O rok později (1997/1998) zpívali v Oppachu.¹⁸⁸ V rámci školního roku 2000/2001 účinkovali opět v Žitavě.¹⁸⁹

2.5.2 Festivaly, soutěže, velké projekty

V rámci školního roku 1995/1996 se Cum decore účastnilo festivalu „Jičín – město pohádky“¹⁹⁰ a také poprvé zapojilo do dvou významných projektů: Gymnasia Cantant a Eurochor Dreiklang¹⁹¹.

Jako první proberme Gymnasia Cantant, jehož celý název zní „soutěžní přehlídka gymnaziálních pěveckých sborů ČR Gymnasia Cantant“. Cum Decore se tehdy účastnila II. ročníku přehlídky a od té doby připravovalo na tuto událost téměř každý rok až dodnes.¹⁹² Konkrétně se po zbytek doby, kdy Ludvík Lukuvka působil jako hlavní sbormistr, Cum decore účastnilo pravidelně dalších 4 ročníků (do roku 2000 včetně, a pokaždé se tehdy umístili ve zlatém pásmu), nicméně roku 2001 se Cum decore neúčastnilo.¹⁹³ V almanachu z roku 1996/1997 Eva Laurinová (organizační vedoucí sboru Cum decore) popsala zlom v tom, jak se tehdy dojem ze sboru Cum decore na Gymnasia Cantant brzy změnil: „*Zatímco na loňský 2. ročním přehlídce přijížděl Cum decore jako neznámý sbor a odjížděl jako sbor, který svou bezprostředností zaujal porotu i ostatní sbory, letos už byl sborem, který byl očekáván a po přehlídce i po závěrečném koncertu hodnocen jako jeden z nejlepších mezi zúčastněnými 16 sbory.*“¹⁹⁴ Po dobu, kdy byl Luděk Lukuvka hlavním

187Tamtéž, s. 13

188Tamtéž, s. 13

189Tamtéž, s. 13

190Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 7

191Tamtéž, s. 7-8

192Kalendárium sboru. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 22-28

193Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

194LAURINOVÁ, Eva. Cum decore In: DANAJOVIČOVÁ, Marcela. *ROČENKA 1997*. 1. vydání. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 54-55

sbormistrem, sbor Cum decore na přehlídce Gymnasia Cantant „*patřil mezi sbory, které nejvíce zaujaly*“.^{195 196}

Jako druhé zmiňme sbor Eurochor Dreiklang. Jednalo se o sdružení zpěváků po záštitou projektu Europera.¹⁹⁷ S počátky 90. let panovala v důsledku politické situace v Evropě touha inicializovat projekty a pouštět se do přeshraniční kulturní spolupráce. Na základě těchto nálad v roce 1992 vznikl projekt Europera, který v rámci svých hudebních těles a aktivit nabízel mladým hudebníkům z Euroregionu Nisa (tedy Česka, SRN a Polska) příležitost pracovat na velkých projektech.^{198 199} Jedním z těles fungujících pod záštitou Europery byl právě Eurochor Dreiklang – pojem Dreiklang měl asociovat nejen hudební akord (trojzvuk), ale i působení sboru v těchto 3 zemích. V jednom almanachu Cum decore byl Eurochor Dreiklang označen jako 150členný studentský sbor, „*jehož členy byli také zpěváci z Polska (Jelenia Góra) a SRN (Löbau)*“.²⁰⁰ Za Ludvíka Lukuvky působilo Cum decore v rámci tohoto ohromného pěveckého tělesa tři školní roky²⁰¹, během nichž vždy absolvovali soustředění a nějaký zahraniční koncert. V roce 1995/1996 a 1997/1998 zpívali s Eurochozem Dreiklang v Žitavě a mezi tím (v roce 1996/1997) v polské obci Jelenia Góra.

V rámci školního roku 1999/2000 také Cum decore vystupovalo na mezinárodní přehlídce středoškolských pěveckých sborů s názvem Opava Cantat.²⁰² Roku

195 LAURINOVÁ, Eva, ed. Jak nás vidí – Vladimír Černý. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 22.

196 Poznámka autora: Tabulka s údaji o účasti a oceněních v Gymnasia Cantant figuruje v této práci příloha.

197 TUŽ, Dalibor, manažer Europera Jugendorchestr v letech 2004-2012 [e-mail]. Liberec, 16.4.2023

198 Tamtéž

199 TUŽ, Dalibor, manažer Europera Jugendorchestr v letech 2004-2012 [telefonát]. Liberec, 16.4.2023

200 Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

201 Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 13

202 Tamtéž, s. 14

2000/2001 se Cum decore účastnilo festivalu s názvem Na prahu milénia, které se konalo v Divadle F. X. Šaldy.²⁰³

2.5.3 Spolupráce s českými sbory

Za působení Ludvíka Lukuvky coby hlavního sbormistra sbor Cum decore postupně spolupracoval s řadou sborů. Už druhý rok po svém vzniku (v roce 1992/1993) zpívali na společném koncertě s Gaudeou.^{204 205} V průběhu školního roku 1994/1995 spolupracovalo Cum decore s jičínským pěveckým sborem při Lepařově gymnáziu (na 2 koncertech) a podniklo první společný koncert se souborem Reneta.²⁰⁶ Právě s Renetou byla v libereckém sborovém prostředí největším partnerem Cum decore, a neboť spolu účinkovali každý následující rok v tomto vytyčeném období (do roku 2000/2001).²⁰⁷ Především šlo o společné předvánoční koncerty.²⁰⁸ Reneta byl soubor pod školou v Jabloňové ulici²⁰⁹ (s dnešním názvem ZŠ a ZUŠ Jabloňová, Liberec)²¹⁰, který vznikl ve druhé polovině 80. let 20. století a svou činnost ukončil roku 2005.²¹¹ Založil ho a po celou existenci vedl Jan Prchal²¹², který byl i „výhradním upravovatelem hudebního materiálu.“ Nápad podnikat akce společně vzešel z přátelství mezi těmito sbormistry. Jan Prchal dokonce napsal: „spolupráce s Cum decore patří k tomu nejmilejšímu, co jsem jako sbormistr zažil.“ Soubory se navzájem podobali svým repertoárovým rozpětím – i Reneta totiž zpívala

203Tamtéž, s. 14

204Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 6

205KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 1.4.2023.

206Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 7

207Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 12-15.

208PRCHAL, Jan, bývalý sbormistr souboru Reneta [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

209Tamtéž

210ZŠ a ZUŠ Jabloňová, Liberec [online]. Liberec: ZŠ a ZUŠ Jabloňová, Liberec, b.r., [cit. 2023-03-30]. Dostupné z: <https://zsjablonova.cz/zs/>

211PRCHAL, Jan, bývalý sbormistr souboru Reneta [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

212Tamtéž

(mimo jiné) lidové písně, starou hudbu (v jejím případě se zaměřením na baroko – např. Adam Michna z Otradovic), a modernější hudbu (hudbu z Osvobozeného divadla, jazz, dále oproti Cum decore i rock a a pop). Naopak rozdíl mezi Renetou a Cum decore tkvěly například ve věku žáků (v Renetě zpívali především žáci základní školy, naopak Cum decore byl sbor středoškolský) a v zapojení nástrojů (Cum decore zpívalo častěji a capella než Reneta).²¹³ Dále Cum decore v roce 1995/1996 uspořádalo 2 společné koncerty s brněnským sborem Tramontanela.²¹⁴ a se sborem z Velké Bíteše (ale nikde není k nalezení jeho konkrétní název).²¹⁵ V roce 1998/1999 podniklo Cum decore společný koncert nově i se sborem ROSEX.²¹⁶ a o rok později (1999/2000) se domluvily tyto dva sbory na společném koncertě ještě navíc s Carolou. Také ten rok (1999/2000) zpívalo Cum decore s Canzonettou a s Vokálním oktetem jako trojice v Malém divadle na koncertě s názvem „Setkání“.²¹⁷ Roku 2000/2001 nově uskutečnili společný koncert se sborem Collegium.²¹⁸

2.5.4 Vystoupení k výročím a slavnostním otevřením

O školním 1992/1993 se Cum decore podílelo na jedné výroční akci mimo Liberec, konkrétně na oslavách 45. výročí založení Gymnázia ve Frýdlantě v Čechách.²¹⁹ V rámci školního roku 1994/1995 zpívali „*při oslavách 75. výročí založení českého gymnázia v Liberci*“²²⁰, tedy dnešního Gymnázia F. X. Šaldy

213Tamtéž

214Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 7-8

215VOLENCOVÁ, Andrea. Z ročenky 1996 Gymnázia F. X. Šaldy In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 10

216Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KERKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 14

217Tamtéž s. 14

218Tamtéž s. 14

219Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 6

220Tamtéž, s. 7

(založeného roku 1919).²²¹ V rámci školního roku 1996/1997 sboru podnikl vlastní jubilejní koncert, a to v libereckém Naivním divadle.²²²

2.5.5 Další akce a projekty

Do výše vypsanych kategorií mimořádných sborových akcí tematicky některé nezapadaly, a proto budou uvedeny v této podkapitole. V roce 1995/1996 účinkovalo na koncertě v rámci Česko-německých dnů v Liberci.²²³ Také občas Cum decore zpívalo Němcům žijícím v Čechách. Jako první zmiňme jejich 3 koncerty pro německé rodáky v Orlickém Záhoří – všechny se konaly roku 1994/1995.²²⁴ A jako druhé uvedme koncerty pro Svaz libereckých Němců, kde Cum decore zpívalo za Ludvíka Lukuvky v letech 1993/1994, 1998/1999 a 1999/2000.²²⁵ V roce 2000 sbor natočil své první CD, a to v Bílém Potoce (za nepříznivých podmínek v jednom malém nepoužívaném kostelíku).^{226 227} Za zmínku akcí z roku 2000/2001 i stojí také koncert s názvem Pocta Milanu Uherkovi (v libereckém Koloseu).²²⁸

221PŘÁDNÁ, Irena. Slovo úvodem In: DANAJOVIČOVÁ, Marcela. *ROČENKA 1996*. 1. vydání. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 5

222Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 13

223Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 7

224Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 12

225Kalendárium sboru In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 6

226ADAMETZ, Otto. Sbor Cum decore pohledem (či snad uchem) zvukového mistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 20.

227Rok 2000-01 In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 28.

228Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 14

2.6 Sborový kroj

V počátku sbor Cum decore neměl vymyšlený vlastní kroj a vystačil si jen s kombinací, kdy byli sboristky a sboristi oblečeni od pasu dolů (tedy sukně, kalhoty) v černé barvě a od pasu nahoru (tedy halenky, košile) v bílé barvě.^{229 230} Toto oblečení (dále nazýváno jako základ) bylo osobní oblečení jednotlivých členů sboru a nijak se tedy přes sbor nepoživovalo.²³¹ Časem ale tento černo-bílý základ obohatily o osobité doplňky, které si na vlastní pěst (sami nebo s pomocí rodinných příslušníků ušili ze zakoupené pestrobarevné látky v patchworkovém vzorem (viz fotografická příloha, str. 6). Ženy tak získaly květovanou vestu (s černým zadním dílem) a muži květované kravaty.^{232 233} Tyto originálně vypadající složky kroje pak nepatřily členům, ale odcházející členové je předávali novým členům (lidově řečeno „se dědily“).²³⁴ Když se na někoho nového doplněk nedostal, vystupoval jen ve výše popsané sadě formálního oblečení. V roce 1997 se nějaké vesty pak doplnily z další látky.²³⁵

2.7 Čeněk Svoboda (pomocný sbormistr 1997-2000)

V roce 1997 si Ludvíka Lukuvka k sobě přibral jako pomocného sbormistra jednoho ze zpěváků v Cum decore, Čeněka Svobodu.²³⁶

Popišme si, jak k této pozici dospěl. Narodil se roku 1978 v Liberci.²³⁷ Hudbě se věnoval na Základní umělecké škole v Liberci, kde hrál na housle. Po 15 letech²³⁸

229LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 28.2.2023.

230FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 7.2.2023.

231HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

232Tamtéž

233LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 28.2.2023.

234HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

235PŘÁDNÁ, Monika, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 28.2.2023

236Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

237SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

238Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

obor absolvoval.²³⁹ Byl studentem na Gymnáziu F X. Šaldy na čtyřletém studiu s humanitním zaměřením, přičemž hudební výchovy u nich učil právě Ludvík Lukuvka (sbormistr Cum decore).²⁴⁰ Členem Cum decore se Čeněk Svoboda stal roku 1992²⁴¹ (do té doby měl zkušenost se zpěvem ve sboru na základní škole).²⁴² Na prvním soustředění tohoto sboru si uvědomil, že „*čte noty nějak rychleji než ostatní*“ a přispělo to k jeho radosti ze zpěvu.²⁴³ S takovým pocitem pohody a pospolitosti jako právě tam se prý jinde neseťkal a „pokoncertní euforii“ si tam užíval. Co do hudebního vkusu prý během členství v Cum decore nacházel své zalíbení k vážné hudbě²⁴⁴, čemuž se poté v průběhu života obsáhle věnoval.²⁴⁵ Na gymnáziu maturoval z hudební výchovy, právě u Ludvíka Lukuvky²⁴⁶. Jitka Šulcová (učitelka chemie a biologie na Gymnáziu F. X. Šaldy od roku 1992²⁴⁷ a členka Cum decore od roku 1993 na řádku let)²⁴⁸ Jak již bylo zmíněno výše, v roce 1997 se Čeněk Svoboda stal ve sboru Cum decore 2. (pomocným) sbormistrem. V té době byl „*sólista sboru a začínající skladatel*“ a student na vysoké škole. Roku 2000 začal studovat sbormistrovské řemeslo.²⁴⁹ Asi od roku 1999 nebo 2000 začal také soukromě

239Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 14.-15.

240SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

241Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

242SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

243SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 23.11.2022.

244SVOBODA, Čeněk. Jak se vidíme ... In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 15.

245SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

246ŠULCOVÁ, Jitka, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 31.1.2023.

247Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 129

248ŠULCOVÁ, Jitka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

249Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4-5.

studovat i sólový zpěv u Svatavy Šubrtové.²⁵⁰²⁵¹ Doplňme ještě, že byl v letech 1993-1998 byl členem libereckého komorního smíšeném sboru ROSEX a že roku 1994 založil soubor Vokální oktet, kde jako umělecký vedoucí působil až do roku 2003.²⁵² Jeden člen Vokálního oktetu popsal náladu v tomto pěveckém souboru jako: „považovali jsme se za elitní liberecký sbor!“²⁵³

2.8 Hlasové poradkyně Vlasta Petržílková a Dagmar Vinšová-Hodačová

Ten samý rok, kdy se Čeněk Svoboda stal pomocným sbormistrem (1997), začalo Cum decore využívat znalostí hlasové poradkyně. První byla na této pozici Vlasta Petržílková (která se témuž věnovala už v Severáčku v ZUŠ Liberec, kde i pracovala jako učitelka)²⁵⁴ a v Cum decore se této funkci věnovala do roku 2000. V průběhu školního roku 2000/2001²⁵⁵ ji vystřídala Dagmar Vinšová-Hodačová.²⁵⁶

2.9 Jan Hron (pomocný sbormistr: 2000/2001)

Jelikož Čeněk Svoboda nastoupil na studium sbormistrovství do Prahy, vystřídal ho po dobu školního roku 2000/2001 na pozici 2. sbormistra Ludvíka Lukuky Jan Hron²⁵⁷ – pouhé dva roky po tom, co do Cum decore nastoupil jako řadový člen.²⁵⁸

250Tamtéž, s. 5

251SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

252Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 14..

253HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 2.4.2023.

254Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

255Rok 2000-01 In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 28.

256Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

257HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

258Sbormistři. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/sbormistři>

Popišme si jeho cestu. Jako dítě chodil na libereckou Základní školu Lesní, kde zpíval asi jeden nebo dva roky v tamějším sboru Lesněnky.²⁵⁹ Jan Hron, stejně jako Čeněk Svoboda, chodil do Základní umělecké školy na housle, ale na rozdíl od něj jen několik let.²⁶⁰ Na Gymnáziu F. X. Šaldy se věnoval německému zaměření studia. Do sboru Cum decore nastoupil jako zpěvák v roce 1998.²⁶¹ V roce 2000 gymnázium absolvoval a v době svého sbormistrovství studoval na Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Poté studium změnil a v rámci téže univerzity přešel na Filozofickou fakultu (na obor komparatistika).^{262 263}

Jak bylo již zmíněno výše, sbor měl na starost v rámci školního roku 2000/2001.^{264 265} Na tuto pozici se přihlásil „po značném vnitřním váhání“ z vlastní iniciativy a podle jeho odhadu jiní uchazeči na tuto funkci nebyli.²⁶⁶ Vnímá to tak, že se sboru ujal na přechodnou dobu a aby se sbor nerozpadl.²⁶⁷ Jeho práce spočívala v různých přípravách (repertoáru, náboru nováčků, pěveckých soustředění) a občas i dirigování (na dělených i společných zkouškách, i na samotných koncertech, resp. soutěžích). Na koncertech také zastával roli moderátora. Za jeho sbormistrovství „se posílila mimohudební činnost na soustředěních (hry, poslechy, výlety apod.)“.²⁶⁸ Ve sborové kronice o něm bylo psáno, že se mu přezdívalo například Jeníček nebo Hrošík a že pro něj byla charakteristická jeho nápaditost. Popis osoby Jana Hrona v kronice zakončuje ohromná pochvala: „Lepšího druhého sbormistra Cum decore mít nemohlo.“²⁶⁹ O pozici hlavního sbormistra Jan Hron zájem neměl. Sám to vyjádřil

259HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 2.4.2023.

260HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 2.4.2023.

261HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.2.2023.

262Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 15..

263HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

264Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 15..

265 Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 20.

266HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

267HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 2.4.2023.

268HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

269Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 20.

slovy: „*Jako vedoucí čehokoli jsem se cítil vždycky dost nesvůj. Vždycky mi vyhovovala víc asistentská role*“.²⁷⁰

V roce 2001/2002 se stal hlavní sbormistrem Cum decore místo Ludvíka Lukuvky Čeněk Svoboda.^{271 272} I nadále pak Jan Hron v Cum decore zůstával (asi 2 nebo 3 roky), ale už ne jako 2. sbormistr – sám to nazval tak, že byl „*Čendův asistent*“.²⁷³ Čeněk Svoboda o něm mluvil jako o velmi blízkém kamarádovi a přiznal, že mu Jan Hron pomáhal si uvědomovat něco o sobě: „*korigoval mé bláznivé sklony, učil mne naslouchání a pokoře*“.²⁷⁴ Také dodejme, že krátce v tomto období Jan Hron zpíval Vokálním oktetu a ve Viva la musica.^{275 276} Jiné sbormistrovské činnosti se prý Jan Hron od svého působení v Cum decore nevěnoval.²⁷⁷

270HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

271Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 14.-15.

272Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 20.

273HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

274Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 20.

275Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

276HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.2.2023.

277HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

3 Cum decore (2001/2002-2006/2007)

3.1 Čeněk Svoboda (hlavní sbormistr: 2001/2002-2022/2023)

V době, kdy byl 2. sbormistrem Jan Hron, byl Čeněk Svoboda se sborem stále v kontaktu.²⁷⁸ Například s Janem Hronem spolumoderoval v červnu roku 2001 koncert s názvem Ze života jednoho gymnaziálního sboru, který uspořádali v libereckém Experimentálním studiu. Oni dva spolu se zpěváky hravě předvedli divákům, jak to ve sboru vypadá mimo veřejné akce: tedy jak náročné jsou občas začátky sborových zkoušek a jak těžké bývá udržení pozornosti sboristů na sborových soustředěních apod.²⁷⁹ Postupně Čeněk Svoboda začal cítit, že jeho pouto k Cum decore je větší než si myslel. Takto popisoval, jaký měl vztah ke sboru Cum decore v době kolem roku 2001: *„Začal jsem studovat v Praze sbormistrovství a byl jsem zcela přesvědčen, že sbor Cum decore (v němž jsem do té doby působil již 8 let, nejprve jako zpěvák, později jako druhý sbormistr) se prostě obejde beze mne. Vůbec jsem si ale nepoložil otázku obrácenou, totiž jestli se já obejdu bez něj.“*²⁸⁰ A tak se Čeněk Svoboda do Liberce po roce vrátil²⁸¹ a po domluvě s panem Lukuvkou se místo něj stal v září 2001 hlavním sbormistrem.²⁸² Taková změna ve vedení sboru prý byla otázkou času. Ludvík Lukuvka se i poté se Cum decore věnoval, nicméně už jen jako klavírista a jako aranžér hudby.²⁸³ Ve sborové kronice Čeněk Svoboda uvedl, jak na jeho život měl Ludvík Lukuvka ohromný vliv. Setkání s ním ho prý formovalo natolik, že o něm přemýšlel ve chvílích, kdy sám coby současný sbormistr váhal, jak se má

278SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

279HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 3.4.2023.

280SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 1.

281Tamtéž, s. 1

282LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Z historie a současnosti Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 3.

283SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

zachovat.²⁸⁴ Dalo by se říci, že zatímco Ludvík Lukuvka byl spíše sbormistr-instrumentalista²⁸⁵, tak Čeněk Svoboda byl sbormistr-zpěvák.²⁸⁶

Stále soukromě studoval sólový zpěv Svatavy Šubrtové (do roku 2008)²⁸⁷ – ta na jeho pěveckou dráhu měla takový vliv, že o ní v jednom almanachu napsal toto: „*jako vůdčí autorita ovlivnila mnohá klíčová má rozhodnutí*“.²⁸⁸

Další rozdíl mezi původním a novým hlavním sbormistrem spočíval v jejich přístupu ke zpěvu. Zatímco za Ludvíka Lukuvky převažovala radost ze zpěvu (i navzdory chybám), Čeněk Svoboda kladl větší důraz na kvalitu pěveckého výkonu.²⁸⁹ To se projevovalo tak, že kladl „*větší důraz na rozezpívanost, hlasovou kultivovanost, preciznost*“.²⁹⁰ Kombinace faktorů jako sborová docházka, vytyčené ambice sbormistra a jeho snaha získat ze zpěváků ten nejlepší výsledek prý často končila vyústěním jeho emocí, ale sbor jako celek i tak umělecky posunul hodně dopředu.²⁹¹ ²⁹² V almanachu sboru Cum z roku 2002 Vladimír Černý (tehdejší místopředseda oblastního výboru Unie českých sborů) označil Čeňka Svobodu jako „*talentovaného, temperamentního sbormistra*“ a napsal tam: „*Myslím, že pan profesor Lukuvka předal vedení sboru do správných rukou.*“²⁹³ Jak již bylo zmíněno výše, studoval tehdy na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, a to na oborové dvojkombinaci sbormistrovství a hudební výchova. Na mnohých předmětech

284Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 19.

285LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 29.3.2023.

286SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

287SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.3.2023.

288SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

289PŘÁDNÁ, Monika, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 21.3.2023

290HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 5.4.2023.

291Tamtéž

292Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 24.

293LAURINOVÁ, Eva, ed. Jak nás vidí – Vladimír Černý. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 21-22.

měl za učitele osobnosti jako Jiřího Koláře a Marka Valáška.²⁹⁴ Toto magisterské studium²⁹⁵ absolvoval v roce 2010²⁹⁶ po úspěšném obhájení své diplomové práce na téma „Mariánské nešpory Claudia Monteverdiho“.²⁹⁷ Titul PhD vystudoval na oboru Hudební teorie a pedagogika roku 2013. Jeho dizertační práce nesla název „Poučená interpretace staré hudby“.²⁹⁸ V jednom almanachu²⁹⁹ Čeněk Svoboda oceňoval to, že mohl propojit teorii a praxi – při studiu sbormistrovství nabýval znalosti, které pak uplatňoval nejen v Cum decore, ale i ve Vokálním oktetu, jehož uměleckým vedoucím byl do roku 2003.³⁰⁰

S přibývajícím zkušenostmi se jeho schopnosti zlepšovaly.. „*Jako sbormistr získal několik ocenění celostátních i mezinárodních sborových a sbormistrovských soutěžích.*“ „*Mezi roky 2003-2007 získal se sborem Cum decore řadu cen na významných mezinárodních festivalech (Praga cantat 2004, Jihlava 2005, IFAS 2006, Bratislava cantat 2007).*“ „*V roce 2005 mu bylo uděleno národní ocenění Unie českých pěveckých sborů Sbormistr Junior.*“³⁰¹ Navíc se v průběhu těchto let plných trofejí stal sbormistrem dvou dalších těles. Mezi lety 2004 – 2016³⁰² vedl pražský soubor Collegium 419.³⁰³ A od roku 2007 do roku 2013³⁰⁴ byl sbormistrem libereckého sboru Ještěd, se kterým spolupracoval ovšem už v roce 2006.³⁰⁵ Roku

294Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 15..

295SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

296SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

297SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

298SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

299SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 1.

300Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 14..

301Sbormistři. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/sbormistri>

302SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

303Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 15..

304SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

305Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 14..

2015 s přáteli založil vokální ansámbl s názvem I Dilettanti (pozdější přejmenovaný na Madrigalion Praha),³⁰⁶ v němž působil jako umělecký vedoucí (vyznačující se tím, že při dirigování zároveň zpívá s ostatními)..³⁰⁷

Co se týče jeho činnosti pěvecké, ne sbormistrovské, v průběhu let jako zpěvák spolupracoval s celou řadou souborů: Collegium 419, Bamberští filharmonici³⁰⁸, Collegium Vocale 1704, Douce Mémoire, Collegium Marianum, Musica Florea, Ensemble Inégal³⁰⁹ a Dresdner Kammerchor.³¹⁰

Mimo sbormistrovské aktivity zpíval roku 2003 hlavní roli v opeře L'Orfeo od C. Monteverdiho.³¹¹ Také na Gymnáziu F. X. Šaldy začal učit hudební výchovu. Poprvé to bylo mezi lety 2003-2008, druhé období bylo rozmezí 2009-2010³¹².

3.1.1 Skladatelská a hudebně-aranžerská činnost Čenka Svobody

Už v době, kdy se Čeněk Svoboda stal pomocným sbormistrem, se věnoval skládání hudby. Do roku 2002 vytvořil „cca 10 motet pro smíšený sbor“, „Crucifixus“, se kterým Cum decore vystupovalo i na jednom ročníku Gymnasia Cantant (v roce 1999, na V. ročníku, v Brně) a byl spoluautorem „hudby pro scénické oratorium »Písně Šalamounovy« pro 2 sólové hlasy, komorní sbor a orchestr“, které mělo premiéru 7. dubna 2000.³¹³ Právě kolem roku 2002 nebo 2003 prý jeho éra komponování skončila – od té doby se věnuje jen aranžování (především hudby

306O souboru. In: Madrigalion Praha [online]. Praha, b.r. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: http://madrigalion.com/?page_id=108

307SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

308LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Z historie a současnosti Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 3.

309Sbormistři. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 15..

310Sbormistři. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/sbormistri>

311SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.3.2023.

312Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 128

313Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KERKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4-5.

lidové).³¹⁴ Ve sborovém almanachu z roku 2006 je zmíněna jeho hudební úprava explicitněji u dvou písní (Gaudeamus igitur, moravská lidová Co sa ti to stalo).³¹⁵ V následujícím almanachu z roku 2011 ale tyto údaje o hudebním zaranžování skladeb chybí.³¹⁶

3.2 Členové a pěvecká soustředění

V době, kdy se stal Čeněk Svoboda hlavním sbormistrem, panovala pár let doba, kdy se sbor potýkal s odlivem členů.^{317 318} Vliv na tom mělo i to, že roku 2001 odešla další skupina maturantů³¹⁹. V almanachu vzniklém ku příležitosti 10. narozenin sboru stálo: „na počátku roku 2002 měl sbor 49 aktivních členů, mezi nimiž jsou současní studenti gymnázia, jeho absolventi, několik bývalých či současných profesorů školy a také několik »externistů«, které se školou spojuje pouze jejich členství ve sboru“.³²⁰ Čeněk Svoboda si v témže almanachu ve svém příspěvku postěžoval, jak se jeho dojem ze členů sboru v té době změnil. Dříve to prý byla parta „svérázných, živelných a tím také často nevypočitatelných osobností.“, ale místo toho nově nastoupila jiná, věkově mladší, méně výrazná generace, kde dívky byly spíše nenápadné a jemné a bylo opravdu náročné hledat zástupce do tenorů a basů.³²¹ Zpěv jako takový se nicméně i přes odcházení nejzkušenějších sboristů dařilo po technické i umělecké stránce zlepšovat. Prý tomu tak bylo díky tomu, že se otevřeně rozebíralo, co se kdy nedařilo. I tak písním však podle Čenka Svobody něco chybělo,

314SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

315Repertoár sboru Cum decore 1991-2006. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 10-11.

316Repertoár. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 16-19.

317SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

318O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

319Tamtéž

320Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

321SVOBODA, Čeněk. Jubilejní ohlédnutí In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 2.

sám to nazval „lehkostí“ a „přirozenou živelností“ (to, že u studentů čím dál více klesalo nadšení ze zpěvu, bylo prý znatelné už za Ludvíka Lukuvky).³²² Proto si dal Čeněk Svoboda za cíl tuto „čirou radost“ opět ze sboru vykřesat, navzdory tomu, že ke sborové činnosti patří tvrdá práce a dávka pravidel, které je potřeba dodržovat.³²³ Péči, kterou Čeněk Svoboda sboru dával, oceňovala například tehdejší členka sboru (mezi lety 2002 a 2006)³²⁴, která psala, že Čeněk Svoboda byl „velice zapálený“, „hodně talentovaný sbormistr, který dává sboru na jeho věk nadstandardní kvalitu“ a má dar „zpěváky nadchnout a vtáhnout do atmosféry skladeb, aby přesně věděli, co zpívají, skladbu prožívali a celkově provedení bylo co nejlepší“. Dál pokračovala slovy: „*To mne v té době neskutečně naplňovalo, na všechny akce jsem se velice těšila a všechny je celkem dost prožívala.*“³²⁵ „*V roce 2003 přichází zatím nejvýraznější generace zpěváků*“³²⁶, která v jistém smyslu působící dodnes³²⁷. Brzy se tak Cum decore začalo účastnit mezinárodních aktivit. Později, konkrétně v roce 2006, kdy sbor slavil další jubileum, Čeněk Svoboda mluvil o Cum decore takto: „*Za posledních pět let sbor vyzrál, a to nejen hudebně (stále zlepšování považuji za nutnou podmínku pokračování sboru), ale myslím i lidsky a sociálně. Hodně se na tom podepisuje skutečnost, že se do sboru vrací jeho absolventi, dnes studenti vysokých škol. Je také pozoruhodné, že se vrací zejména skutečně ti »dobří holubi«, tedy lidé, kteří nechali ve sboru hlubokou lidskou stopu.*“³²⁸ Co se sestavy členů týče, jádro sboru tak tvořili lidé o pár let mladší než jejich sbormistr a díky návratu některých dřívějších členů i lidé, se kterými se Čeněk Svoboda znal „třeba deset let“³²⁹. Dál Čeněk Svoboda ve výše zmíněném almanachu psal o tom, že stále ve

322HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 5.4.2023.

323SVOBODA, Čeněk. Jubilejní ohlédnutí In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 1-2.

324HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 26.2.2023.

325HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

326O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

327SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

328SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 1.

329Tamtéž, s. 1

sboru nebáli mluvit o pěveckých chybách narovinu („*Chyby se zde otevřeně pojmenovávají, nikdo nemá potřebu se za někoho skrývat.*“) a o tom, že „*sbor pracuje na bázi funkční demokracie a přátelské důvěry*“. Zároveň podtrhnul, že se sboristé motivují pozitivně, tím, že „*si navzájem ve svých výkonech fandí*“.³³⁰ O samotné hudební úrovni a výkonu sboru Čeněk Svoboda uznal, že „*je to prostřední hudebně již dost náročné*“, ale snažil se to méně zkušeným členům usnadnit tím, že postupovali při nácviu písní pomaleji nebo že pořádali dělené zkoušky, což pomáhá lépe zaměřit pozornost na trénink melodií jednotlivých hlasů.³³¹ Eva Laurinová opět v roce 2006 uvedla, že soubor tvoří „*výborná sborová parta*“ a co do složení sboru, stále byli členy i bývalí studenti GFXŠ, i externisté, i učitelé. Nejstaršímu sboristovi tehdy bylo 71 (šlo o učitele na Gymnáziu F. X. Šaldy, Jindřicha Šádka) a dokonce členem sboru byl i jeden Němec („*40-letý inženýr Werner z německé Žitavy*“)³³². Co do počtu zpěváků, během 15 let sboru se jich v Cum decore vystřídalo vystřídalo už 262, z toho 20 učitelů.³³³ Velký počet zpěváků od roku 2003 ale roku 2007 poklesl, protože odešla „*nejvýraznější generace maturantů.*“³³⁴ I to přispělo k reorganizaci sboru a jeho rozdělení (ref. samostatná kapitola).

Co se týče ohledně pěveckých soustředění v této době: během celého tohoto šestiletého období se na pěvecká soustředění jezdilo do Bílého Potoka pod Smrkem, nebo se konala přímo ve škole. S jistotou víme, že v prvních pěti letech probíhalo minimálně 5 soustředění za školní rok.^{335 336}

330Tamtéž, s. 1

331SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 1.

332LAURINOVÁ, Eva. Pět podob Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 23.

333KOLÁŘ, Jiří. Napsali o nás. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 19.

334O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

335Kalendárium sboru. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 26-27.

336Poznámka autora: Od roku 2006/2007 údaje k o počtech soustředění už chybí.

3.3 Repertoár

V almanachu sboru napsaném v roce 2006 byl repertoár za 15 let existence sboru shrnut tak, že „*byl a je velmi široký a pestrý – od skladeb klasických mistrů české a světové hudby, přes úpravy lidových písní různých národů, džezové skladby a spirituály až po skladby současných autorů.*“, což je popis, který dorážel repertoár sboru i za 90. let (kdy by hlavním sbormistrem ještě Ludvík Lukuvka).³³⁷ Tamtéž Čeněk Svoboda psal, že se nicméně složení repertoárových písní proměnilo „*poměrně značně*“.³³⁸ A to z několika hledisek. Ubylo prý jazzových písní se klavírním doprovodem, protože ve sboru cítili, že Ludvík Lukuvka, který na gymnáziu přestal pracovat roku 2004³³⁹, nastavil laťku vysoko a najít za něj adekvátního korepetitora by byl velmi náročný úkol.³⁴⁰ I tato okolnost přispěla k tomu, že jazzové písně se postupně více a více nahrazovala tzv. stará hudba^{341 342} a hudba duchovní³⁴³. Zhruba od roku 2004 obohatila repertoár sboru „pravoslavná ukrajinská, ruská a polská hudba“, kterou chtěl se sborem prý dělat i Ludvík Lukuvka, protože se mu tenhle druh hudby také líbil.³⁴⁴ Obecnější změna za působení Čenka Svobody coby hlavního sbormistra nastala v přístupu, s jakým sbor začala plánovat, jaké písně použít pro jednotlivá vystoupení. Dosud na koncertech vystupovali s písněmi „*různých hudebních žánrů a historických epoch*“, ale nyní už se sestavoval koncertní program tematicky (jako například „*duchovní hudba ke konkrétnímu liturgickému období*“).³⁴⁵ I

337 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Z historie a současnosti Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 3.

338 SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

339 Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 126

340 SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

341 HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 5.4.2023.

342 SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

343 PŘÁDNÁ, Monika, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 21.3.2023

344 SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

345 Tamtéž, s. 2

když Čeněk Svoboda naznačil, že to považuje za vývoj sboru k lepšímu (zvolil formulaci, že do toho stavu sbor „dozrává“)³⁴⁶, zároveň v textu přiznával některé nevýhody, které toto pojetí přináší: „je to někdy za cenu poměrně náročného a pro studenty jednotvárného zkoušení“.³⁴⁷ Roku 2006 uvedl, že nejtěžší projekt, do kterého se do té doby sbor pustil, byla „pěťadvacetiminutová polyfonie“ „Bachova moteta *Jesu meine Freude*“³⁴⁸ (pro jejichž označení se používá BWV 227)³⁴⁹.

3.4 Sborové projekty

V době utváření almanachu k výročí 10 let existence sboru (v roce 2002) *Cum decore* mělo celkem odzpíváno zhruba 125 koncertů.³⁵⁰ I v této kapitole platí, že není potřebné zmiňovat každé jedno vystoupení a je naopak třeba vyfiltrovat tyto události na méně významné a na významné, k čemuž slouží premisa, že aktivní sbor provozuje činnost standardní a činnost mimořádnou. Do činností standardních patří ty aktivity, které jsou běžné, předvídatelné, a tedy nevyžadující speciální pozornost: především adventní, vánoční a velikonoční koncerty (s výjimkou těch, které například probíhaly v zahraničí nebo při kterých spolupracovali s dalšími sbory), akce v rámci své školy³⁵¹ a akce v rámci svého rodného města (Liberci) a jeho čtvrtí. To není vše, neboť není překvapením, když sbor zpívá v rámci svého regionu/okrese (př. v Chrastavě).³⁵²

346Tamtéž, s. 2

347Tamtéž, s. 2

348Tamtéž, s. 2

349Významné skladby repertoáru 2006-2011. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 20.

350Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 4.

351Kalendárium sboru. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 22-28.

352Tamtéž. s. 22-28

Do těchto kategorií však v tomto období spadá máloco a téměř vše se dá podle výše vytyčených měřítek vnímat jako mimořádné akce. Pro přehlednost budou uspořádané do tematických kategorií (ref. podkapitoly níže).³⁵³

3.4.1 Projekty spjaté se zahraničím

Do Německa, konkrétně Žitavy (kostelu Marienkirche) Cum decore jezdilo v popisovaném období pořádat adventní koncert každý rok (s výjimkou školního roku 2005/2006). V roce 2002/2003 na návštěvu přijel sbor Do-re-mü (z německého Hannoveru) – s ním a ještě s Vokálním oktetem pak Cum decore uspořádalo společný koncert. Roku 2003/2004 jelo Cum decore do Hannoveru na koncertní zájezd.³⁵⁴

3.4.2 Festivaly, soutěže, velké projekty

Čeněk Svoboda v almanachu z roku 2006³⁵⁵ shrnul, že za poslední roky „*Cum decore vyrostlo ve velmi soutěživý a konkurenci vyhledávající soubor*“. Důležité pro ně ale nebylo vyhrávání cen ani touha porážet ostatní sbory, což nepovažoval za vhodný ani konstruktivní přístup. Naopak na pěveckých soutěžích viděl za pozitivum to, že dokázaly sbor často namotivovat (ke zlepšení výkonů a schopností). Přehlídky Gymnasia Cantant se v popisovaném období šesti let sbor Cum decore už neúčastnil tak často jako za Ludvíka Lukuvky – byl přítomen na prvních 4 ročnících (2002-2005 včetně), ale na dalších 2 ročnících chyběl.^{356 357} S největší pravděpodobností za tím stál ten důvod, že Cum decore činně věnovalo čas a energii mezinárodním sborovým festivalům (dokonce jich vyzkoušeli tolik, že v následujícím výčtu žádný festival figuruje právě jednou). V roce 2002/2003 jel sbor na Mezinárodní festival hudebního

353Poznámka autora: Tímto zredukováním zmíněných akcí sboru nemá být naznačeno, že by snad „standardní“ projekty nebyly pěvecky kvalitní. Jde pouze o rozhodnutí z hlediska kapacity bakalářské práce.

354LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16-17.

355SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

356LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

357Poznámka autora: Tabulka s údaji o účasti a oceněních v Gymnasia Cantant figuruje v této práci příloha.

romantismu ve Vlachově Březí³⁵⁸, kde získali „*zvláštní cenu za vynikající výkon studentského sboru*“³⁵⁹. V roce 2004/2005 bylo účastníkem hned na dvou mezinárodních festivalech.³⁶⁰ První zmiňme Mezinárodní sborový festival PRAGA CANTAT 2004³⁶¹, kde se umístili ve zlatém pásmu,³⁶² (konkrétně si vysloužili 2. místo, načež je dělil jen 1 bod pod jiným libereckým sborem ROSEX) a kde navrch Čeněk Svoboda obdržel i „*cenu za vynikající dirigentský výkon*“.³⁶³ Druhým avizovaným byl Mezinárodní festival sborového umění v Jihlavě.³⁶⁴ V roce 2005/2006 Cum decore jelo další dva festivaly. První popíšme na Mezinárodní festival akademických sborů IFAS 2006³⁶⁵, který byl do budoucna pro sbor významný i z hlediska morálky.³⁶⁶ Soutěžilo se v několika kategoriích. V té zaměřené na smíšené sbory získalo Cum decore 2. místo ve zlatém pásmu, v té zaměřené na folklor opět zlaté pásmo, ale tentokrát místo 4., dále z kategorie uváděné jako „Pocta W. A. Mozartovi“ si odnesli stříbrné pásmo (1. místo). Také je nominovali na takzvané Grand Prix IFAS, kde šesti vybranými sbory získali 2. místo. Celkově tam tehdy Cum decore porotu velmi zaujalo. Prof. Jiří Kolář je zhodnotil slovy: „*překvapili nečekanou hlasovou vyzrálostí a technickou jistotou, nápaditým výběrem repertoáru a jeho stylovou a výrazově upřímnou interpretací předčili většinu renomovaných zahraničních vysokoškolských sborů...*“³⁶⁷ V rámci školního roku 2006/2007 Čeněk

358 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

359 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Úspěchy Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 4.

360 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

361 KOLÁŘ, Jiří. Napsali o nás. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 18.

362 Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 24.

363 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Úspěchy Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 4.

364 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

365 Tamtéž, str. 17

366 SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

367 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Úspěchy Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 4.

Svoboda popsal, jak velký účinek na sbor IFAS 2006 mělo: „Zážitky z letošní červnové soutěže IFAS v Pardubicích měly takový účinek, že jejich kouzlo nevyprchalo ani během dvou měsíců prázdnin, kdy jsme se neviděli. V září jsem našel sbor stejně soustředěný a stejně nadšený jako na závěrečné Grand Prix soutěže, ve které jsme zůstali jen těsně pod absolutním vrcholem.“³⁶⁸ Druhý mezinárodní festival, na němž Cum decore roku 2005/2006 zpívalo, byly Trnavské zborové dni³⁶⁹, kde soutěžili v několika kategoriích: v „*kategorii sakrální hudby*“ získali ve zlatém pásmu³⁷⁰ 3. místo, v „*kategorii světské hudby*“ 2. místo a navíc dostali i zvláštní cenu za své provedení „Aj stupaj“ od Bohuslava Martinů.³⁷¹ V roce 2006/2007 se Cum decore na Slovensko vypravilo po zkušenostech z předchozího roku znovu, tentokrát však do Bratislavy na Mezinárodní festival sborového zpěvu³⁷² Slovakia cantat³⁷³. Ten rok se konal 1. ročník. Ubytování nebyli přímo v Bratislavě, ale v hotelu nedalekém městečku Svätý Jur. Tato soutěž byla zacílena na amatérské sbory různých věkových skupin (dětské, mládežnické, dospělé) a bylo pro ně k dispozici na výběr 15 soutěžních kategorií („*Cum decore se přihlásil do kategorie D3 – dospělé smíšené sbory a G2 – spirituál, gospel*“). Na festival bylo vybráno tehdy 15 sborů pocházejících z následujících 8 zemí: „*z Česka, Slovenska, Polska, Chorvatska, Slovinska, Srbska, Bulharska a Ruska*“. Pěvecké výkony se hodnotily ze 4 hledisek pomocí bodů (maximum 100). Udělených 95,6 bodů byl tedy opravdu úctyhodný výsledek.³⁷⁴ Celkově si Cum decore odneslo hned 2 zlatá pásma (z obou

368 SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

369 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 17.

370 Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 24.

371 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Úspěchy Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 4.

372 Úspěchy žáků školy v olympiádách a soutěžích. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína, Marcela DANAJOVIČOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2007*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2007. s. 23.

373 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 17.

374 Cum decore s prozpívá k vítězství. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína, Marcela DANAJOVIČOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2007*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2007. s. 68-69

kategorií, ve kterých soutěžili), což se žádnému jinému ze zúčastněných sborů nepovedlo, takže vlastně byli celkovými vítězi festivalu.^{375 376}

3.4.3 Spolupráce s českými sbory

Pravidelná spolupráce se souborem Reneta pokračovala i po převzetí sboru Čeňkem Svobodou – pokračovala každý rok až do 2004/2005 (včetně)³⁷⁷ (brzy poté Reneta ukončila svou činnost).³⁷⁸ Když se ještě zaměříme na spolupráce s dalšími českými sbory. Roku 2002/2003 zpívalo Cum decore nově s libereckým smíšeným sborem Ještěd³⁷⁹, o což se snažil tehdejší pomocník Čeňka Svobody, Jan Hron.³⁸⁰ V rámci školního roku 2003/2004 jel za Cum decore na návštěvu telčský sbor Cordia a uspořádali společný koncert. Roku 2005/2006 zpívalo Cum decore se sborem ROSEX (s nimiž spolupracovali už dříve), ale nově i s komorním sborem Zeffiro (se kterým zpívali konkrétně na dvou velikonočních koncertech).³⁸¹

3.4.4 Vystoupení k výročím a slavnostním otevřením

V rámci školního roku 2001/2002 slavilo Gymnázium F. X. Šaldy 10 let od vzniku česko-německého oddělení. Také tehdy slavil 10. výročí i samotný sbor a jubilejní koncert uspořádal v liberecké ZUŠ. Roku 2003/2004 účinkovalo Cum decore při příležitosti, že byla na Gymnázium F. X. Šaldy nově zavedena německá knihovna. V rámci školního roku 2004/2005 se opět na škole opět připomnělo výročí – nyní šlo o

375 Tamtéž, s. 69

376 Úspěchy žáků školy v olympiádách a soutěžích. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína, Marcela DANAJOVIČOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2007*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2007. s. 23.

377 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16-17.

378 PRCHAL, Jan, bývalý sbormistr souboru Reneta [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

379 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

380 HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

381 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16-17.

oslavu k 10 letům od konání 1. maturit studentů tamějšího německého oddělení.³⁸² V roce 2006/2007 Cum decore uspořádalo další jubilejní koncert.³⁸³

3.4.5 Další akce a projekty

Akce s názvem „Zpívají liberecké sbory“ se Cum decore účastnilo dále i po změně hlavního sbormistra, ale i v tomto období spíše ojediněle (konkrétně o školních rocích 2002/2003 a 2003/2004).³⁸⁴ Poměrně významné je, že roku 2002/2003 také započala další sborová tradice, které dali název „rozlúčkový koncert“ – tato akce se opakovala každý další rok po zbytek popisovaného období a občas měla název anglicky (právě v roce 2002/2003 to byl „Bye.bye.concert“ a o rok později „It's time to go!“).³⁸⁵ ³⁸⁶ Roku 2002/2003 mělo Cum decore koncert ve spolupráci „se souborem Quintet de Monte“.V téže roce (2002/2003), také poměrně nestandardně, tvořili hudební složku na čtyřech akcích, se kterými nutně nesouviseli. Dvě z nich byly soutěže (zahájili celostátní finále mladých debrujárů ČR „Melodie pod Ještědem“ a zpívali na zahájení i na zakončení celostátního kola matematické olympiády na TUL). A mimo to také vystoupili na celostátním semináři hygieniků ČR a přispěli k hudební zábavě na plese firmy Johnson Controls, s.r.o.V rámci školního roku 2003/2004 prý mělo Cum decore vystoupení „na mezinárodním soustředění dětských sborů v Jizerských horách“.³⁸⁷ ³⁸⁸ V roce 2004/2005 se účastnili na dvou akcích, které se nesly v duchu lidské sounáležitosti. Konkrétně zpívali na „Primátorském dnu solidarity (pro Nadaci Kapka naděje)“ a na benefičním koncertu

382 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

383 Kalendárium školního roku 2006/2007 (I. Část). In: KVASNIČKOVÁ, Karolína, Marcela DANAJOVIČOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2007*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2007. s. 27.

384 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

385 Tamtéž, s. 16

386 Kalendárium školního roku 2006/2007 (III. Část). In: KVASNIČKOVÁ, Karolína, Marcela DANAJOVIČOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2007*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2007. s. 75.

387 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

388 Poznámka autora: Ale nebylo nikde k dohledání nic bližšího.

nazvaném „Píseň pro Asii“. Také ten rok (2004/2005) Čeněk Svoboda s Cum decore zařídil svůj vlastní absolventský koncert.³⁸⁹ Mezi důležité projekty sboru v tomto období patřilo i to, že roku 2006 Cum decore nahrálo své druhé CD, tentokrát v Jablonci nad Nisou (konkrétně v kostele Dr. Farského). Otto J. Adametz, který měl na starosti vznik obou CD (z roku 2000 i tohoto z roku 2006), spatřoval na sboru za těch 6 let různé změny. Určitě už nebyl sbor tak veliký, ale zato se podle něj kvalita zpěvu zlepšila, což přisoudil profesionalitě Čenka Svobody: „*Zpěvní kultura, dobré frázování, vyvážená dynamika a dokonalé souznění ducha přednesených skladeb s provedením, to všechno jsou vizitky dobrého sbormistra.*“³⁹⁰

3.5 Sborový kroj Cum decore za Čenka Svobody (2000/2001-2022/2023)

Výše popisované patchworkové vesty časem začaly být obnošené a tak se blížil čas k obnově sborového kroje. Řešením této situace se staly zajímavé dámské halenky „s efektně prostříženými rukávy“³⁹¹, které pro sbor zhruba v roce 2003 zařídila Zuzana Lorilla Havrdová³⁹² (členka Cum decore mezi lety 2002 a 2006 a navíc³⁹³ tehdejší pomocnice organizační vedoucí sboru, Evy Laurinové)³⁹⁴. Krom vzhledu jako takového měly výhodu v tom, že byly poměrně „velikostně univerzální“.³⁹⁵ Nakoupili si jich tedy dost, v různých velikostech a dvou barevných provedeních (v černé, v oranžové). Pro muže se opět šily kravaty (ve stejných barvách)³⁹⁶ nebo nosili oranžové motýlky.³⁹⁷ Celkově to tvořilo nadčasovou, moderní

389 LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 16.

390 ADAMETZ, Otto. Sbor Cum decore pohledem (či snad uchem) zvukového mistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 20.

391 LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 28.2.2023.

392 HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.2.2023.

393 HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 26.2.2023.

394 Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 4.

395 HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.2.2023.

396 HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 28.2.2023.

397 MINSTEROVÁ, Martina, členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 7.4.2023.

image³⁹⁸ (viz fotografická příloha, str.7). Zbylé oblečení jinak zůstávalo obdobné jaké bylo dosud: černé formální z osobních šatníků každého člena sboru. Zpěvačky si mohly vybrat mezi sukní a kalhotami, muži měli kalhoty a vlastní černé košile.³⁹⁹ Časem se кроj obohatil o šály.⁴⁰⁰ Nyní jsou zpěváci Cum decore oděni jen černě (opět do vlastního oblečení) a nositelem jasné barvy jsou jejich společné, tyrkysové, notové desky^{401 402} (viz fotografická příloha, str.8).

3.6 Hlasová poradkyně Svatava Šubrtová

Svatava Šubrtová ("*bývalá profesorka AMU a Státní konzervatoře v Praze*") se v lednu 2001 stala v pořadí 3. hlasovou poradkyní sboru.⁴⁰³ Se sborem hlasovala na několika úrovních. Vyjadřovala se k repertoáru i pěveckým výkonům. Občas se na pravidelných zkouškách věnovala se sboristy hlasovým cvičením, párkrát nabízela pro členy sboru i individuální hodiny.⁴⁰⁴ Někdy byla i na pěveckých soustředěních.⁴⁰⁵ Z jednoho, které proběhlo v roce 2001, stojí vtipně popsany výčet toho, na jaké nedostatky tehdy třeba sboristy upozorňovala. Na hlasových zkouškách po obědě si od ní muži vyslechli, že zpívají příliš „telecím způsobem“. A také se zpěváci dozvěděli, že jim podle ní dělají potíže vokály U, E a I a že potřebují zlepšit svou výslovnost jedné písně, protože se jejich italština „*podobá spíše čínštině*“.⁴⁰⁶ Řešit pěvecké nedostatky byla samozřejmě její doména. Co jí ale vadilo, byl nedostatek

398Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 4.

399HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

400PŘÁDNÁ, Monika, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 28.2.2023

401MINSTEROVÁ, Martina, členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 7.4.2023.

402SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 7.4.2023.

403Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

404HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 3.4.2023.

405LAURINOVÁ, Eva, ed. Jak nás vidí – Vladimír Černý. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 21.

406HYLÁK, Petr, LAURINOVÁ, Eva, ed. Ze života sboru. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 25.

disciplíny.⁴⁰⁷ O nekázni ostatně dokládá i další segment z tohoto almanachu, s názvem „Desatero důležitých rad, jak se ctí přežít soustředění“⁴⁰⁸. Autor (tehdejší člen sboru, Oto Dymokurský) tam například otevřeně radil bratříčkovat se s vedením a pochlebovat „dozorcům“ na nočních chodbách, aby se nad případnými „nekalými aktivitami“ přivíralo očko. Druhým dechem ale často apeloval na vlastní zodpovědnost. Například v radě osmé stojí: „*Dělat něco jen proto, že je to zakázané, sice láká, ale jinak to postrádá smyslu*“ a v radě deváté: „*Jste-li osoba starší osmnácti let, uvědomte si, že jdete příkladem mladistvým.*“ Sám si uvědomoval, že zákazy ani příkazy jako takové nic moc nezmqžou, a že záleží, jak se každý člověk chová sám. Právě podobnou myšlenku (z pěveckého hlediska) rozvádí ovšem i Svatava Šubrtová – ta je názoru, že člověk se může jako zpěvák posouvat dál (i navzdory vlivům jako únava a ochabující koncentrace), hlavně když si to tak přeje i on sám.⁴⁰⁹

Tehdy tak zastávala tuto roli u třech sborů zároveň: v Cum decore, v dětském pěveckém sboru Severáček a ve vokálním sdružení ROSEX.⁴¹⁰ Navíc stále pracovala se svými svěřenci, kteří byli tou dobou „*už renomovanými zpěváky v řadě českých a zahraničních divadel*“. Program tedy měla nabitý, což vyústilo v to, že potřebovala

407SCHÄFEROVÁ, Lucie a Veronika EGEROVÁ. Jak nás vidí – Svatava Šubrtová. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 21.

408DYMOKURSKÝ, Ota, LAURINOVÁ, Eva, ed. Ze života sboru. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 28-30.

409SCHÄFEROVÁ, Lucie a Veronika EGEROVÁ. Jak nás vidí – Svatava Šubrtová. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 21.

410Z historie a současnosti sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 5.

spolupráci s Cum decore ukončit už v červnu.⁴¹¹ Ke zlepšení pěvecké kvality sboru přispěla zásadně.⁴¹²

(V jednom almanachu se píše, že „v letech 2000-2002 pracovaly se sborem jako hlasové poradkyně p. Vlasta Petržílková a prof. Svatava Šubrtová,“ ale o působení paní Petržílkové v tomto období se nepodařilo potvrdit.)⁴¹³

411SCHÄFEROVÁ, Lucie a Veronika EGEROVÁ. Jak nás vidí – Svatava Šubrtová. In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 21.

412HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 3.4.2023.

413LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. Z historie a současnosti Cum decore. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 3.

4 Reorganizace sboru (2007/2008)

V průběhu školního roku 2007/2008 vlivem okolností došlo k rozdělení sboru. Jako první se sestavilo mladší oddělení (gymnaziální sbor) a od ledna 2008 k němu přibyl nově i hlavní sbor. Po tomto školní rok byl Čeněk Svoboda hlavním sbormistrem tuto dobu obou těchto pěvecké skupiny (každé s jiným režimem).⁴¹⁴ Důvodem pro tyto změny ve fungování sboru (jakousi reorganizaci) byl fakt, že se začalo ukazovat, že okolnosti panující ve sboru nebyly dlouhodobě udržitelné. Za posledních několik let pod vedením Čenka Svobody se přitom Cum decore přetvářelo v cílevědomé a konkurenceschopné pěvecké těleso.⁴¹⁵

To, že se schyluje ke změnám v základních otázkách existence sboru tušil Čeněk Svoboda sám už v roce 2006 ve svém příspěvku v almanachu. Mrzelo ho, že na Cum decore přišly jsou jím vybrané skladby (až příliš) ambiciózní a že je práce ztížená tím, že zpěváků s přibývajícím časem ubývá.⁴¹⁶ Jádro sboru se bortilo⁴¹⁷, sbor proto stál „do značné míry na stálých externích členech a na poslední silné generaci“ *maturantů*⁴¹⁸, kteří ovšem školu ukončili na jaře roku 2007. To mělo za následek, že se prý motivace setrvávajících zpěváků rozplynula a zkoušení nikam nevedlo.⁴¹⁹ Tehdy se skládalo se z významné části z absolventů gymnázia a těch, co na GFXŠ právě studovali, bylo jen „minimum“^{420 421} a pasivně čekat na to, až přijde další silná generace, už neviděl Čeněk jako smysluplné, takže pojal sbor jinak.⁴²²

414SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

415SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

416SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

417O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

418SVOBODA, Čeněk. Slovo sbormistra. In: LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 2.

419SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 2.

420PAVLÍČEK, Marek. Potěr je super aneb Cum decore, jak ho neznáte. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 46.

421O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

422SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

První fází této proměny bylo vytvořit „skutečný gymnaziální sbor pouze ze současných studujících“.⁴²³ Tomuto sboru zaměřenému na žáky gymnázia se kvůli mládí členů začalo hovorově říkat Potěr a na dlouhý čas se to ujalo, byť neoficiálně.⁴²⁴

Na počátku Potěr tvořilo jen 16 studentů (5 sopránů, 6 altů, 2 tenoři a 2 basy). Tato nová sestava mladých zpěváků se ráda scházela i mimo zkoušky a hodně se semkli.⁴²⁵ Nicméně hudebně na tom nebyli nejlépe a zkoušky tak vyžadovaly hodně trpělivosti. Jak vzpomíná sbormistr Čeněk Svoboda, který onen školní rok vedl oba sbory: „Udržet tóninu skladby byl pro nás neřešitelný úkol, skladby se často úplně rozpadly.“⁴²⁶ Až když už zvládli písně zazpívat intonačně přesně, Čeněk Svoboda je přihlásil do Gymnasia Cantant, jehož krajské kolo mělo proběhnout v Hradci Králové.⁴²⁷ To bylo jejich první koncertní vystoupení po 8 měsících.⁴²⁸ Už tam a pak na dalším kole téže soutěže v Brně ale zazářili, když se umístili rovnou ve zlaté pásnu.⁴²⁹

Druhou, důležitější, fází reorganizace sboru bylo, že paralelně s fungováním Potěru se začalo formovat další pěvecké těleso⁴³⁰, u kterého Čeněk Svoboda usiloval

423 PAVLÍČEK, Marek. Potěr je super aneb Cum decore, jak ho neznáte. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 46.

424 SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 3.

425 PAVLÍČEK, Marek. Potěr je super aneb Cum decore, jak ho neznáte. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 46.

426 SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 3.

427 PAVLÍČEK, Marek. Potěr je super aneb Cum decore, jak ho neznáte. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 46.

428 SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 3.

429 Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

430 PAVLÍČEK, Marek. Potěr je super aneb Cum decore, jak ho neznáte. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 46.

o stabilnější členskou základnu.⁴³¹ Už během zimy 2007⁴³² začal sestavovat jakési „nové“ Cum decore z původních členů Cum decore, z vysokoškoláků, z šikovných gymnaziálních studentů⁴³³ i dalších zdatných zpěváků z jiných libereckých sborů⁴³⁴, k čemuž mu dopomohly i kontakty přes Europeru^{435 436}, která sdružovala zpěváky z okolí. V roce 2006 se totiž Miloš Krejčí rozhodl ke mládežnickému orchestru Europera Jugendorchestr připojit i sboristy, aby tak mohli seznámit vokálně-symfonická díla, což vedlo k tomu, že byli ke spolupráci v Europera Jugendchor osloveni zpěváci z Euroregionu Nisa (mezi nimi i Cum decore, členy z pěveckého sboru Ještěd apod.).⁴³⁷

Ve sboru byl nyní stabilní počet členů⁴³⁸ (tehdy 28-30)⁴³⁹ a vyvážený počet lidí v jednotlivých hlasech.⁴⁴⁰ Jelikož Čeněk Svoboda dbal při volbě členů na to, aby vybral ty nejlepší zpěváky si z tehdejší liberecké mládeže, byli už hudebně zdatní a troufli si tak na náročné písně. Za těchto podmínek se dokonce začali hned po svém vzniku v lednu 2008 připravovat na IFAS 2008.⁴⁴¹

4.1 Rozdíly mezi oběma odděleními

Výše uvedená oddělení (Potěr a Cum decore) se už v základu v mnohém liší – z hlediska členů (věku, počtu, obměny, zastoupení hlasů), pravidelnosti pěveckého

431SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

432PAVLÍČEK, Marek. Potěr je super aneb Cum decore, jak ho neznáte. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 46.

433SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

434SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 2.

435KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

436RAKUŠAN, Zdeněk, bývalý člen sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 14.2.2023.

437TUŽ, Dalibor, manažer Europera Jugendorchestr v letech 2004-2012 [telefonát]. Liberec, 16.4.2023

438SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

439SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 3.

440SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

441SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 2.

tréninku i přístupu k volbě koncertního repertoáru. Pojdme se s těmito odlišnostmi seznámit postupně.

Potěr bývá viděn jako mladší sbor. Počet jeho členů (a tedy i velikosti skupin jednotlivých hlasů) fluktuuje rok od roku v závislosti na počtu nováčků, na počtu maturantů a obecně na síle zájmu zpěváků o sborový zpěv.⁴⁴² Do Cum decore zpravidla chodí obecně starší věková skupina zpěváků⁴⁴³, kterých bývá stabilně kolem 25, a hlasy jsou pečlivě vyváženy.⁴⁴⁴

Potěr dlouhodobě vede zkoušky o pátečních odpoledních (i kvůli vysokoškolským studentům).⁴⁴⁵ Naproti tomu v novém Cum decore se nekonaly pravidelné sborové zkoušky, ale místo nich se pořádala produktivní, ale náročná pěvecká soustředění o vybraných víkendech.⁴⁴⁶

V Potěru (stejně jako v původním Cum decore za Ludvíka Lukuvky) se využívá princip tzv. kumulativního repertoáru, z něhož se vybírají písně pro vystoupení až posléze.⁴⁴⁷ Naopak „nové“ Cum decore je od začátku postaveno na tzv. projektovém režimu – v první řadě se vymyslí pěvecký program a až na základě toho se sbor začne na tento předem vytyčený cíl (koncert, soutěž,...) chystat.⁴⁴⁸

4.2 Propojenost obou oddělení

4.2.1 Název

Co do názvů, dlouho se nazývala obě oddělení oficiálně stejně (Cum decore), později se začala odlišovat alespoň římskou číslicí (Potěr se označoval jako Cum decore I a starší sbor jako Cum decore II)⁴⁴⁹, ale tento nápad se uplatňoval v

442KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

443Tamtéž

444SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

445Tamtéž

446SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 2.

447SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

448Tamtéž

449KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

ročenkách gymnázia velice sporadicky. Celých šest let (viz ročenky gymnázia 2008-2013) se nadále používal pro obě oddělení ve většině případů „Cum decore“ a údaje o nich jsou tedy z pohledu čtenáře pomíchané dohromady. Velice sporadicky v ročenkách formulace jako „hlavní sbor“ nebo právě „Potěr“). Potěr se názvem osamostatnil až v průběhu školního roku 2013/2014⁴⁵⁰ – použil k tomu frázi „Cum amore“ (neboli „S láskou“) opět z renesanční písně „Cum decore“ od Tielmana Susata. Tento nápad tu přitom existoval již roku 2008.⁴⁵¹

4.2.2 Členové obou oddělení

Co do postavení oddělení vůči sobě, Potěr měl sloužit jako takové „přípravné oddělení“ a vychovávat pro Cum decore do budoucna nové, dostatečně hudebně zdatné členy.^{452 453} V praxi to tak ale nefungovalo.^{454 455} Čeněk Svoboda to hodnotí tak, že si členové Cum amore k hudbě nedokázali vybudovat takový vztah a tak pevné pouto, aby pak v Cum decore působili s dostatečným nasazením.⁴⁵⁶ Zuzana Kubelková vidí problém v tom, že s mladými zpěváky je obecně náročné pracovat, zejména za proměnlivých podmínek, které k chodu gymnaziálního sboru bohužel patří.⁴⁵⁷

I tak se občas objevovali v Potěru šikovní zpěváci, kteří chodili do obou sborů zároveň – jako příklad tu uvedme 3 takové jedince, seřazené chronologicky podle jejich členství v Cum decore (tedy hlavního sboru pod vedením Čenka Svobody).⁴⁵⁸

450XX. *ročník hodnocené přehlídky gymnaziálních sborů* [online]. Brno: GYMNASIA CANTANT, 2014 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/GC_brozurka_www.pdf, s. 7.

451PAVLÍČEK, Marek. Potěr je super aneb Cum decore, jak ho neznáte. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 47.

452O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

453SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 23.11.2023.

454KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

455SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 23.11.2023.

456Tamtéž

457KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

458KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

Jako první uvedme Janu Vondráčkovou (dnes Ešpandrovou)⁴⁵⁹, která byla členkou Potěru (Cum amore) po celou dobu studia na Gymnázium F. X. Šaldy (s přírodovědním zaměřením) mezi lety 2007-2011 a vypomáhala v něm i mnoho let poté, a která v Cum decore zpívala 1 rok (2011/2012).⁴⁶⁰ Potvrdila, že tehdy Potěr, jakožto školní sbor, tvořili převážně studenti GFXŠ a z malé části i další lidé (někdy z jiných škol, někdy staršího věku), kteří se o sboru dozvěděli třeba přes tehdejší členy. Do Cum decore prý chodilo hodně absolventů GFXŠ a pár středoškoláků, „*když byli šikovní a nadšení*“.⁴⁶¹ Repertoár obou sborů porovnála takto: „*Cum amore mělo repertoár složený z různorodých kratších písní – folklórní, klasické, občas barokní/renesanční, filmové, současné, koledy, spirituály. Některé byly skrze roky stálé, jiné krátkodobé. Někdy doprovázené různými nástroji jako bubínky, houslemi, flétnami.*“ Toto pojetí označila za „*pestřejší, zábavnější a asi méně náročné*“. Naproti tomu v Cum decore se kratší písně používaly spíš jen pro rozezpívání nebo pro radost, ale klíčová byla práce na projektech, což obnášelo trénovat „*větší celky nebo soubory skladeb a písní*“ nebo sadu písní od různých skladatelů, ale propojené například tím, že vznikly v podobném období. Tento systém označila za „*monotónnější a náročnější*“, ale podle jejího názoru přinášela ucelenost a tematická propojenost skladeb větší uspokojení (zejména při zapojení dobových nástrojů). Jinak se ovšem někdy nacvičovaly písně pro malou, komorní skupinu lidí.⁴⁶² O Čeňkovi Svobodovi napsala, že „*byl náročný, ale zároveň názorný, uměl mít citlivý i vtipný přístup k lidem individuálně*“. Před Zuzanou Kubelkovou se cítila „*příjemněji a méně pod tlakem*“. Prý „*měla mírnější přístup, snažila se některé věci inovovat.*“ Celkový dojem z nich shrnula Jana Ešpandrová takto: „*Oba dva měli kamarádský přístup, uměli se s námi zasmát, nebo být striktní a vážní. Každý má ale jinou povahu a měli odlišné zkušenosti.*“⁴⁶³

459EŠPANDROVÁ, Jana, bývalá členka Cum decore [e-mail]. Liberec, 7.11.2022.

460EŠPANDROVÁ, Jana, bývalá členka Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

461Tamtéž

462Tamtéž

463Tamtéž

Jako dalšího uvedme Filipa Janouška, který byl členem Potěru (Cum amore) po celou dobu svého studia na Gymnáziu F. X Šaldy (na všeobecném osmileté zaměření, kam nastoupil roku 2010/2011) a ještě poté (takže celkově asi do roku 2020). Do Cum decore chodil někdy mezi lety 2018 a 2021.⁴⁶⁴ V Potěru v průběhu času zažil takové výkyvy počtu členů, že to nazval „*jeden čas nás bylo sotva 10 a pak byly doby kdy jsme se nevešli do zkušebny*“. Také podle něj časem přibývalo lidí mimo GFXŠ. Co do věku členů, potvrdil, že ve sboru zpívali lidé i po maturitě, a přišlo mu, že sbor „omládl“ kolem roku 2014 a nástupem nových zpěvaček. O složení členů Cum decore mluvil tak, že většina studentů patřila ke GFXŠ, ale „*nebylo výjimečné, že přicházeli lidé z celého Liberce, nebo i Prahy*“, také že „*šlo o lidi pracující, zakládající mladé rodiny*“, a tak celková věkový průměr Cum decore odhadoval na cca 30 nebo 35 let.⁴⁶⁵ O tom, jak se lišil repertoár v jednotlivých odděleních, neřekl mnoho nového a shrnul, že „*obojí má něco do sebe*“.⁴⁶⁶ K projektům sborů se vyjádřil tak, že Potěr jen vzácně pořádal samostatné koncerty (podle něj z toho důvodu, že „*na to neměli dostatečný repertoár*“), a tak vystupoval spíše při nějaké příležitosti. Naopak Cum decore pořádalo vlastní samostatné koncerty.⁴⁶⁷ Dojem ze sbormistrů a jejich nároků na pěveckých zkouškách popsal Filip Janoušek tak, že v Potěru nemuseli zpěváci dávat tolik pozor a zpívalo se tam „*pro zábavu*“. O Čeňkovi Svobodovi uvedl, že „*je celkově temperamentnější*“ a že „*dbal na to, aby lidé rozuměli tomu, co zpívají a jaká emoce z toho má vyjít*“. A jelikož celkově byla hudba v Cum decore sofistikovaná, zpěváci (zejména pak mladší) se museli soustředit hodně.⁴⁶⁸

Jako třetího, posledního, popíšme Jana Šilara, který je členem Potěru (Cum amore) po celou dobu svého současného studia na Gymnáziu F. X Šaldy (kam nastoupil roku 2019/2020) a do Cum decore se zapojil v rámci školního roku

464JANOUSĚK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

465JANOUSĚK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 25.3.2023.

466Tamtéž

467Tamtéž

468Tamtéž

2021/2022.⁴⁶⁹ Ohledně členů Cum decore, věkové rozmezí odhadl na 19-45 let (žádná z věkových skupin ale prý nepřevažuje jiné) a mluvil o tom, že má oproti Potěru více externistů (kteří fungovali i jako sólisté nebo instrumentalisté).⁴⁷⁰ K písňovému zaměření Potěru neuvedl nic nového, ale repertoár Cum decore shrnul slovy, že se jedná často o renesanční a barokní hudbu, někdy i s instrumentálním doprovodem, že ti bývají obvyklé obsáhlá díla jako např. oratoria, mše apod.⁴⁷¹ Oba sbormistry hodnotil kladně, zastával názor, že je pro oba dva radost ze zpěvu důležitá, ale vysvětlil, že v Cum decore se jednoduše musí klást důraz na preciznost, protože oproti Potěru volí významnější projekty, kde chyby nemají místo.⁴⁷²

Každý z těchto 3 jedinců měl k nástupu do Cum decore jinou motivaci a získal jiné zkušenosti. Jana Vondráčková nastoupila do v Cum decore po maturitě spíše ze setrvačnosti a z radosti ze zpěvu. Z účasti v obou odděleních si odnesla schopnost tlumit trému na veřejnosti, „*pěvecké sebevědomí*“, hudební znalosti a hezké zážitky z akcí (spojené i poznáváním novým míst). Konkrétně Cum decore jí změnilo pohled na renesanční, resp. barokní hudbu, vůči které je nyní citlivější.⁴⁷³ Filip Janoušek nastoupil do Cum decore z touhy po výzvě a zlepšení svých schopností, protože v Potěru mu přišel repertoár už moc jednoduchý, a cítil, že by chtěl pěvecky růst.⁴⁷⁴ Jan Šilar byl rád, že mohl začít zpívat v Cum decore, protože do té doby musel do jiného sboru dojíždět. Je vděčný za „*udržování pěveckých návyků*“ skrze Cum decore a nabytí nových zkušeností spojených například s pěveckými zájezdy do zahraničí, které Cum decore pořádalo.⁴⁷⁵ První dva z výše zmíněné trojice se cítili v Cum decore jaksi odcizení od ostatních a spojovali s tím fakt, že byli vůči nim mladší. Jana Ešpandrová na toto konto napsala: „*I když jsem tam měla dost kamarádů a zpívaly se zajímavé projekty, přišlo mi, že zcela nezapadám*“.⁴⁷⁶ Filip Janoušek psal: „*do*

469ŠILAR, Jan, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.2.2023.

470Tamtéž

471Tamtéž

472Tamtéž

473EŠPANDROVÁ, Jana, bývalá členka Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

474JANOUŠEK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

475ŠILAR, Jan, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 22.3.2023.

476EŠPANDROVÁ, Jana, bývalá členka Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

Cum decore jsem neproniknul“, ale druhým dechem dodával, že ve skupinách dospělých lidí panovala empatie a solidarita, kvůli které tam byla skupina „pospolitější“.⁴⁷⁷

4.2.3 Projekty obou oddělení

Na podzim 2011 slavil sbor jako celek 20 let od svého vzniku – na jubilejním koncertě v libereckém Severočeském muzeu proto účinkovala obě oddělení.⁴⁷⁸

V roce 2010/2011 se „mužská sekce Cum decore“ (ale těžko říci z jakého oddělení) dokonce účastnila televizního natáčení do seriálu The Borgias.⁴⁷⁹

U některých koncertů figurujících v ročenkách není kvůli jednotnému nazývání obou oddělení možné zpětně určit, zda se týkalo Potěru nebo Cum decore. Jde o následující seznam:

- 2007/2008⁴⁸⁰: v prosinci „*Cum decore – koncerty*“, „*Cum decore – koncert v Severočeském muzeu*“
- 2008/2009⁴⁸¹: „*Cum decore – koncert Hejnice*“, „*Cum decore – koncert Severočeské muzeum*“, „*Cum decore – koncert Trutnov*“, „*Cum decore – koncert Frýdlant*“, „*Cum decore – koncert Severočeské muzeum*“, „*Cum decore – koncert – koncert – muzeum*“
- 2009/2010⁴⁸²: „*koncert Cum decore a Akcent*“, „*Cum decore – velikonoční koncert – Frýdlant*“, „*Cum decore – velikonoční koncert – Severočeské muzeum*“, „*Cum decore – koncert v Lemberku*“

477 JANOUŠEK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

478 In: TICHÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK, ed. *ROČENKA 2012*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2013, s. 44.

479 Úspěchy žáků školy v soutěžích. In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 21.

480 PAVLÍČEK, Marek. Potěr je super aneb Cum decore, jak ho neznáte. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *Ročenka 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 46-47.

481 Kalendárium školního roku 2008/2009. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2009*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2009, s. 26-31.

482 Kalendárium školního roku 2009/2010. In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2010*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2010, s. 36-40.

- 2010/2011⁴⁸³ „Cum decore – adventní koncert (Žitava – SRN)“, „Cum decore / koncert pro magistrát“, „Cum decore / adventní koncert Severočeské muzeum“, „Cum decore / koncert – kostel sv. Antonína“, „Cum decore / koncert Nymburk“

4.3 Finance a vazba obou oddělení ke GFXŠ

Všichni 3 výše zmínění členové obou oddělení (Potěru i Cum decore) se shodli, že ani v jednom členové žádné fixní, pravidelné členské příspěvky neplatili.^{484 485 486}

Potěr jakožto školní sbor dostává finance od gymnázia.⁴⁸⁷ Cum decore získávalo finance výběrem vstupného na svých koncertech. Případně obě oddělení vybírala peníze na konkrétní účel dle situace (na dopravu, příp. ubytování, příp. stravu).^{488 489}

⁴⁹⁰

Za svou existenci sbor (nejdříve původní Cum decore, poté rozdělený Potěr a nové Cum decore) zažil na Gymnáziu F. X. Šaldy dva, resp. tři ředitele: Irenu Přádnou, Marcelu Danajovičovou a Václava Ulvra.⁴⁹¹

Irena Přádná byla ředitelkou GFXŠ mezi lety 1990-2012⁴⁹² (a učitelkou chemie a fyziky tam byla už od roku 1974)⁴⁹³. K financování sboru a jejího vedení se vyjádřila

⁴⁸³In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 30-37.

⁴⁸⁴EŠPANDROVÁ, Jana, bývalá členka Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

⁴⁸⁵JANOUSĚK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 23.3.2023.

⁴⁸⁶ŠILAR, Jan, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 22.3.2023.

⁴⁸⁷KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

⁴⁸⁸EŠPANDROVÁ, Jana, bývalá členka Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

⁴⁸⁹JANOUSĚK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 23.3.2023.

⁴⁹⁰ŠILAR, Jan, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 22.3.2023.

⁴⁹¹Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 135

⁴⁹²Tamtéž, s. 135.

⁴⁹³Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 127

takto⁴⁹⁴: „Protože na kroužky, ani nepovinné předměty nebyly finanční prostředky, byl alespoň sbor podporován možností využívání prostor školy v pátek odpoledne po vyučování. Finančně činnost podporovalo Sdružení rodičů a přátel školy při Gymnáziu F. X. Šaldy v Liberci, paní prof. Laurinová žádala o různé granty např. Magistrát města Liberce, Preciosu, našli i další sponzoři a hlavně také rodiče zpěváků.“ Zaměstnanci školy (jako Eva Laurinová a učitelé-sborníci) dostávali odměny, protože přispívali reprezentaci školy.^{495 496} Ale pomocní sborníci (za ní se jednalo Čeňka Svobodu, Jana Hrona, Zuzanu Kubelkovou)^{497 498} ani pomocníci Evy Laurinové (jako Zuzana Lorilla Havrdová)^{499 500} ani hlasové poradkyně (Vlasta Petržílková, Dagmar Vinšová-Hodačová, Svatava Šubrtová) na těchto pozicích zaměstnaní nebyli a žádné peníze za svou činnost nedostávali.⁵⁰¹

Marcela Danajovičová (učitelka českého jazyka aněmeckého jazyka mezi lety 1986-2016)⁵⁰² byla „pověřena řízením školy“ v období 2012-2013, a tak tuto funkci zastávala jen na přechodnou dobu.⁵⁰³

Václav Ulvr nastoupil na pozici ředitele GFXŠ roku 2013⁵⁰⁴ a je jím tak dodnes (jinak na škole působí jako učitel dějepisu a ruského jazyka od roku 1982)⁵⁰⁵. Se původním sborem Cum decore měl osobní zkušenost, protože dle almanachu se i

494PŘÁDNÁ, Irena, bývalá ředitelka Gymnázia F. X. Šaldy [e-mail]. Liberec, 18.3.2023

495Tamtéž

496LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 2.3.2023.

497PŘÁDNÁ, Irena, bývalá ředitelka Gymnázia F. X. Šaldy [e-mail]. Liberec, 18.3.2023

498HRON, Jan, bývalý pomocný sborník sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

499PŘÁDNÁ, Irena, bývalá ředitelka Gymnázia F. X. Šaldy [e-mail]. Liberec, 18.3.2023

500HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

501PŘÁDNÁ, Irena, bývalá ředitelka Gymnázia F. X. Šaldy [e-mail]. Liberec, 18.3.2023

502Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 122.

503Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 135

504Tamtéž, s.135

505Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 129

osobně účastnil akcí sboru v 90. letech jako kuchař.⁵⁰⁶ On ve svém komentáři k financování sboru rozlišuje obě oddělení. Potěr (Cum amore) stále funguje jako školní sbor, a proto „je financován prostřednictvím SRSPŠ“. A „sboru Cum decore poskytla škola prostor ke zkouškám.“⁵⁰⁷ „Financování sbormistra či sbormistryně probíhá dvěma různými způsoby. Buď se jedná o DPP, nebo v případě, že je to možné, je sborový zpěv zařazen jako výběrový seminář a sbormistři jsou placeni za odučené hodiny.“ Pomocní sbormistři ani hlasoví poradci zaměstnávání nebyli.⁵⁰⁸

506VOLENCOVÁ, Andrea. Z ročenky 1996 Gymnázia F. X. Šaldy In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 9.

507ULVR, Václav, současný ředitel Gymnázia F. X. Šaldy [e-mail]. Liberec, 20.3.2023.

508Tamtéž

5 Cum decore (2007/2008-2022/2023)

5.1 Repertoár

Jak již bylo popsáno dříve, Cum decore se rozhodlo volit pro každou událost unikátní repertoár s vhodně volenými skladbami. Velkou výhodou pro rozvíjení kvality sboru byl totiž fakt, že se v něm tolik neměnili členové – tolik neodcházel ani nepřicházel, jak je tomu naopak typické pro př. gymnaziální sbory. Dokázali tak nastudovávat ucelenější hudební cykly.⁵⁰⁹

Už v roce 2007 se začalo více věnovat tzv. staré hudbě,⁵¹⁰ čímž se označují skladby z doby renesance a baroka (tedy celkově zhruba mezi lety 1500 a 1750).⁵¹¹ Mezi skladatele z toho 250 let dlouhého období, jejichž tvorbu zvolili, patří celá řada jmen – například: Jacob Gallus Handl, Giovanni Gabrieli, Tomás Luis de Victoria, Claudio Monteverdi, Heinrich Schütz, Dietrich Buxtehude, František Ignác Tůma, Giacomo Carissimi, Antonio Lotti, Antonio Caldara, Johann Sebastian Bach,⁵¹² Thomas Tallis⁵¹³, Hans Leo Hassler⁵¹⁴, Pierre de la Rue, Giovanni Pierluigi da Palestrina, Alessandro Scarlatti, Jan Dismas Zelenka, Antonio Vivaldi⁵¹⁵, Emanuele d'Astorga⁵¹⁶).

Záběr hudebních období sboru Cum decore ale široký. Zpívají ale i lidové písně (v úpravě Uherka, Raichla, Hrušovského) a spirituály. Také si pro svá vystoupení vybírají díla z doby klasicismu (Wolfgang Amadeus Mozart, Joseph Haydn) a

509 SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 3.

510 Sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

511 SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

512 Repertoár. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/repertoar>

513 Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

514 Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/archiv-aktualit>

515 Významné skladby repertoáru 2006-2011. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 20-21.

516 Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/archiv-aktualit>

romantismu (Felix Mendelssohn Bartholdy, Johannes Brahms, Antonín Dvořák⁵¹⁷, Bohuslav Martinů⁵¹⁸, Franz Schubert⁵¹⁹) i hudbu 20. století (Sergei Vasilyevich Rachmaninoff⁵²⁰, Francis Poulenc, Antonín Tučapský⁵²¹, Zdeněk Lukáš, Petr Eben⁵²², Carl Orff⁵²³) a dokonce i písňovou tvorbu od současných skladatelů (Pēteris Vasks⁵²⁴, Jiří Teml, Ola Gjeilo⁵²⁵).

V rámci nějakých projektů i oslovují ke spolupráci další zpěváky, aby bylo pěvecké těleso pro daný projekt početnější⁵²⁶, nebo i instrumentalisty,⁵²⁷ (kteří si dávají pozor dobovou interpretaci)⁵²⁸. Například v roce 2013 se spojili s Teplickou filharmonií⁵²⁹ a opakovaně spolupracovali se souborem Hopocondria ensemble (např. 2015, 2016, 2023)⁵³⁰.

517Repertoár. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecocre.cz/o-sboru/repertoar>

518Významné skladby repertoáru 2006-2011. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 21.

519Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecocre.cz/archiv-aktualit>

520SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

521Významné skladby repertoáru 2006-2011. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 21.

522Repertoár. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecocre.cz/o-sboru/repertoar>

523Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecocre.cz/o-sboru/uspechy>

524Tamtéž

525Repertoár. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecocre.cz/o-sboru/repertoar>

526SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

527SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 4

528O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecocre.cz/o-sboru>

529Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecocre.cz/o-sboru/uspechy>

530Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecocre.cz/archiv-aktualit>

5.2 Sborové projekty

5.2.1 Koncerty v zahraničí

Cum decore pořádala koncerty v Německu. Nadále občas v období adventu pořádali koncerty v Žitavě (doložitelně ovšem jen v letech 2008/2009⁵³¹, 2010/2011⁵³², 2015/2016⁵³³). Účinkovali i v jiných německých městech jako například v Görlitz⁵³⁴, Löbau (2013), Crostau (2014)⁵³⁵ nebo Bautzen (2016)⁵³⁶. Jako příklad zahraničního města mimo Německo uvedme francouzské Caen, kde v červenci roku 2014 zpívali v rámci oslav výročí vylodění spojenců v Normandii.⁵³⁷

5.2.2 Festivaly, soutěže, velké projekty

Nově vzniklé Cum decore se už v prvních letech (zejména 2008-2011) umisťovalo na vysokých příčkách mnoha festivalů^{538 539}. V roce 2008 získali na IFAS (celým názvem Mezinárodní festival akademických sborů IFAS 2008 Pardubice)⁵⁴⁰ ve třech kategoriích ze čtyř 1. místo – jednalo se o kategorie „komorní smíšené sbory“, „artificiální hudba – renesance“ a „spirituál, gospel, jazz“ (tou čtvrtou kategorií byl

531Kalendárium školního roku 2008/2009. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2009*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2009, s. 27.

532In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s.32.

533Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/archiv-aktualit>

534O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

535Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/archiv-aktualit>

536Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

537Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/archiv-aktualit>

538O sboru. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru>

539Kalendárium sboru. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 28.

540Úspěchy žáků školy v olympiádách a soutěžích. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *Ročenka 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 21.

„folklor“).^{541 542} Navrch byli nominováni do tzv. Grand Prix.⁵⁴³ V rámci festivalu se prý konaly jiné aktivity, aby se sbory ze různých zemí lépe poznaly.⁵⁴⁴

V roce 2008/2009 jelo Cum decore do Pardubic na jiný festival, který se tam odehrával: Mezinárodní festival Bohuslava Martinů.⁵⁴⁵ Na tehdejší VI. ročník se přihlásily sbory z České republiky, Slovenska, Belgie, Finska, Estonska, Izraele, Maďarska, Ruska, Slovinska, Srbska a USA. Jelikož měly sbory zpívat povinnou skladbu od Bohuslava Martinů, musely tak i tito zahraniční zpěváci zápolit s češtinou. Co se ještě týče věkové skladby účastníků, tato akce, oproti IFAS, věkový limit zpěváků nestanovala, takže tam účinkovaly i sbory dospělé a dokonce i dětské.⁵⁴⁶ Cum decore nicméně provázela na tomto festivalu nejistota. Některé z náročných skladeb, které sbormistr vybral do soutěžního programu, si totiž zvládli zazpívat až pouhý den před začátkem festivalu (na červnovém „rozlúčkovém“ koncertu). Obecně jim také přišlo, že festival nebyl dostatečně vhodně zorganizovaný. I tak si nicméně sbor vysloužil ve všech 3 kategoriích, do kterých se zapsal, vysloužil zlaté pásmo⁵⁴⁷ – konkrétně šlo o 1. místo (v kategorii „vokální ansámby do 16 zpěváků“), 3. místo (v kategorii „smíšené sbory“), 3. místo (v kategorii „musica sacra“) a navrch ještě zvláštní cenu za interpretaci polyfonní hudby a nominaci na tzv. Grand Prix tohoto festivalu.⁵⁴⁸

Také se zpěváci Cum decore podíleli na projektu „Carmina Burana“ s Europerou Jugendchor.⁵⁴⁹

541 Tamtéž, s. 21

542 Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

543 Tamtéž

544 BALÁTKOVÁ, Táňa. IFAS 2008. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. Ročenka 2008. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008, s. 64.

545 Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

546... A zase ty Pardubice!. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. ROČENKA 2009. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2009, s. 76.

547 Tamtéž, s. 76-77

548 Úspěchy žáků školy v olympiádách a soutěžích. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. ROČENKA 2009. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2009, s. 22.

549 SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [sms]. Liberec, 10.4.2023.

Když se po dvou letech IFAS opakovalo (v roce 2010), byli v něm opět velmi úspěšní. Ve čtyřech kategoriích dostali zlaté pásmo (v kategoriích: „komorní sbory“ – 1. místo „jazz, pop, spirituál, gospel“ – 2. místo, „folklor“ – 3. místo, „jeden styl umělé hudby“ – také 3. místo) a dále jedno stříbrné pásmo (v kategorii „smíšené sbory“). Navíc se ocitli opět mezi nominovanými sbory v tzv. Grand Prix.^{550 551}

V roce 2011 se na Harantovských slavnostech historického zpěvu umístili na 1. místě a stali se celkovým laureátem festivalu.⁵⁵²

Neúčastnili se však pouze festivalů v České republice. Roku 2012 například vystupovali na festivalu Bachwoche Görlitz a dva roky nato (2014) na festivalu Lausitzer Musiksommer v Crostau.⁵⁵³

5.2.3 Vystoupení k výročím

Od ledna do června 2023 se postupně koná pětici komorních koncertů Cum decore při příležitosti 30. výročí vzniku sboru. Tyto koncerty (seřazeny chronologicky) nesou názvy: Zimní cesta, The Lament, Zefiro torna, Voi, che sapete, Píseň tažných ptáků.⁵⁵⁴

5.2.4 Další akce a projekty

Po zkušenostech z předchozích let se i v tomto, popisovaném období konaly tzv. rozlúčkové koncerty, ale doložitelné jsou jen některé roky (jmenovitě 2008/2009⁵⁵⁵, 2009/2010⁵⁵⁶, 2011/2012, 2012/2013)⁵⁵⁷

550Úspěchy žáků školy v soutěžích. In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 21.

551Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

552Tamtéž

553Tamtéž

554Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/archiv-aktualit>

555... A zase ty Pardubice!. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2009*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2009, s. 75-77.

556Kalendárium školního roku 2009/2010. In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2010*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2010, s. 36-40.

Roku 2012 se Anna Konvalinková (která byla členkou Cum decore)⁵⁵⁸ se sborem domluvila na spolupráci, aby spolu trénovali na její absolventský koncert.⁵⁵⁹

Obecně Cum decore velmi často pořádalo samostatné koncerty v Liberci a Praze.⁵⁶⁰

Mezi významné projekty (které se umístěním nehodily do jiných kategorií) patří Madrigalová dílna ve Všeni s koncerty na Hrubé skále a Valdštejně (2014), Dvojprovedení Rachmaninových nešpor Всенощное бдение (v Liberci a v Praze, 2015), Dvojprovedení Carissimiho Historia di Jephte (v Liberci a v Praze, 2016), Čtyři kroky do nového světa (v Rudolfinu, 2018, kde zpívali Carminu Buranu Carla Orffa) a jejich koncertní provedení Spem in alium od Thomase Tallie (v Liberci a v Praze, 2019).⁵⁶¹

5.3 Vliv pandemie Covid-19 na Cum decore

Během tohoto období Cum decore pořádali pěvecké zkoušky online a později alespoň v malých skupinách a nacvičovali ansámblové programy. Obecně se však množství členů Cum decore nezměnilo. Některé projekty se uskutečnily, jiné (pečlivě vymyšlené) se bohužel musely přinejlepším odložit, což bylo mrzuté.⁵⁶²

Tehdy například sbor vytvořil digitální nahrávku Píseň tažných ptáků, jakožto náhradu za neproběhnutý koncert.⁵⁶³

557Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/archiv-aktualit>

558Sborové panoptikum In: SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r., s. 10.

559Novinky. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/archiv-aktualit>

560Tamtéž

561Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

562SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.3.2023.

563SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

6 Potěr (Cum amore) (2007/2008-2022/2023)

6.1 Zuzana Kubelková (hlavní sbormistryně: 2008/2009-2022/2023)

V září 2008 se hlavní sbormistryní Potěru stala Zuzana Kubelková, tehdejší studentka 5. ročníku sbormistrovství a hudební výchovy na UJEP v Ústí nad Labem. Narodila se roku 1985.⁵⁶⁴

Hudbě se věnovala od dětství skrze různé hudební kroužky. Co se nástrojů týče, chodila asi 5 nebo 6 let na hodiny klavíru a od 15 let na lekce kytary. Zhruba od 17 let je také samoukem na akordeon a během posledních dvou let se začala také učit hrát na ukulele. Největší vliv na její budoucí dráhu ale mělo její členství v libereckém Severáčku, kterému se věnovala intenzivně a dlouho od druhé třídy do 18 let⁵⁶⁵ (tedy od 1992 do 2003)⁵⁶⁶. Právě v Severáčku si poprvé vyzkoušela (byť na chvíli) roli sbormistra už jako dítě, když na soustředění v roce 1998 sbormistr Petr Pálka vybíral ze členů sboru děti, ať si stoupnou před ostatní a vyzkouší si tak, jaké to je rukama řídit skupinu.⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ Koncem svého studia⁵⁶⁹ na Gymnáziu a SOŠPg Jeronýmova⁵⁷⁰ (kde maturovala v roce 2004)⁵⁷¹ se dozvěděla, že se právě Pálkovi (navzdory tomu, že už se tou dobou sbormistrovským řemeslem dlouho živil)⁵⁷² chystali nastoupit na studia tohoto oboru „*na nově otevíraný obor hudební výchova – sbormistrovství do*

564 Celostátní kolo XV. ročníku hodnocené přehlídky gymnaziálních sborů Celostátní přehlídky středoškolských pěveckých sborů [online]. Brno: Občanské sdružení GYMNASIA CANTANT, 2009 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/GC_brozurka.pdf, s. 5.

565 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.3.2022.

566 Celostátní kolo XV. ročníku hodnocené přehlídky gymnaziálních sborů Celostátní přehlídky středoškolských pěveckých sborů [online]. Brno: Občanské sdružení GYMNASIA CANTANT, 2009 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/GC_brozurka.pdf, s. 5.

567 KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 4. .

568 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

569 KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 4. .

570 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

571 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

572 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

Hradce Králové". Chtěla jít studovat s nimi, ale přijímací zkoušky tam nesložila.⁵⁷³ (prý nebyla dostatečná její hra na klavír). Naštěstí si ale podávala přihlášku i do Ústí nad Labem (na Pedagogickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně), kde se ten rok sbormistrovství otevíralo také, a úspěšně nastoupila tam na kombinaci sbormistrovství a hudební výchova.⁵⁷⁴ Jednalo se o pětiletý magisterský obor. Ten ukončila v roce 2010⁵⁷⁵, poté, co úspěšně obhájila svou diplomovou práci na téma „Dětský pěvecký sbor Severáček: katalogizace zvukových a obrazových záznamů".⁵⁷⁶ Po Severáčku také hned od podzimu 2003 pokračovala ve zpěvu pod vedením Petra Pálky v jiném pěveckém tělese – ve sboru Ještěd⁵⁷⁷, jehož hlavním sbormistrem byl od roku 1999.⁵⁷⁸ Petr Pálka jí, jakožto už plnoletému člověku, nově nabídl tykaní a několikrát jí dokonce svěřil dělené zkoušky tohoto sboru.⁵⁷⁹ Dne 4.4.2006, krátce po koncertě v Athénách, však Petr Pálka náhle zemřel.⁵⁸⁰ Pro zesnulého pana Petra Pálku se v květnu roku 2006 konala vzpomínkové akce v kapli U Obrázku v libereckých Ruprechticích.⁵⁸¹ A právě tam Čeněk Svoboda Zuzanu Kubelkovou poznal.⁵⁸² Čeněk Svoboda tam zpíval s Ještědem, který po smrti Petra Pálky na

573 KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 4. .

574 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

575 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

576 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

577 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

578 Sbornistr. In: Pěvecký sbor Ještěd [online]. Liberec: Pěvecký sbor Ještěd, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.jested-choir.cz/cz/index.php?D=2>

579 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

580 PETR PÁLKA, SBORMISTR SEVERÁČKU 1997 – 2006. In: Severáček [online]. Liberec: Základní umělecká škola v Liberci, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://severacek.cz/o-severacku-2/sbormistri-a-spolupracovnici/petr-palka-sbormistr-severacku-1997-2006/>

581 KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 4. .

582 SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Cum decore, 2011, s. 3.

několik týdnů převzal.⁵⁸³ ⁵⁸⁴ Bez předchozího nácvičku⁵⁸⁵ tam tehdy vedla skupinu dospělých absolventů Severáčku a předvedli tam několik písniček, které z tohoto sboru znali.⁵⁸⁶ Čeňka Svobodu zaujala Zuzana Kubelková tím, že „*ji zpěváci brali*“ a působila na něj jako šikovná, mladá sbormistryně.⁵⁸⁷ Hned po akci jí nabídl Čeněk Svoboda místo druhého sbormistra.⁵⁸⁸ Podle svých slov už na té akci věděl, „*že na to Zuzka má*“.⁵⁸⁹ Tato nabídka přišla překvapeně Zuzaně Kubelkové hodně zajímavá a přijala. Vyvíjelo se to však postupně. V září téhož roku (2006) se na zkouškách Cum decore nezapojovala aktivně, jen pozorovala sbormistra Čeňka Svobodu při práci. Pak tam začala i zpívat a až následně se stala druhým sbormistrem dle původní nabídky, zatímco Čeněk Svoboda zatím zůstával pro obě oddělení sbormistrem hlavním.⁵⁹⁰ Jak Zuzana Kubelková popisuje prvotní útrapy: „*Když jsem nacvičovala skladbu, kterou již někteří členové sbor znali, ocitla jsem se mnohdy v situaci, kdy staří členové věděli mnohem lépe než já, »jak to má být«.* Problém nastal tehdy, *byla-li ve sboru zažitá verze, která nesouhlasila s notovým zápisem.*“⁵⁹¹ Dále se role Zuzany Kubelkové vyvinula po důležitém milníku. Jak udává: Když se během školního roku 2007/2008 sbor rozdělil, častěji se sborem dirigovala – ať už tím, že vedla sborové zkoušky Potěru nebo dělené zkoušky s Cum decore.⁵⁹² Zákulisní činnosti jí ale na starost přiděleny nebyly.⁵⁹³ V Cum decore zpívali lidi její generace, ale dle Čeňka Svobody se jí dařilo dobře. V Cum decore I alias Potěru se nicméně

583 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

584 SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 23.11.2023.

585 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

586 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

587 SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 23.11.2022.

588 KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 5.

589 SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 23.11.2022.

590 KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 5.

591 Tamtéž, s. 5.

592 Tamtéž, s. 5.

potvrdilo, že se Zuzaně Kubelkové daří pracovat s právě mladšími zpěváky.⁵⁹⁴ V této sestavě (Čeněk Svoboda jako hlavní sbormistr a Zuzana Kubelková jako druhý sbormistr) fungovali i mezi léty 2007-2013 v pěveckém sboru Ještěd.⁵⁹⁵ „*Pod jejich vedením Ještěd vydatně rozšířil repertoár zejména o velká a náročná klasická i moderní sborová díla, mj. Haydnova Roční období, Vivaldiho Gloria, Dvořákovu Mši D-dur – Lužanskou, Čajkovského Liturgii sv. Jana Zlatoústého, z moderních cyklus balad V. Nováka nebo Lukášovu Poctu tvůrcům.*“ Roku 2009 také Ještěd na mezinárodním festivalu Praga Cantat obdržel úžasná ocenění: absolutní vítěz kategorie „ženské sbory“, zlaté písmo v kategorii „smíšené sbory“ a Zuzana Kubelková tam získala o „cenu uměleckého ředitele festivalu pro mladé sbormistry“.⁵⁹⁶ Zuzana Kubelková nakonec povýšila na pozici hlavního sbormistra Potěru na podzim⁵⁹⁷ roku 2008.⁵⁹⁸

Jako řadová sboristka Zuzana Kubelková za život prošla mnoha sbory, které budou následovat v chronologickém pořadí. První zkušenost pro ni byl již zmíněný Severáček, kam chodila od dětství (konkrétně od roku 1992) do roku 2003. Během té doby (ve 2. a 4. ročníku studia na gymnáziu, tedy mezi lety 2001-2003) zpívala i ve sboru Gaudea. Od roku 2003 je dodnes členkou sboru Akcent. Také v roce 2003 začala zpívat v již zmiňovaném sboru Ještěd, kde vydržela do roku 2013. V Cum decore vedeném Čeněkem Svobodou je zpěvačkou od roku 2006 do současnosti. Na vysoké škole také chodila do dvou tamějších sborů (do sboru Nona asi mezi lety 2004-2006 a do povinného Smíšeného sboru KHV ÚJEP mezi lety 2004-2009). Také

593 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

594 SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 23.11.2022.

595 Pěvecký sbor Ještěd. In: *Národní sborová databáze* [online]. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, b.r. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: [https://www.nsd.cz/P%C4%9Bveck%C3%BD%20sbor%20Je%C5%A1t%C4%9Bd%20\(Liberec\)/sbor472.html](https://www.nsd.cz/P%C4%9Bveck%C3%BD%20sbor%20Je%C5%A1t%C4%9Bd%20(Liberec)/sbor472.html)

596 *Pěvecký sbor Ještěd: O SBORU – minulost a současnost* [online]. Liberec: Pěvecký sbor Ještěd, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.jested-choir.cz/cz/>

597 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

598 SVOBODA, Čeněk. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 3

zpívala v Europera Jugendchor.⁵⁹⁹ Na sbormistrovských pozicích během svého života Zuzana Kubelková pracovala s mnoha uměleckými tělesy. Některé informace již v této práci padly.⁶⁰⁰ Zastávala funkci pomocné sbormistryně v Ještědu (mezi lety 2007-2013), v Potěru (pozdějším Cum amore) byla 2. sbormistryní od roku 2006 a hlavní sbormistryní se stala roku 2008. Dále založila roku 2010 sbor Novovesánek, jehož sbormistryní je dodnes – v od roku 2021 je nicméně sbor nečinný v důsledku koronaviru a mateřské dovolené a připravuje ho v podstatě vybudovat znovu, až se pak vrátí. Roku 2011 nahradila tehdejšího hlavního sbormistra ve sboru Boleslav (ten stále aktivní je).⁶⁰¹ U několika z těchto souborů, nicméně, nevíme přesně, kdy byla jejich sbormistryní. Jsou to následující. Krátce spolupracovala se Severáčkem (asi v souvislosti s univerzitní praxí, ale přesné roky se nám nepodařilo dohledat)⁶⁰² a byla sbormistryní Europera Jugendchor (to odhaduje na rok 2009/2010).⁶⁰³ Významnou kapitolou je pro Zuzanu Kubelkovou i série projektů v rámci libereckého Divadla F. X. Šaldy.⁶⁰⁴ Vyjmenoval aje takto: „*S divadlem jsem spolupracovala s činohrou a baletem a učila zpívat činoherce a baletní soubor.*“ Působila při představeních „*Monty Python’s Spamalot, Cena facky aneb Gottwaldovy boty, Zamilovaný Shakespeare, Ženy na pokraji nervového zhroucení a Semafor – činohra, (S)Tvoření.*“⁶⁰⁵ A zpívala ve dvou muzikálech: (Muž z kraje La Mancha; Šachy).⁶⁰⁶ V obou zpívala a v Šachách s dokonce nějaký čas zastávala funkci sbormistryně.⁶⁰⁷ Krom vysoké školy navštívila celkem dva letní, sbormistrovské kurzy.⁶⁰⁸ Hlasovou techniku také konzultovala na individuálních hodinách se Svatavou Šubrtovou, kterou

599KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 14.3.2023.

600Tamtéž

601Tamtéž

602Tamtéž

603KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 19.3.2023.

604KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

605KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 14.3.2023.

606KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 5.

607KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

608Tamtéž

Zuzana Kubelková poznala, když působila v Ještědu.⁶⁰⁹ Mimo působení ve sborech pracuje od roku 2009 v Lidových sadech, kde je posledních 7 let ředitelkou kurzů,⁶¹⁰ od roku 2010 učí na Gymnáziu F. X. Šaldy hudební výchovu⁶¹¹ (mimo mateřskou dovolenou)⁶¹². Žádnou skladbu prý nikdy nezkomponovala, v případě potřeby hudbu aranžuje.⁶¹³

6.2 Členové a pěvecká soustředění

V době, kdy Zuzana Kubelková byla pomocnou sbormistryní začali řešit problém, jak do řad sboru nalákat hochy, aby měl tento smíšený sbor dostatek tenorů a basů.⁶¹⁴

V rámci školního roku 2008/2009 potěr čítal cca 18 členů⁶¹⁵, ale mezi lety 2009-2011 prý nastoupili do Potěru ve větší míře mladí žáci (hlavně z primy a sekundy) a Zuzaně Kubelkové přišlo, že se rodí slibná pěvecká generace.⁶¹⁶

Ne všichni členové sboru byli žáci Gymnázium F. X. Šaldy, na jehož půdě se zkoušelo – naopak Zuzana Kubelková to komentuje slovy: „*Postupem času začalo do Potěru docházet relativně velké množství externistů, tj. studentů z jiných libereckých škol*“ a odhadla, že ti tvořili asi pětinu tehdejšího složení sboru.⁶¹⁷ S přibývajícím časem tedy jejich počet roste. A to dle původní myšlenky tito externisté (typicky absolventi Gymnázia F. X. Šaldy, rodinní příslušníci členů sboru, známí

609Tamtéž

610KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.3.2023.

611Pedagogové a další zaměstnanci 1919-2019. In: TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019, s. 125

612KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

613Tamtéž

614KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 5.

615*Celostátní kolo XV. ročníku hodnocené přehlídky gymnaziálních sborů Celostátní přehlídka středoškolských pěveckých sborů* [online]. Brno: Občanské sdružení GYMNASIA CANTANT, 2009 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/GC_brozurka.pdf, s. 5.

616KUBELKOVÁ, Zuzana. Slova sbormistrů. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 5.

617Tamtéž, s. 5

členů sboru nebo sbormistryně) do Potěru (pozdějšího Cum amore) patřit neměli. Výhodou je, že je alespoň sboristů více.⁶¹⁸

Potěr (Cum amore) stále jezdí pěvecká soustředění Penzion Krakonoš v Bílém Potoce pod Smrkem (který využívá na školní akce s pobyty Gymnázium F. X. Šaldy obecně, i kvůli umístění v přírodě) a prostory školy (což podle sbormistryně má i svoje výhody).⁶¹⁹ V rámci školního roku 2023/2014 trávili soustředění netradičně v Nové Vsi nad Nisou.⁶²⁰

6.3 Repertoár

Repertoár Potěru (Cum amore) odpovídá zhruba popisu původního Cum decore za Ludvíka Lukuvky – velký rozptyl období, žánrů a jazyků. Podle sbormistryně Zuzany Kubelkové se v Potěru snaží do svého repertoáru zakomponovat písně, které jsou atraktivní a tedy přístupné jak členům, tak posluchačům, ale i písně netradiční (například díla staré hudby, nebo písně zahraniční). Občas v rámci nějaké písně sbormistryně nebo vybraní sboristé doprovází zbytek na hudební nástroje (bubínky, tamburíny, tahací harmonika, příčná flétna, boomwhackery a další)⁶²¹.

6.4 Sborové projekty

Standardní školní rok vypadá z pohledu Potěru (Cum amore) takto.

První školní den se sbor představí novým studentům GFXŠ v učebně A6 (německé knihovně) v rámci takzvaného Vítání občánků.⁶²² (To je doloženo v

618KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

619KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

620In: VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2014*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2015, s. 50.

621KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

622KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

ročenkách let 2012/2013-2016/2017^{623 624 625 626 627}.) V průběhu podzima se pak na zkouškách sboru objevují zájemci. Kvůli nováčkům se zpívají spíše jednodušší písně a písně ze stálého repertoáru. Dále také koledy. Sbor nepořádá vánoční vystoupení pravidelně, spíš se každý rok „vyvrbí“ jednorázové a příležitostné koncerty.⁶²⁸ Téměř každý rok ovšem Potěr usiluje o to zúčastnit se hodnocené přehlídka gymnaziálních pěveckých sborů Gymnasia Cantant. Většinou v lednu Gymnasia Cantant vyhláší povinnou skladbu. Podle toho se sbor rozhodne, zda se ji naučí, a účastní se tedy přehlídky v soutěžní kategorii, nebo ne, a bude tedy v kategorii nesoutěžní. V březnu tedy sbor jede na regionální kolo do Prahy a dále ve druhé polovině dubna do Brna. Ve spojitosti s gymnáziem Cum amore zpívá na předávání maturitních vysvědčení⁶²⁹ (dělal už původní sbor za Ludvíka Lukuvky, poprvé v rámci školního roku 1998/1999⁶³⁰). V červnu sbor také na tradiční akci GFXŠ na závěr školního roku.⁶³¹ Ta nesla zpočátku (od roku 1998) název Šaldovy vooči, pak se v roce 2003 změnil na Ohlédnutí, ale po roce 2013 je opět známá pod původním názvem (a spojená s předáváním tzv. cen GYTA⁶³², čili gymnaziálním talentům).

623In: TICHÁ, Radka, Jan VOŽENÍLEK a Marcela DANAJOVIČOVÁ, ed. *ROČENKA 2013*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2014, s. 28.

624In: VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2014*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2015, s. 42.

625In: VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2015*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2016, s. 24.

626In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2016*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2017, s. 26.

627In: VOŽENÍLEK, Jan. *ROČENKA 2017*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2018, s. 32.

628KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

629Tamtéž

630Kalendárium sboru In: EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. 10 let sboru Cum decore. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002, s. 14.

631KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

632ULVR, Václav, současný ředitel Gymnázia F. X. Šaldy [e-mail]. Liberec, 20.3.2023.

6.4.1 Festivaly, soutěže, velké projekty

Po rozdělení sboru se přehlídka Gymnasia Cantant účastnil pravidelně Potěr (Cum amore) – jakožto sbor gymnaziální. Většinou se umísťovali ve stříbrném pásmu a občas získali i zvláštní ceny.⁶³³ Tři ročníky vybočovaly.

V rámci školního roku 2010/2011 se Potěr přehlídce Gymnasia Cantant účastnil nesoutěžně, protože měli problém s povinnou skladbou „Veliké lalulá“.⁶³⁴ Tehdy dostali nicméně zvláštní cenu „pro neaktivnější sbor přehlídce“, za to, že se nejzodpovědněji účastnili společného zpívání sborů na takzvaných ateliérech. Druhou zvláštní cenu „za vynikající sólová vystoupení“ dostali za skvělý výkon při zpívání romské písně „Čajori Romani“.^{635 636}

Roku 2015/2016 se Gymnasia Cantant neúčastnili z důvodu, protože⁶³⁷

podnikli zájezd do Belgie na festival Neerpelt. Výjimečnost spočívala v tom, že tento mladší sbor běžně do zahraničí nejedl.⁶³⁸ Původně chtěli jet se sboristy ze sboru Gaudea, ale nakonec z toho sešlo⁶³⁹, takže své řady místo nich rozšířili externisty⁶⁴⁰. Cum amore si zařídilo autobus, ubytování byli v rodinách. Finance vzali ze své sborové kasy a pomocí jednorázových příspěvků od členů Potěru. Na mezinárodním soutěžním festivalu se umístili ve stříbrném pásmu.⁶⁴¹

Roku 2021/2022 se přehlídce sbor opět neúčastnil, protože byl po pandemii v nedostatečné kondici.⁶⁴²

633Poznámka autora: Tabulka s údaji o účasti a oceněních v Gymnasia Cantant je jako příloha.

634BOROVCOVÁ, Barbora. Gymnasia Cantant. In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 53.

635Tamtéž, s. 53

636Úspěchy žáků školy v soutěžích. In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011, s. 21.

637KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

638KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

639KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

640KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

641KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

642Tamtéž

O roce 2014/2015 se Potěr (Cum amore) netradičně účastnili Harantovských slavností historického zpěvu na hradě Pecka.⁶⁴³

6.4.2 Další akce a projekty

Potěr (Cum amore) se věnuje spíše malým akcím, proto v tomto období vyjmenovány budou.

V roce 2013/2014 koncertovalo Cum amore v Liberci a v Praze.⁶⁴⁴ Následující rok (2014/2015) mělo dvě vystoupení ve Vratislavicích. Ten druhý koncert proběhl v kapli Vzkříšení v rámci Noci kostelů.^{645 646} Roku 2015/2016 Cum amore zpestřilo svým vystoupením přehlídku LINGUAFEST 2016.⁶⁴⁷

6.5 Sborový kroj

Sborový kroj Potěru spočíval od počátku do současnosti z černého základu (hoši košile a kalhoty, dívky šaty a silonky, obě skupiny černé formální boty) a zelených doplňků (hoši kravaty nebo motýlky, dívky pásek a případný zelený šperk)⁶⁴⁸ (viz fotografická příloha, str. 9). Roku 2016 byla pořízena neformální verze kroje – zelená trička⁶⁴⁹ (viz fotografická příloha, str.10). V roce 2020 došlo k zakoupení nových kusů kroje.⁶⁵⁰

643In: VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2015*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2016, s. 41.

644In: VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2014*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2015, s. 50.

645In: VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2015*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2016, s. 31.

646In: VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2015*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2016, s. 37.

647In: VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2016*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2017, s. 37.

648KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sborníčkyně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

649KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sborníčkyně Cum amore [Whatsapp]. Liberec, 27.2.2023.

650Tamtéž

6.6 Anna Svobodová (zastupující sbormistryně: 2017)

Anna Svobodová byla několik měsíců roku 2017 v Cum amore zastupující sbormistryní.

Anna – s rodným příjmením – Stupková, dnes Anna Svoboda se narodila roku 1997 v Liberci. Hudbě se věnovala prostřednictvím mnoha koníčků – na ZUŠ Liberec to byla hra na klavír, na varhany a zpěv, mimoto chodila do 2 folklórních souborů (Nisanka, Jizerka).^{651 652} Z hlediska vzdělání se v jejím životě stále něco děje – mnohdy více změny studia nebo naopak vícero studií najednou. Chodila na Gymnázium F X. Šaldy na osmileté studium (všeobecné), ale v 6. ročníku se rozhodla přestoupit do Prahy na Hudební gymnázium, které jí nabízelo v muzice větší rozvoj.^{653 654} Po maturitě nastoupila v roce 2016 na dvě školy najednou: na Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy (na kombinaci hudební výchova a sbormistrovství, ze kterého získala v roce 2022 titul Mgr) a na Pražskou konzervatoř (nejprve na obor cembalo, kde získala v roce 2022 titul DiS; tehdy ve 3. ročníku se ovšem nastoupila paralelně na téže škole i na dirigování).^{655 656} Tím pro ni ale studia neskončila, neboť je v současné době na Hochschule für Musik Carl Maria von Weber v Drážďanech (na oboru orchestrální dirigování, v 1. ročníku), ale ale už teď se rozhodla tam skončit a místo toho nastoupit na 2 univerzity, kam složila přijímací zkoušky (na rakouskou Universität für Musik und darstellende Kunst Wien a českou JAMU).^{657 658}

Co se týče jejích zkušeností se členství ve sborech, byla při Gymnáziu F. X. Šaldy členkou Potěru (pozdějšího Cum amore) mezi lety 2009-2015 a do Cum decore chodila asi mezi lety 2010-2019. V Potěru tu a tam Zuzaně Kubelkové s

651 SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.3.2023.

652 SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 16.3.2023.

653 Tamtéž

654 SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.3.2023.

655 Tamtéž

656 SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 16.3.2023.

657 Tamtéž

658 SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.3.2023.

něčím ve sboru pomáhala (vedla dělené zkoušky, korepetovala, někdy se starala o nahrávání), ale nešlo o oficiální funkci.⁶⁵⁹

Také za život zpívala v dalších sborech: v souboru Collegium 419 (asi mezi roky 2014.2018), také na dvou sborech v rámci studia, konkrétně ve Sboru Pražské konzervatoře (o roce 2016) a ve sboru pod Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy (mezi lety 2016-2021). A dále ve sboru Madrigalion Praha (od roku 2018 do roku 2021).^{660 661}

Co se týče skladatelské činnosti, věnovala se tomu jen nepatrně.⁶⁶²

Nyní přejděme k období, kdy Anna Svoboda figurovala v Cum amore jako zastupující sbormistryně. Jednalo se o několik měsíců: od ledna 2017 do konce téhož školního roku, během nichž byla hlavní sbormistryně Cum amore Zuzana Kubelková na mateřské.^{663 664} Původně Anna Svoboda jen vedla hlasových zkoušky. Ale nakonec vlivem okolností (jako i zájem samotných zpěváků) to přerostlo v to, že začala vézt pravidelné zkoušky sboru a více se tak sboru věnovala. Chvíli jí prý trvalo, než ji sboristi Cum amore (kteří ji vlastně do té doby znali jako řadovou členku sboru) začali vnímat jinak a respektovat ji. Brzdou v tomto směru byl i fakt, že někteří sboristi byli starší než ona. Také jí dělaly vrásky 2 okolnosti: prvotní nízká docházka sboristi a to, že nemohla zastávat funkci pedagogického dozoru nad sboristy, protože tedy ještě neměla pedagogické vzdělání dokončené. Původně byl totiž naopak odhad takový, že sbor se do žádné většího projektu nepustí. Ale Zastupující sbormistryně naopak Cum amore přihlásila sbor do Gymnasia Cantant (kde se účastnili už na velkém množství ročníků, ale za téhle situace s tím nikdo nepočítal). Prý tento vytyčený cíl a s ním spojené přípravy příznivě pomohly k vyšší motivaci sboristů a to, že tam byli úspěšní, přineslo o to větší radost. Mnoho věcí Anna Svoboda

659Tamtéž

660tamtéž

661SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 16.3.2023.

662SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [sms]. Liberec, 9.4.2023.

663KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

664SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 16.3.2023.

konzultovala se Zuzanou Kubelkovou i Čeňkem Svobodou. Celkově ale zhodnotila, že fakt, že před působením coby zastupující sbormistryně byla sboristkou, nepřineslo žádné výrazné nevýhody ani výhody. V období, kdy byla sbormistryní, také došlo v Cum amore k pár změnám: „Myslím, že se v tom období vrátili někteří „staří“ členové, kteří pak ve sboru i nějaký čas po soutěži stále zpívali. Přinesla jsem do sboru nový repertoár a s tím taky spojené mírně odlišné hlasové vedení. Sbor zažil nové vedení – na chvíli je to podle mě vždy pro sbor dobré, protože jsou zpěváci pak od svých sbormistrů „odpočatí“ a na zkouškách pozornější – mají nové vjemy.“⁶⁶⁵

666

Z osobního života, nelze opomenout fakt, že Anna Svoboda a Čeňek Svoboda byli manželé. Vzali se v září 2016, takže se jí změnilo jméno ze Stupkové na Svobodovou⁶⁶⁷. Nicméně po jejich rozvodu v prosinci 2021⁶⁶⁸ si příjmení upravila, takže žije nyní pod jménem Anna Svoboda⁶⁶⁹.

6.7 Vliv pandemie Covid-19 na Potěr (Cum amore)

Během pandemie koronaviru nebylo možné sborové zkoušky vést klasickým způsobem, takže Zuzana Kubelková posílala přes Google Class členům sboru materiály k samostudiu a vytvoření nahrávky, což se ovšem některým nezamlouvalo. Když (asi na jaře 2021) rozvolňování vládních opatření umožnilo zkoušet venku, byla to tedy v jistém smyslu úleva.⁶⁷⁰ Celkově všechna tato omezení a odkládání projektů sbor velmi demotivovala, počet sboristů klesal, sbor kvůli nečinnosti nedostával od gymnázia příspěvky, ruce sbormistryně bez dirigentského tréninku začaly bolet. Takže po všech směrech jen negativa (možná s výjimkou, že se Zuzana Kubelková přiučila ohledně práce ve „virtuálním prostoru“).⁶⁷¹

665 Tamtéž

666 SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.3.2023.

667 Tamtéž

668 SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 16.3.2023.

669 SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

670 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

671 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 3.4.2023.

6.8 Čeněk Svoboda (zastupující sbormistr: od ledna 2022) a současní členové Potěru (Cum amore)

Od ledna 2022 odešla Zuzana Kubelková na druhou mateřskou dovolenou. V Potěru (Cum amore) jí proto zastoupil Čeněk Svoboda⁶⁷² a začal znovu na Gymnáziu F. X. Šaldy učit hudební výchovu.⁶⁷³

Od září 2022 inicializoval, že se do Cum amore přidávali i učitelé^{674 675} (což se podobá režimu, který fungovalo v 90. letech za Ludvíka Lukuvky).⁶⁷⁶ Oslovil vyučující a dnes jich ve sboru zpívá 7 (6 z Gymnázia F. X. Šaldy^{677 678} a jedna externí).^{679 680} Podle jednoho člena sboru mají někdy učitelé, kteří zpívají v Cum amore, za úkol vzít si na starost nějakou hlasovou skupinu a naučit se s ní samostatně part.⁶⁸¹ Jinak prý ve sboru učitelé nevybočují a ani před celým sborem studenty nenapomínají (protože ve sboru nejsou ve vedoucí pozici oni, ale sbormistr).^{682 683 684}

Jedna učitelka zpívající v Cum amore blíže rozvedla, že případné komentáře směřuje buď na zpěváky ve své hlasové skupině a že oproti studentům se učitelé nezdráhají přihlásit s upozorněním, že něco je potřeba ještě více vysvětlit nebo natrénovat. Podle ní bylo důvodem pro začlenění učitelů přání sbormistra navýšit ve

672KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

673SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [sms]. Liberec, 27.3.2023.

674FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

675KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

676VOLENCOVÁ, Andrea. Z ročenky 1996 Gymnázia F. X. Šaldy In: LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997, s. 9.

677FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

678MOONEY, Kirsty, současná členka Cum amore a učitelka na GFXŠ [e-mail]. Liberec, 17.3.2023.

679Tamtéž

680KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

681NEBESKÝ, Roman, současný člen Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.4.2023.

682FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

683MOONEY, Kirsty, současná členka Cum amore a učitelka na GFXŠ [e-mail]. Liberec, 17.3.2023.

684NEBESKÝ, Roman, současný člen Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.4.2023.

sboru počet členů, neboť po odchodu Zuzany Kubelkové prý členů „zásadně ubylo“.⁶⁸⁵

Nyní je celkově ve sboru zhruba 20 členů.^{686 687 688}

685FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

686Tamtéž

687MOONEY, Kirsty, současná členka Cum amore a učitelka na GFXŠ [e-mail]. Liberec, 17.3.2023.

688NEBESKÝ, Roman, současný člen Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.4.2023.

Závěr

Bakalářská práce Historie a současnost libereckých pěveckých sborů Cum decore a Cum amore poskytla popis vývojových období sboru Cum decore a jeho pozdějších dvou oddělení (Cum decore a Cum amore). Nabídla přehled nejen z hlediska chronologického členění, ale i s ohledem na tematické řazení informací platných pro tato období (sbormistři, členové sboru, repertoár, sborové projekty, sborový kroj, případní pomocní pracovníci). Výsledek tedy odpovídá cíli sjednotit informace do jednoho dokumentu. V žádných vydaných tištěných ani internetových zdrojích se nevyskytovaly explicitní informace o sborových krojích, o vztahu sborových oddělení ke Gymnáziu F. X. Šaldy ani o dopadu omezení v době pandemie Covid-19 na sborová oddělení, takže se v rámci práci objevily poprvé. Pro jejich získání byla využity především rozhovory s respondenty.

Jako přílohy zde, dle plánu, figurují fotografie (sbormistrů a sborových krojů v jich v různých vývojových stádiích) a tabulku se sborovými výsledky na Celostátní přehlídce středoškolských pěveckých sborů Gymnasia Cantant, která byla a nadále je významným projektem, kterého se Cum decore a posléze Cum amore během své existence opakovaně účastnilo.

Díky rozhovorům se sbormistrem Čeňkem Svobodou a získání vhledu do rozdílů mezi odděleními se podařilo většinu sborových projektů vyskytujících se v tištěných a online zdrojích přiřadit jednotlivým sborovým oddělením – s výjimkou skupiny sborových akcí, které jsou vyjmenovány na začátku podkapitoly Projekty obou oddělení. Zjednodušeně by se z hlediska sborových projektů dala jednotlivá období existence sboru (a jeho oddělení) charakterizovat takto.

1. V době, kdy byl hlavním sbormistrem původního Cum decore Ludvík Lukuvka (1991/1992-2000/2001), sbor hojně spolupracoval s dalšími sbory a jezdil i na zahraniční zájezdy.
2. Po převzetí sboru Čeňkem Svobodou (2001/2002-2006/2007) se záměrně pracovalo na zlepšení pěveckou kvality, vybíral se náročný repertoár a mezi

lety 2003-2007 díky tomu získával prestižní ocenění na mezinárodních festivalech.

3. Cum decore nově vzniklé během školního roku 2007/2008 ve kvalitních výkonech pokračovalo, do roku 2011 se stále úspěšně umisťovalo na festivalech (někdy i mezinárodních) a dodnes pořádá vlastní koncerty.
4. Potěr (v roce 2014 přejmenovaný jako Cum amore) od svého vzniku v roce 2007/2008 převzal funkci školního, gymnaziálního sboru a dodnes pokračuje v tradiční účasti na Gymnasia Cantant.

Práce s tištěnými i online zdroji byla omezena zastaralostí (např. poslední sborový almanach byl vydán roku 2011). Proto se (dle předpokladu) při tvorbě tohoto dokumentu využívaly poznatky získané od respondentů. Informace týkající se života hlavních i pomocných sbormistrů (jejich studií, sborů, jejichž byli členy a sborů, jejichž byli sbormistry) byly pomocí rozhovorů s danými osobami aktualizovány.

Seznam použitých informačních zdrojů

Literatura

DANAJOVIČOVÁ, Marcela. *ROČENKA 1996*. 1. vydání. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r.

DANAJOVIČOVÁ, Marcela. *ROČENKA 1997*. 1. vydání. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r.

EGEROVÁ, Veronika, Gabriela FUXOVÁ, Lucie SCHÄFEROVÁ, Adéla KEŘKOVÁ, Tereza PÁRYSOVÁ a Jan RESLER, LAURINOVÁ, Eva, ed. *10 let sboru Cum decore*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, 2002

KARPAŠ, Roman, Libuše BÍLKOVÁ, Stanislav BIMAN, et al. *Kniha o Liberci*. Třetí doplněné a rozšířené vydání. Liberec: Roman Karpaš RK, 2022. ISBN 978-80-87100-49-3.

KVASNIČKOVÁ, Karolína, Marcela DANAJOVIČOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2007*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2007.

KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2008*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2008.

KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2009*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2009.

LAURINOVÁ, Eva, Pavel KNOBLOCH, Rudi DREITHALER a Petra HALÍŘOVÁ. *Cum decore – smíšený pěvecký sbor Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci: ALMANACH 1991-1996*. 1997.

LAURINOVÁ, Eva, ed. *ROČENKA 2001*. Gymnázium F. X. Šaldy, b.r.,

LAURINOVÁ, Eva a Zuzana HAVRDOVÁ, ed. *Cum decore: 1991-2006*. 1. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r.

LAURINOVÁ, Eva, ed. *Cum decore: almanach k 20. výročí vzniku sboru: 1991-2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011.

SVOBODA, Čeněk. *Sborová kronika Cum decore*. Liberec, b.r.

TAIBR, Pavel, Jana SUCHOMELOVÁ a Jan VOŽENÍLEK. *OBRYSY G: 100 let Gymnázia F. X. Šaldy*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2019.

TICHÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK, ed. *ROČENKA 2012*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2013.

TICHÁ, Radka, Jan VOŽENÍLEK a Marcela DANAJOVIČOVÁ, ed. *ROČENKA 2013*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2014.

VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2010*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2010.

VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2011*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2011.

VOŽENÍLEK, Jan, ed. *ROČENKA 2016*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2017.

VOŽENÍLEK, Jan. *ROČENKA 2017*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2018.

VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2014*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2015

VOŽENÍLKOVÁ, Radka a Jan VOŽENÍLEK. *ROČENKA 2015*. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2016.

Internetové zdroje

Cantemus. In: *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2009 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/component/mdictionary/?task=record.record_detail&id=1003197

Celostátní kolo XV. ročníku hodnocené přehlídky gymnaziálních sborů Celostátní přehlídky středoškolských pěveckých sborů [online]. Brno: Občanské sdružení GYMNASIA CANTANT, 2009 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/GC_brozurka.pdf

Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz>

Cum Decore. In: *Velhartický sbor* [online]. Velhartice: *Velhartický sbor*, b.r. [cit. 2023-03-25]. Dostupné z: <https://www.nassbor.cz/velhartice/materialy/2019-Karel/CumDecore.pdf>

Gymnasia Cantant [online] Gymnasia Cantant, o.s., b.r. [cit. 2023-04-09]

Gaudea. In: *České sbory.cz* [online]. Praha: Unie českých pěveckých sborů, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/02-01-detail.php?id=232>

Historie školy. In: *Gymnázium F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy, b.r. [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.gfxs.cz/skola/historie/>

KVINTUS [online]. Liberec, b.r. [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <https://www.pevecky-sbor-kvintus.cz>

Kvintus: smíšený sbor. In: *České sbory.cz* [online]. Praha: Unie českých pěveckých sborů, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/02-01-detail.php?id=67>

O souboru. In: *Madrigalion Praha* [online]. Praha, b.r. [cit. 2023-03-27]. Dostupné z: http://madrigalion.com/?page_id=108

PETR PÁLKA, SBORMISTR SEVERÁČKU 1997 – 2006. In: *Severáček* [online]. Liberec: Základní umělecká škola v Liberci, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://severacek.cz/o-severacku-2/sbormistri-a-spolupracovnici/petr-palka-sbormistr-severacku-1997-2006/>

Pěvecký sbor Ještěd. In: *Národní sborová databáze* [online]. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, b.r. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: [https://www.nsdh.cz/P%C4%9Bveck%C3%BD%20sbor%20Je%C5%A1t%C4%9Bd%20\(Liberec\)/sbor472.html](https://www.nsdh.cz/P%C4%9Bveck%C3%BD%20sbor%20Je%C5%A1t%C4%9Bd%20(Liberec)/sbor472.html)

Pěvecký sbor Ještěd: O SBORU – minulost a současnost [online]. Liberec: Pěvecký sbor Ještěd, b.r. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.jested-choir.cz/cz/>

Rosex: O nás [online]. Liberec, b.r. [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <http://www.rosex.eu>

ROSEX: volné liberecké vokální sdružení, z.s. In: *České sbory.cz* [online]. Praha: Unie českých pěveckých sborů, b.r. [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/02-01-detail.php?id=68>

Severáček. In: *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Brno: Ústav hudební vědy filozofické fakulty Masarykovy univerzity, 2008 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/component/mdictionary/?task=record.record_detail&id=2175

ŠŤASTNÝ, Jaroslav, ed. Almanach: Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická v Liberci v letech 2007-2017. In: *Gymnázium a SOŠ Pedagogická Liberec, Jeronýmova* [online]. Liberec: Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická v Liberci Jeronýmova 425/27 460 07 Liberec, b.r., 2017 [cit. 2023-04-07]. Dostupné z: https://www.jergym.cz/files/almanach-2017_jergym_15032017_web-m.pdf, s. 6

XX. ročník hodnocené přehlídky gymnaziálních sborů [online]. Brno: GYMNASIA CANTANT, 2014 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/GC_brozurka_www.pdf

Výsledková listina [online]. Brno: GYMNASIA CANTANT, 2017 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/vysledkovka_gc1.pdf

Výsledková listina [online]. Brno: GYMNASIA CANTANT, 2019 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/vysledkovka_gc_20191.pdf

Rozhovory

EŠPANDROVÁ, Jana, bývalá členka Cum decore [e-mail]. Liberec, 7.11.2022.

EŠPANDROVÁ, Jana, bývalá členka Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 7.2.2023.

FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

FANTOVÁ, Štěpánka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 24.2.2023.

HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 26.2.2023.

HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.2.2023.

HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.2.2023.

HAVRDOVÁ, Zuzana Lorilla, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail].

HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 1.3.2023.

HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 2.4.2023.

HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 3.4.2023.

HRON, Jan, bývalý pomocný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 5.4.2023.

JANOUŠEK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

JANOUŠEK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 23.3.2023.

JANOUŠEK, Filip, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 25.3.2023.

KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 10.3.2023.

KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 11.3.2023.

KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 12.3.2023.

KRASNICKÁ, Helena, bývalá sbormistryně sboru Gaudea [e-mail]. Liberec, 1.4.2023.

KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 11.10.2022.

KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 30.11.2022.

KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [Whatsapp]. Liberec, 27.2.2023.

KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 14.3.2023.

KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.3.2023.

KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 19.3.2023.

KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 3.4.2023.

LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 11.2.2023.

LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail].
Liberec, 13.2.2023.

LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail].
Liberec, 28.2.2023.

LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail].
Liberec, 2.3.2023.

LAURINOVÁ, Eva, bývalá organizační vedoucí sboru Cum decore [e-mail].
Liberec, 4.3.2023.

LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku
Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 15.2.2023.

LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku
Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 28.2.2023.

LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku
Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 13.3.2023.

LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku
Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 29.3.2023.

LUKUVKOVÁ, Rena a Luděk LUKUVKA, vdova po sbormistrovi Ludvíku
Lukuvkovi a jejich syn [e-mail]. Liberec, 30.3.2023.

LYSIČANOVÁ, Karolína, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor].
Liberec, 24.1.2023.

LYSIČANOVÁ, Karolína, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec,
13.2.2023.

MINSTEROVÁ, Martina, členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 7.4.2023.

MOONEY, Kirsty, současná členka Cum amore a učitelka na GFXŠ [e-mail].
Liberec, 17.3.2023.

NEBESKÝ, Roman, současný člen Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.4.2023.

PRCHAL, Jan, bývalý sbormistr souboru Reneta [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

PŘÁDNÁ, Irena, bývalá ředitelka Gymnázia F. X. Šaldy [e-mail]. Liberec, 18.3.2023

PŘÁDNÁ, Monika, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 28.2.2023

PŘÁDNÁ, Monika, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 21.3.2023

RAKUŠAN, Zdeněk, bývalý člen sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 14.2.2023.

ŠILAR, Jan, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.2.2023.

ŠILAR, Jan, bývalý člen Cum amore i Cum decore [e-mail]. Liberec, 22.3.2023.

ŠULCOVÁ, Jitka, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 31.1.2023.

ŠULCOVÁ, Jitka, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 13.2.2023.

SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 15.3.2023.

SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 16.3.2023.

SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 18.3.2023.

SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [e-mail]. Liberec, 7.4.2023.

SVOBODA, Anna, bývalá pomocná sbormistryně Cum amore [sms]. Liberec, 9.4.2023.

SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 17.10.2022

SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 23.11.2022.

SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 27.3.2023.

SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 27.3.2023.

SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [sms]. Liberec, 27.3.2023.

SVOBODA, Čeněk, současný sbormistr sboru Cum decore [sms]. Liberec, 10.4.2023.

TUŽ, Dalibor, manažer Europea Jugendorchestr v letech 2004-2012 [e-mail]. Liberec, 16.4.2023

TUŽ, Dalibor, manažer Europea Jugendorchestr v letech 2004-2012 [telefonát]. Liberec, 16.4.2023

ULVR, Václav, současný ředitel Gymnázia F. X. Šaldy [e-mail]. Liberec, 20.3.2023.

VAŇKOVÁ, Jana, bývalá členka sboru Cum decore [osobní rozhovor]. Liberec, 24.1.2023

ZAKOUŘILOVÁ, Markéta, bývalá členka sboru Cum decore [e-mail]. Liberec, 12.2.2023.

Fotografie

soukromý fotografický archiv Anny Svobody

soukromý fotografický archiv Evy Laurinové

soukromý fotografický archiv Jana Šilara

soukromý fotografický archiv Moniky Přádné

soukromý fotografický archiv Zuzany Kubelkové

Přílohy

Příloha č. I: Výsledky sboru Cum decore a posléze Cum amore v hodnocené přehlídce gymnaziálních pěveckých sborů Gymnasia Cantant

Příloha č. II: Fotografická příloha

Příloha č. I: Výsledky sboru Cum decore a posléze Cum amore v hodnocené přehlídce gymnaziálních pěveckých sborů Gymnasia Cantant

Gymnaziální sbor, který se účastnil přehlídky Gymnasia Cantant, od roku 1991 nesl postupně 3 jména.

Původní (jeden) sbor se jmenoval Cum decore.

Po rozdělení se to gymnaziální oddělení (lidově nazývané Potěr) oficiálně nazývalo také Cum decore, ale příležitostně s římskou číslicí I (čímž se chtělo odlišit od oddělení Cum decore II založeného Čeňkem Svobodou).

Od roku 2014 se Potěr (neboli Cum decore I) přejmenoval na Cum amore.

Jméno sboru	Rok	Ročník	Účast	Umístění	Zvláštní ceny
Cum decore	1996	II	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore	1997	III	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore	1998	IV	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore	1999	V	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore	2000	VI	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore	2001	VII	ano	stříbrné pásmo	ne
Cum decore	2002	VIII	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore	2003	IX	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore	2004	X	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore	2005	XI	ne	ne	ne
Cum decore	2006	XII	ne	ne	ne
Cum decore	2007	XIII	ne	ne	ne
Cum decore I	2008	XIV	ano	zlaté pásmo	ne
Cum decore I	2009	XV	ano	stříbrné pásmo	ne
Cum decore I	2010	XVI	ano	bronzové pásmo	ne

Cum decore I	2011	XVII	ano	ne	za výkony sólistů; pro nejužitečnější sbor
Cum decore I	2012	XVIII	ano	stříbrné pásmo	za nejužitečnější sbor přehlídky Gymnasia Cantant 2012
Cum decore I	2013	XIX	ano	stříbrné pásmo	ne
Cum amore	2014	XX	ano	stříbrné pásmo	za interpretaci skladby Zahučaly chladné vetry
Cum amore	2015	XXI	ano	stříbrné pásmo	ne
Cum amore	2016	XXII	ne	ne	ne
Cum amore	2017	XXIII	ano	stříbrné pásmo	pro Annu Svobodovou za dirigentský výkon
Cum amore	2018	XXIV	ano	stříbrné pásmo	ne
Cum amore	2019	XXV	ano	zlaté pásmo	ne
Cum amore	2022	XXVI	ne	ne	ne
Cum amore	2023	XXVII	ano	V době psaní práce ještě výsledky zveřejněny nejsou.	V době psaní práce ještě výsledky zveřejněny nejsou.

Informace k rokům 1996-2000 (včetně) jsou získané z webových stránek Cum decore⁶⁸⁹, neboť na webových stránkách Gymnasia Cantant tyto ročníky uvedeny nejsou.

⁶⁸⁹Úspěchy. In: *Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecare.cz/o-sboru/uspechy>

Informace k roku 2001 jsou získány z Ročenky 2001⁶⁹⁰, neboť na webových stránkách Gymnasia Cantant ani webových stránkách Cum decore tento ročník uveden není.

Informace k rokům 2001-2007 (včetně) jsou získané z webových stránek Cum decore⁶⁹¹, neboť na webových stránkách Gymnasia Cantant tyto ročníky uvedeny nejsou.

Informace k roku 2008 (včetně) jsou získané z webových stránek Gymnasia Cantant⁶⁹² (jakožto primárního zdroje).

Informace k roku 2009 (včetně) jsou získané z ročenky gymnázia z daného roku⁶⁹³, neboť na webových stránkách Gymnasia Cantant je pouze naznačena účast, ale údaj o umístění chybí a na webových stránkách Cum decore údaj o tomto ročníku není.

Informace k rokům 2010-2013 (včetně) jsou získané z webových stránek Gymnasia Cantant⁶⁹⁴ (jakožto primárního zdroje).

Informace k rokům 2014-2015 (včetně) jsou získané z webových stránek Gymnasia Cantant (jakožto primárního zdroje). Změna odkazu je zapříčiněna tím, že poté, co si sbor změnil jméno, mají jsou údaje od té doby na těchto webových stránkách v další tabulce.⁶⁹⁵

Informace k roku 2016 jsou získané prostřednictvím rozhovoru se sbormistryní Cum amore Zuzanou Kubelkovou⁶⁹⁶ (neboť na webových stránkách Gymnasia Cantant ani na webových stránkách Cum decore údaj o tomto ročníku není).

690 Úspěchy studentů Gymnázia F. X. Šaldy v olympiádách a v soutěžích. In: LAURINOVÁ, Eva, ed. ROČENKA 2001. Gymnázium F. X. Šaldy, b.r., s. 19.

691 Úspěchy. In: Cum decore: Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz/o-sboru/uspechy>

692 Cum decore I. In: Gymnasia Cantant [online] Gymnasia Cantant, o.s., b.r. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z: <https://www.gymnasiacantant.cz/sbor.php?id=14>

693 Úspěchy žáků školy v olympiádách a soutěžích. In: KVASNIČKOVÁ, Karolína a Jan VOŽENÍLEK. ROČENKA 2009. Liberec: Gymnázium F. X. Šaldy v Liberci, 2009, s. 22

694 Cum decore I. In: Gymnasia Cantant [online] Gymnasia Cantant, o.s., b.r. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z: <https://www.gymnasiacantant.cz/sbor.php?id=14>

695 Cum amore. In: Gymnasia Cantant [online] Gymnasia Cantant, o.s., b.r. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z: <https://www.gymnasiacantant.cz/sbor.php?id=42>

696 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

Informace k roku 2017 jsou získané z výsledkové listiny⁶⁹⁷ dostupné online na webových stránkách Gymnasia Cantant, neboť na webových stránkách Gymnasia Cantant jako takových ani na webových stránkách Cum decore ani v ročence z roku 2017 tento ročník uveden není).

Informace k roku 2018 jsou získané z webových stránek Gymnasia Cantant⁶⁹⁸ (jakožto primárního zdroje).

Informace k roku 2019 jsou získané z výsledkové listiny⁶⁹⁹ dostupné online na webových stránkách Gymnasia Cantant, neboť na webových stránkách Gymnasia Cantant jako takových ani na webových stránkách Cum decore tento ročník uveden není a běžní ročenka gymnázia z tohoto roku neexistuje).

Informace k rokům 2022-2023 jsou získané prostřednictvím rozhovoru se sbormistryní Cum amore Zuzanou Kubelkovou.⁷⁰⁰

697 *Výsledková listina* [online]. Brno: GYMNASIA CANTANT, 2017 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/vysledkovka_gc1.pdf

698 Cum amore. In: Gymnasia Cantant [online] Gymnasia Cantant, o.s., b.r. [cit. 2023-04-09]. Dostupné z: <https://www.gymnasiacantant.cz/sbor.php?id=42>

699 *Výsledková listina* [online]. Brno: GYMNASIA CANTANT, 2019 [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: https://www.gymnasiacantant.cz/soubory/vysledkovka_gc_20191.pdf

700 KUBELKOVÁ, Zuzana, současná sbormistryně Cum amore [osobní rozhovor]. Liberec, 14.3.2023.

Příloha č. II: Fotografická příloha

Ludvík Lukuvka⁷⁰¹

⁷⁰¹soukromý fotografický archiv Evy Laurinové

Čeněk Svoboda⁷⁰²

⁷⁰²soukromý fotografický archiv Evy Laurinové

Jan Hron⁷⁰³

Zuzana Kubelková⁷⁰⁴

704soukromý fotografický archiv Zuzany Kubelkové

Anna Svoboda⁷⁰⁵

sborový kroj
Cum decore s
patchworkovými
vestami a
kravatami⁷⁰⁶

⁷⁰⁶soukromý fotografický archiv Moniky Přádné

sborový kroj Cum decore s oranžovými a čiernymi halenkami⁷⁰⁷

⁷⁰⁷soukromý fotografický archiv Evy Laurinové

sborový
kroj Cum
decore s
tyrkysovými
deskami⁷⁰⁸

⁷⁰⁸Cum decore: *Pěvecký sbor při Gymnáziu F. X. Šaldy* [online]. Liberec: Cum decore, b.r. [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.cumdecore.cz>

sborový kroj Cum amore se zelenými doplňky⁷⁰⁹

⁷⁰⁹soukromý fotografický archiv Zuzany Kubelkové

sborová trička Cum amore⁷¹⁰

⁷¹⁰soukromý fotografický archiv Jana Šilara

Eva Laurinová⁷¹¹

⁷¹¹soukromý fotografický archiv Evy Laurinové